

Upravništvo: Ljubljana, Kranjska
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.

Računi pri pošti, ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Naročnina znana mesec prej. —
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126,
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Težke naloge londonske konference

Jutri se bo v Londonu sestala svetovna gospodarska konferenca, ki bo po številu zastopanih držav največje mednarodno zborovanje, kar jih beleži zgodovina. Obenem pa bo to tudi največje posvetovanje, ki se bo skoro v enaki meri tikalo vseh držav, saj bodo najodličnejši strokovnjaki sveta podali svoje mišljenje in svoje predloge za rešitev iz gospodarske krize. Konferenca bo zborovala v velikem londonskem muzeju in sama ta okoliščina je dala dvomljivcem in črnogledom mnogo snovi za razne bolj ali manj duhovite in jedke opazke. Gotovo pa bo to tudi največje res upravičeno, saj si človek težko predstavlja, kako bo tolika množica zastopnikov lahko uspešno delovala pri tako pestri razcepljenosti v političnem oziru in pri tako zelo nasprotujočih si gospodarskih interesih. Zato so nekateri konferenco že vnaprej obsodili na neuspeh. Očitajo ji tudi to, da za tako zborovanje dalekosežnega pomena ni bilo dovolj pripravljenosti, s katero so vse države prišle svoje udeležbo in sodelovanje na konferenci, pa gotovo v izvestni meri opravičuje nado, da bo delo, če že ne dovršeno s popolnim uspehom, na kar seveda ni misliti, dalo vsaj smernice, ki bodo mednarodnemu gospodarstvu pokazale to ali ono pot iz moreče zagate.

Dnevni red konference je razdeljen v dve glavni skupini vprašanj, ki se bodo obravnavale: v gospodarska vprašanja v prvem smislu in v finančna vprašanja. V prvem delu bodo prišle na razpravo vse zadeve carinske, tarifne ter trgovinske politike, drugi kompleks vprašanj pa sestoji iz zadev denarstva.

Med ožjimi gospodarskimi vprašanji je na prvo mesto postavljen problem carinske politike. Po izkušnjah zadnjih dveh let je moralo postati tudi najbolj zakrknjenemu protekcionizmu jasno, da je brezprimerna ostrina in dolgotrajnost sedanje krize v glavnem posledica nesmiselne carinske politike, ki jo vodi danes večina držav. Toda spoznanje o nevezdnosti in splošni škodljivosti pretirane carinske zaštite je sicer prodrl, niče pa noče prvi odnehati. Politika uvoznih preprek, kontingentov in uvoznih omejitev vseh vrst je povsod končala s popolnim neuspehom. Države, ki so hotele s strogimi uvoznimi omejitvami izboljšati trgovinsko bilanco, so zadnja leta z začudenjem spoznale, da se je istočasno z zmanjšanjem uvoza še bolj skril njihov izvoz. Koristi, ki jih je imelo kmetijstvo in industrijskih državah zaradi prisilne skrajšane uvoza kmetijskih proizvodov, je morala poplačati industrija v teh državah, ki je izgubila možnost izvoza, kar je še bolj povečalo brezposelnost industrijskega delavstva.

Da se razmerje med izvozom in uvozom samo od sebe urejuje, nam najbolj zgovorno kaže primer naše države, ki v nasprotju z ogromno večino drugih držav ni uvedla nobenih uvoznih kontingentov, niti režima uvoznih dovoljenj ali uvoznih prepovedi, pa se je vendar vzporedno s padajočim izvozom še bolj skril uvoz, tako da se je trgovinska bilanca avtomatično celo izboljšala.

Protekcijem in trgovinski politiki pa ni škodoval samo onim državam, ki ga izvajajo, temveč tudi vsemu svetovnemu gospodarstvu. Posledice za svetovno gospodarstvo niso enako usodne, če na primer agrarne države forsirajo industrializacijo na škodo industrijskih držav ali pa če industrijske države umerno dvigajo kmetijsko produkcijo na škodo agrarnih držav. Z napredujočim blaginjanjem se neprimerno hitreje dviga konsum kmetijskih pridelkov. Zato je naglo dvigovanje agrarne produkcije v industrijskih državah mnogo usodnejše za ves svet, kakor dvigovanje industrijske produkcije v agrarnih državah.

S tem v zvezi je tudi problem cen. Svetovna industrijska produkcija je pred nastopom krize znašala okrog 350 milijard švicarskih frankov; presežek svetovne agrarne produkcije, ki prihaja na trg, torej po odbitku lastne porabe producentov, pa je znašal okrog 200 milijard frankov. Rastoča agrarna nadprodukcija je izzvala silen padec cen, približno na polovico. Če so torej agrarni producenti prej lahko kupili za 200 milijard industrijskih izdelkov, jih morejo sedaj pri padcu agrarnih cen na polovico kupiti le za 100 milijard. Ker pa so cene industrijskim proizvodom le malo nazadovale, morejo agrarni producenti danes za izkupiček pri prodaji svojih proizvodov kupiti tudi no količini mnogo manj industrijskih izdelkov nego prej. Ali naj se potem čudimo, da je padla svetovna industrijska produkcija zadnja leta po količini proizvedenega blaga za celih 40 odstotkov in da je nastopila tako huda brezposelnost industrijskega delavstva.

Nesorazmerje med padcem cen agrarnih in industrijskih proizvodov je brez

NAJVEČJI ZBOR DRŽAVNIKOV V ZGODOVINI NARODOV

Pred otvoritvijo svetovne gospodarske konference v Londonu, ki naj izpelje svet iz sedanjega splošnega gospodarskega kaosa

London, 10. junija. r. V ospredje zanimanja vsega mednarodnega sveta je stopila po rimskem paktu sedaj svetovna gospodarska konferenca, ki se sestane v ponedeljek 12. t. m. Otvoril jo bo osebno angleški kralj Jurij z nagovorom, ki ga bodo prenašale radio-postaje vseh držav, ki so zastopane na konferenci. Večma delegacij 66 držav, ki so se odzvale povabilu na konferenco, je že prispela v London, druge pa pričakujejo v teku jutrišnjega dne. V Londonu se bodo zbrali pri tej priliki vsi vodilni državniki vsega sveta. Delegacijam načeljujejo po večini ministri predsedniki ali pa zunanji ministri udeleženih držav, tako da bo to največji zbor državnikov, kar jih beleži politična zgodovina.

Vse priprave za konferenco so že končane. Danes je že izšla prva številka posebnega dnevnika gospodarske konference, ki bo objavljala podrobna poročila o sejah plenuma, komisij in pododborov konference ter prinašala tudi predloge in izjave vodilnih državnikov. List bo izhajal ves čas zasedanja londonske konference v francoskem in angleškem jeziku.

Delovni načrt

Za konferenco je pripravljani odbor sestavljen podrobno delovni načrt. Seje se bodo vršile dnevno od 11. dopoldne do 6. zvečer. Predsedstvo konference bo pozvalo vse voditelje delegacij, da po možnosti že v svojih govorih ob otvoritvi konference precizirajo svoje predloge in pojasnijo v glavnih obrisih svoje želje, tako da bi že

po prvih sejah bila jasna slika, kako si posamezne države zamišljajo rešitev gospodarskih in finančnih problemov, ki so na dnevnem redu konference. Takoj po otvoritvi bodo izvoljene dve ali tri široke komisije s potrebnimi pododbori, ki bodo proučevali posamezna vprašanja. Kako dolgo bo trajalo zasedanje konference, zaenkrat še ni jasno. Z gotovih strani se zavzemajo za to, da bi se plenarno zasedanje po svečani otvoritvi odgodilo, da bi imeli tako pododbori in komisije priliko za podrobne razprave, a delegacije bi imele možnost, da se sproti sporazumejo s svojimi vladami.

Glavni problemi

Svetovni tisk se že danes obširno bavi z nalogami konference in podrtava predvsem tri probleme, ki jih mora konferenca brezposojno rešiti: obnova svobodne izmenjave dobrin, ureditev dolgov, in stabilizacija valut. Vsi ti trije problemi pa so tako zapleteni, da zaenkrat še ni videti ne poti, ne načina, kako jih bodo rešili. V konferenčnih krogih sicer poudarjajo, da je sklenitev pakta velosil dovolj vplivna na razpoložljivost v Londonu, vendar pa to še ne daje dovoljne garancije, da bo londonska konferenca rodila zaželjene uspehe. Interesi posameznih držav in skupin so tako različni, da bo treba precej časa, predno jih bo mogoče spraviti v sklad. Tu so predvsem nasprotujoči si interesi agrarnih in industrijskih držav, držav z visoko in nizko valuto ter še nšeto drugih križajočih se interesov. Nemi so vrgli kot glavno težko svojih zahtev vprašanje dolgov. Francozi zahtevajo predvsem stabilizacijo valut in ureditev carin, Angličani

pa še vedno nihajo med nujnostjo zvišanja svoje zunanje trgovine in med protekcijonizmom. Velika je za enkrat še uganka, kako naj se vsa ta nasprotja podrede skupnim interesom svetovnega gospodarstva, ki nujno zahteva odločitve in rešitve, sicer grozi še večji gospodarski kaos. Zdi se, da bodo imeli prav oni, ki že sedaj naglašajo, da bo konferenca uspela samo zaradi tega, ker si niti ne bo upal prevzeti odgovornosti za njen neuspeh. Neuspeh pa bo tudi tedaj, če konferenca ne bo prišla pravo papirnatih resolucij in piškavih sporazumov o nebiestvenih vprašanjih, ki nikakor ne morejo rešiti sedanje gospodarske zmede.

Mnogo pozornosti v konferenčnih krogih so vzbudili vesti, da namerava Macdonald kot predsednik konference staviti predlog, naj bi se osnoval stalen organizacijski odbor, ki bi imel nalogo nadzirati izvajanja sklepov konference, ki ne smejo ostati samo na papirju. Ta odbor naj bi imel pravico, odrejati posameznim državam ukrepe, ki jih smatra za potrebne in primerne v izvajanju sklepov konference. V krogih manjših držav vidijo v tem nov poizkus nekeke gospodarske diktature veseli, ki se ji mislijo prav odločno upreti. V nekaterih krogih odkrito grajajo tako postopanje, ki že v naprej vzbuja nezaupanje, dočim je na tej konferenci bolj ko kdaj poprej potrebno kar največji medsebojno zaupanje. V gospodarskih vprašanjih pa je diktatura velosil še bolj zvarna, kakor v političnih, in Macdonald očita, da zasleduje s tem prav posebno cilje angleškega imperija.

Delegacije se zbirajo

London, 10. junija. Danes je prispela na gospodarsko konferenco cela vrsta delegacij. Med drugimi vodilnimi državniki

so že v Londonu predsednik ameriške delegacije finančni minister Hull, vodja nemške delegacije zunanji minister Neurath, avstrijski kancelar dr. Dollfuss, češkoslovaški zunanji minister Beneš, madžarski finančni minister Imređy. Navzoči so zlasti vsi predstavniki prekomorskih držav, ki se udeležijo konference. Francoska delegacija pod vodstvom ministrskega predsednika Daladierja, italijanska pod vodstvom finančnega ministra Junka, ter jugoslovenska pod vodstvom zunanjskega ministra dr. Jevtića prispeje v London v teku jutrišnjega dne. V delegacijah so po večini tudi guvernerji Narodnih bank posameznih držav.

Pritisk Amerike

Washington, 10. junija. r. Ameriška vlada je dostavila vsem svojim dolžnikom v Evropi posebno noto, v kateri jih opozarja na zapadlost obroka 15. junija in jih poziva, da izpolnijo svoje obveznosti. Ta korak ameriške vlade je izzval splošno presenečenje, ker se je pričakovalo, da bo Amerika ustregla željam svojih dolžnikov, naj počaka na izid londonske konference ter dotej privoli v začasn timeratorij, ki je tem potrebniji, ker večina držav sploh ne more poravnati svojih inozemskih obveznosti. Prevladuje mnenje, da je hotela Amerika s tem svojim pozivom prehiteti londonsko konferenco ter si zavarovati svoje pravice, da bi imela tako v rokah močno orodje, s katerim bi mogla izsiliti koncesije na drugih poljih gospodarstva, zlasti v pogledu stabilizacije valut.

Angleška vlada je imela danes sejo o tem vprašanju, vendar pa do konkretnih sklepov še ni prišla. Finančni minister je napovedal, da bo v terek v spodnji zbornici podal ekspeze, v katerem bo pojasnil stališče Anglije. Dotlej pa v vprašanju dolgov ni pričakovati nobenih konkretnih odločitev. Glede Francije so v Ameriki že v naprej računali s tem, da bo vztrajala pri svojem decembrskem sklepu in odklonila nadaljnja odplačila, dokler se vprašanje dolgov v celoti ne uredi.

Nemški moratorij in protiukrepi Francije

Grožnje z odpovedjo francosko-nemške trgovinske pogodbe in uvedbo zaščitnih carin

Pariz, 10. junija. d. Glede na proglasitev nemškega transiernega moratorija opozarjajo listi, da razpolaga francoska vlada s sredstvi za protiukrepe, če bi nemška vlada hotela razgledati moratorij tudi na Dawesovo in Youngovo posojilo. Pri tem opozarjajo, da izkazuje nemška trgovinska bilanca v prometu s Francijo presežek dveh milijard frankov v korist Nemčije. V danih okoliščinah bi bila Francija prisiljena, da odpove nemško-francosko trgovinsko pogodbo in odredi carinske zaščitne ukrepe za preprečitev položaja, ki se je izkazal kot neznosljiv. Ni še jasno, ali je to naziranje francoskega tiska posledica vladne države, vendar pa se govori, da bo med svetovno gospodarsko konferenco francoski finančni minister spravil zadevo na dnevni red v zasebnih razgovorih z zastopniki prizadetih držav.

Francoska vlada je včeraj predložila parlamentu zakonski načrt, ki jo pooblašča, da lahko po naredbenem potu izjemno in začasno uvede gotove dodatne carine. Ta zakon naj bi dal francoski vladi možnost da odgovori na gotove tarifne ukrepe inozemskih vlad v izrednih in ne pričakovanih okoliščinah, ki bi moge škodovati francoski produkciji in trgovini. Kakor izjavljajo v poučenih krogih, je ta zakonski načrt naperjen predvsem proti nemškemu transiernemu moratoriju, kakor tudi proti povzajanju nemških carin v zadnjih mesecih.

Bern, 10. junija. g. Carinski odbor švicarskega Narodnega sveta je pooblastil zvezni svet za ukrepe proti državam, ki otežujejo plačilni promet in nečelo upoštevati švicarskih interesov. Predvsem naj bi se omejil plačilni promet s temi državami. To je prvi protiukrep Švice proti nemškemu transiernemu moratoriju. Tudi v nizozemskih finančnih krogih razmišlja

jo o ukrepih proti nemškemu transferu, vendar pa menijo, da predstavlja transier moratorij le poizkus, uveljaviti kompenzacijski objekt za pogajanja. Kakor javljajo iz Pariza, namerava Francija ustvariti skupno fronto upnikov Nemčije, ker prevladuje mnenje, da bodo imeli nemški pokreti neugodne posledice za francoski frank.

Berlin, 10. junija. AA. Predsednik državne banke dr. Schacht je izjavil, da je zakon o transiernem moratoriju prisilna in le začasna odredba. V Londonu bo skušal določiti, kako naj se ta moratorij praktično izvaja. Pripravljen je tudi pogajati se o prvemstvu nekaterih inozemskih terjatev. Zainteresirani krog pravijo, da bodo ta pogajanja precej težavna, ker kupujejo nekatere države, kakor n. pr. Nizozemska in Švica v Nemčiji več kakor pa prodajajo. Zato predlagajo te države, naj bi njihove terjatve v imobiliziranih markah prešle v posebne kompenzacijske fondse, s katerimi bi plačevale svoje nakupe v Nemčiji. Tako bi kupovali v Nemčiji blago s svojimi terjatvami in to blago nato izvažale. Proti temu pa so nemški gospodarski krogi, češ, da bi to škodovalo nemškemu izvozu in da bi na ta način moratorij postal brezpredmeten, ker državna banka ne bi mogla dobiti novih deviz. Zato bodo morali inozemski upniki pristati le na delne pravice do teh kompenzacijskih fondov.

»Börsen Courier« poroča v zvezi z moratorijem, da državna banka ne bo stavila nobenih predlogov o prvemstvu Dawesovega in Youngovega posojila. Če pa bi to upniko želeli, je pripravljena pogajati se o tem pod pogojem, da so upniki s tem zadovoljni. Zato bo povabila banko za mednarodna plačila, ki je sliadikata posredovalka lastnikov Dawesovega in Youngovega posojila, da se udeležijo pogajanj v Londonu.

Železniška katastrofa v Turčiji

Carigrad, 10. junija. g. Ekspresni vlak, ki vozi med Adano in Angoro, je v bližini Eski Schira skočil s tira. Katastrofa se je dogodila na mostu, preko katerega se vlak vozil s hitrostjo 90 km. Katastrofa se je najbrže pripetila, ker je bila proga zaradi zadnjega deževja izmrana. Nekaj vagonov je padlo v reko. Po dosedanjih poročilih so našli 12 oseb ubitih. Njihova trupla so bila vsa razmesarjena. 50 potnikov je izginilo brez sledu ter menijo, da so v reki utonili. Med potniki je nastala strašna panika. Skoraj vsi so bili lažje ali hujše ranjeni.

Češkoslovaška : Francija 4:0 (1:0)

Praga, 10. junija. s. Pred 20.000 gledalci je češkoslovaška danes z lahkoto premagala francosko reprezentanco s 4:0 (1:0). Za češkoslovaško so zabili gole Puc, Jurek Svoboda in Nejedlý.

Sodni poljski sodnik Rutkowski.

Uspeh Francije

Francoski tisk o pomenu pakta štirih — Možnost zboljšanja odnosajev med Francijo in Italijo

Pariz, 10. junija. AA. »Temps« objavlja uvodnik, v katerem poudarja veliko važnost včerajšnjega glasovanja v poslanski zbornici in debate pred glasovanjem, ker je pojasnila svetu francosko politiko, katere kontinuiteta je eden izmed najvažnejših elementov vsake politike sporazuma in miru. Nato nadaljuje:

O vprašanju, ali je bilo neobhodno potrebno, postaviti v vrsto locarnskega pakta in vseh drugih obstoječih paktov še pakt štirih, bi se dalo razpravljati; toda v trenutku, ko je bila Francija postavljena pred pobudo za ta pakt, se kot država, ki je pripravljena za vsako mednarodno sodelovanje, ni mogla odtegniti razpravi o njem. Potrebno je, da se brez ovinkov izrečemo za sporazum ali pa proti njemu, je izjavil Daladier, in ugotoviti je treba v vsej nepristranosti, da je Francija ta kočljiva pogajanja srečno in uspešno dokončala, ker ji je uspelo uveljaviti svojo doktrino pri zaključitvi sporazuma, ki bi utegnil biti v prvotni obliki naperjen proti njenim pravicam in njenemu vplivu v Evropi. Pri tem so ji razen tega ostale še resne možnosti za zblizanje in sporazum z Italijo. Ne smemo si domisljati, da ne bi načrt pakta štirih vseboval nobenega rizika več. Vsaka mednarodna pogodba ima rizike, stvar odgovornih vlad pa je, da jih z realistično politiko odstranijo. Kljub temu smemo verjeti, da ustvarja ta pakt vsaj v neki meri novo ozračje in da odpira v francosko-italijanskem razmerju perspektive, ki jih še včeraj ni bilo.

lijanskem razmerju perspektive, ki jih še včeraj ni bilo.

Roosevelt o paktu štirih

Washington, 10. junija. d. Predsednik Roosevelt je izjavil o priliki parafiranja pakta štirih evropskih velosil: Pakt, sklenjen med Francijo, Nemčijo, V. A. liko Britanijo in Italijo, pomeni dobro znamenje. Zedinjene države pozdravljajo vsako prizadevanje, ki stremi za tem, da bi se nacionalna nasprotstva nadomestila z mednarodnim sodelovanjem v večji prid celote. Dogovor evropskih velosil, da bodo točno sodelovali za ohranitev mira, naj zbuja nov pogum vsem, ki stremijo po uspehu konference v Zenevi in Londonu.

Rusko mnenje

Moskva, 10. junija. AA. Radek komentira v »Izvestijah« pakt štirih, o katerem pravi, da bo za nekaj časa polnil ob stran imperialistična nasprotja, ki so postala v zadnjih mesecih silno napeta in so že grozila s katastrofo. Stiri kapitalistične velosile so sklenile ta pakt v strahu pred vojno in zaradi imperialistične želje Velike Britanije, da postavi skupno fronto proti Sovjetski Rusiji in celo proti Zedinjenim državam. Račun za ta pakt bodo končno plačali vzhodni in južnozahodni sosedi Nemčije. Glavna napaka tega pakta je, da ni pritegnil države, ki šteje 165 milijonov ljudi, ki razpolaga z mogočno industrio in uživa simpatije boljšega dela človeštva.

Politična napetost v Grčiji

Odkritje obširne zarote proti pristašem Venizelosa Obsežni varnostni ukrepi vlade

Atene, 10. junija d. Preiskava o atentatu na Venizelosa je v toliko napredovala, da je povsem jasno, kako je bil atentat organiziran in izvršen. Preiskovalne oblasti so prišle do zaključka, da gre za izborni organizirano zaroto, ki je vnaprej pripravila načrte in imenik oseb, katere bi bilo treba odstraniti. Na čelu zarote je bil šef javne varnosti Polihronopoulos, ki je v preiskavi to tudi priznal. Po njegovem zaslusanju je bil aretiran tudi njegov brat, ker je Polihronopoulos izpovedal, da je dal na razpolago avtomobil, s katerim so se vozili atentatorji. Podrobnosti preiskave drži oblasti v najstrožji tajnosti. Danes je bilo v zvezi z atentatom na Venizelosa aretiranih tudi več uglednih politikov iz vrst ljudske monarhistične stranke.

Aretacija Polihronopoulosa je učinkovala tako senzacionalno v grški javnosti, da ni izzvala odpora samo pri venizelistih in ostalih opoziciji, temveč tudi obsojanje pri velikem delu rojalistov. Med opozicijo, zlasti pa med begunci, med katerimi uživa Venizelos velike simpatije, se je pričel pokret za masčevanje, zaradi česar je bila vlada prisiljena, da odredi pripravljenost vojaških, policijskih, orožniških čet v Atenah in Pireju.

Najdba obeh avtomobilov atentatorjev, aretacija šoferja in njihovega lastnika, kakor tudi drugih oseb, m. dr. dveh žensk, ki sta izpovedali podrobnosti o atentatu, je omogočila preiskovalnim oblastem, da so prišle na pravo sled. Zato menijo, da se zarotnikom ne bo posrečilo izogniti se posledicam. Atentatorji so mislili, da bodo z

uničenjem obeh svojih avtomobilov izbrisali vsako sled. Zato so ju polili z bencinom in zažgali, toda kmetje v okolici so opazili požar in ogejn pogasili. Strokovnjaki, ki so preiskali orožje atentatorjev, so ugotovili, da se po posledici dveh strelnih, kakršne uporablja vojska. Razen tega so imeli tudi Manicheerjeve in lovške puške ter vojaške revolverje. Iz tega sklepajo, da so morale biti v zaroti zapletene tudi vojaške osebnosti.

Vojska v pripravljenosti

Atene, 10. junija p. Razmere v Grčiji postajajo čedalje bolj zapletene. Vztrajno se vzdržujejo vesti o skorajšnjem proglasitvi diktature. V zvezi s tem se komentira tudi današnja večurna konferenca med notranjim ministrom Ralissom in generalom Kondilissom, ki se označuje kot bodoči diktator Grčije. Uradno je bilo objavljeno, da so bili na sestanku dogovorjeni vsi ukrepi, ki jih bo vlada izdala, ako bi se pojavili nemiri ali prevarne akcije. V političnih krogih obstoja kljub pomirjevalnim izjavam vlade veliko vznemirjenje in popolna negotovost glede nadaljnje razvoja položaja. Opoldne je bilo vsem garnizijam in vsem orožniškim enicam hrabro izdano strogo povelje, da morajo biti v stalni pripravljenosti. Popoldne ob 5. je bila odredjena najstrožja cenzura za tisk, telefon in brzojav. Iz česar sklepajo, da se pripravljajo nekatere izredne. Zaradi telefonske zapore do sledi ni bilo mogoče dobiti točnejših informacij, toda zdi se, da se pripravljajo v Grčiji važne izpremembe.

Politične zmede v Avstriji

Uradništvo in vojska za Dollfussa nista zanesljiva — V Avstriji bi radi poklicali nazaj Habsburžane, zdaj pa se jih branijo Madžari

Dunaj, 9. junija. Večno jasneje se vidi, kako točna so bila proročanja, da bo vprašanje uradništva in vojske za avstrijskega kancelarja zelo trd oreh. Režimu, ki se ne more opirati na večino državnega prebivalstva, niti ne za stabilno parlamentarno večino, je za izvajanje politike močne roke neobhodno potrebna opora, ki jo daje zanesljiv uradniški aparat ter zvesta in disciplinirana vojska sila. V tem pogledu v Avstriji ne ni bilo dobro znamenje, da je moral Dollfuss poseči po postritvi disciplinarnih sankcij za uradništvo in pripraviti tudi za vojsko novo zaprisego, ki naj bi utrdila vpliv vlade v kasernah. Konkretni dogodki pa dokazujejo, da si je vladni šef tudi od teh sredstev obetal preveč in da se mu ni posrečilo odpraviti hitlerjevskega vpliva v teh ustanovah.

Siej ko prej so obstojale in še obstojajo v vseh uradniških skupinah in tudi v vojski narodnosocialistične celice, ki izpodbijajo disciplino in širijo upornost proti sedanjemu režimu. Hišne preiskave pri hitlerjevskih voditeljih in organizacijah so prinesle tako malo materiala le zato, ker so bili prizadeti pravčasno obveščeni o uradniški akciji in se je ta sama vršila s precej mlajšo vneto. Dokazano je, da je uradništvo v presenetljivo veliki meri še danes aktivno udeleženo na hitlerjevskem protiaustrijskem gibanju. Na Dunaju je policija zatekla več uradnikov, tudi višjih, na sestanku v Rjavu hiši in je našla tudi kartoteko z imeni, ki so vplivala naravnost porazno na oficijelne kroge. Razumljivo je tedaj, da je oficijozna Reichspost naslovlila na uradništvo apel, naj se še v zadnjem trenutku preokrene, ter ga opremila z neprikritimi grožnjami, da bo vlada brez usmiljenja odstranila iz državne službe vse one, ki jažno ali prikrito podpirajo protidržavno politiko, ter da tudi ne bo trpela uradnikov, ki bi si hoteli greti dve železi v ognju. Uvedene so pa že tudi številne preiskave zaradi kršenja službenih prisieg.

Se kočljivo kaže pa so odkrili v vojaški organizaciji, kjer je, kakor izgleda hitlerjevska struja še močnejša. Dogodki v Kufsteinu, posebno pa se demonstracija v oficirskem domu v Bregenzu, kjer je svirala vojaška godba hitlerjevski »Horst-Wesellied«, so se zaradi: javnosti še demoralizirali in so se disciplinarne premostitve izvršile na tihem. Pred par dnevi pa je presenetila policija v narodnosocialističnem domu na Dunaju sestanek podčastnikov in vojakov, ki se ni dal prikriti. Potrebna je bila takojšnja aretacija okoli 60 članov Reichswehra in preiskava zavzema vedno večje dimenzije. Iz informiranih krogov se zatrjuje, da ima biti v kratkem odpuščenih iz državne brame 6000 do 8000 mož. Ta izpad se ima nadomestiti — in to je nova zanimalna stran — z ljudmi monarhističnega mišljenja.

Nočujo namreč potihniti trditve, da je Dollfuss zelo naklonjen obnovitvi monarhije in vzpostavitvi habsburške dinastije, ter da ga v tej smeri zasti podpira vojni minister Vaugoin. Pred malo časa je objavil budimpeštanski list »Reggel« intervju z avstrijskim kancelarjem, v katerem se poudarja nujnost čim tesnejše združitve Avstrije in Madžarske, seveda pred vsem na gospodarskem polju, kjer se pa tudi jemlje v ozir možnost politične združitve in obnove habsburške vladavine. Izgleda, da smatra Dollfuss obnovo avstro-ogrske monarhije za prizačevanja vreden cilj in da najbrž vidi v kooperaciji z Madžarsko rešitev Avstrije pred potopom v Veliki Nemčiji.

Vendar pa v tej smeri avstrijski vodilni državni nima pričakovati pri svojem madžarskem kolegu pravega razumevanja, kaj šele sporazumnega sodelovanja. Gömbös, ki je pred kratkim že v madžarskem parlamentu odredel vprašanje kralja vsako nujnost, je pred dvema dnevnoma povzročil, da se je cela vladna stranka z resolutiv-

nim sklepom postavila na isto stališče. Toda madžarski legitimisti imajo v madžarski politiki zelo velik vpliv in razpolagajo potom svoje visoke aristokracije z odličnimi zvezami v internacionalnem svetu. Zlasti se zanašajo na Vatikan in baje so pričakovali, da se že ob priliki Dollfussovega binkoštnega obiska v Rimu z nova pokrene habsburška akcija. Toda do zdaj ni videti, da bi se bilo v Rimu dogajalo kaj bolj dalekosežnega in menda je Dollfuss sam vključil svojim simpatijam za avstro-madžarski legitimistični pokret tokrat imel najmanjše skrbi.

Gömbös in njegov ožji politični prijatelj grof Bethlen pa tudi nista mirovala. Oba namreč zastopata, kakor znano, takozvano nemško linijo in naslanjata svoje politične, v prvi vrsti revizionistične načrte na Hitlerjevo pomoč in na kooperacijo z akcijo, ki bi utegnila kakor koli ovirati Hitlerjeve politične aspiracije. Tako ovira pa bi bila vsekakor tesnejša spojitev Avstrije in Madžarske, ali celo obnove skupne monarhije, če tudi le v obliki personalne unije. Vrh tega imenovana vodilna politika ne želi zamenjati državnega upravitelja Horthyja za narodu kolikor toliko tujega Habsburžana, ki bi naravno zasledoval v prvi vrsti svoje dinastične interese in se le v zelo podrejeni meri madžarske nacionalne aspiracije. Njima in Horthyju tedaj ni moglo biti vse eno, če bi se v Rimu ustvaril kak fiktivni uspeh in bi se tam angažiral Dollfuss v smeri, ki bi se ne skladala z Gömbösom konceptom.

Izza kulis avstrijske politike se kolportira, da je — baje na pobudo Bethlenovo — malo pred binkoštnimi nenačoma pripotoval na Dunaj Rintelen in se postavil proti Dollfussu in Vaugoinu na odločno stališče, da je treba iskati stikov z narodnimi socialisti. Očitaj je kancelarju njegovo rigoroznost v boju proti narodno-socialističnim voditeljem, zlasti proti Habichtu, in grajal, da se odbija možnost črnorjave vladne koalicije. Zlasti je zahteval pojasnila, kaj namerava vladni šef z nameravanim ojačenjem monarhističnega elementa v vojski, in da jasno razumeti, da bi politični v smislu načrtov avstrijskih in madžarskih legitimistov naleteli na odpor.

Kako zelo se izpostavlja Rintelen za velenjski kurz, kaže njegova zahteva, da se imajo vpoštevati pri vpletku k pomožni varnostni službi tudi člani štajerske Heimwehra, ki je narodnosocialistično orientirana in stoji v ostri opoziciji proti Dollfussovi politiki. Rintelenova grožnja z opozicijo ni mogla ostati brez učinka, ker Dollfuss dobro ve, da beselega tega politika v štajerskem krilu krščanskosocialne stranke odločuje in da ima veljavo tudi v ostalih delih države, zlasti pri inteligenci in med mladino. Razkola v lastni stranki pa Dollfuss ne more riskirati, ako neče prevzeti vloge hazarderja. Kajti tudi iz Starheimbergo Heimwehr se množijo desercije in še le pred nekaj dnevi je cel oddelek njegovih čet, — 44 mož po številu — prešel pod hitlerjevsko zastavo.

Kooperacija madžarske vlade in avstrijske velikomestne opozicije je tedaj vsaj za trenotek povzročila odgoditev habsburških restavracijskih težej in v Rimu, kakor izgleda, niso bili storjeni nobeni konkretni sklepi. Pa tudi Dollfussova vojna proti hitlerjevem je dospela do nekakega zastaja. Že dolgo proročevanega razpusta narodno socialistične stranke še vedno ni in ga po napovedbah informiranih krogov tudi ne bo, dokler se Dollfuss ne povrne iz Londona, kamor odpotuje jutri na svetovno gospodarsko konferenco.

Dotlej pa je še daleč in časa dovolj, da se razvije eventualno povsem nova politična situacija. Takrat se bo pokazalo, kdo je v resnici močnejši in neizbežno bo morala priti odločitev, kajti sedanje labilno stanje se ne bo moglo trajno držati.

Agrarno vprašanje pred Narodno skupščino

Trije novi zakoni o ureditvi agrarne reforme — Konvencija o zračnem prometu z Avstrijo

Beograd, 10. junija. p. Narodna skupščina je danes popoldne nadaljevala svoje delo. Po odobritvi zapisnika je predsednik g. dr. Kuma nudi sporočil, da je minister za kmetijstvo g. dr. Tomašić umaknil zakonski predlog o izpremembah in dopolnitvah zakona o agrarni reformi ter predložil namesto tega v smislu včerajšnjega sklepa poslanskega kluba JRKD, dva nova zakonska predloga in sicer o ureditvi agrarne reforme na veleposestvih in zakon o ureditvi agrarnih odnosov v pokrajinah bivše Južne Srbije in Crne Gore. Narodna skupščina je soglasno sprejela predlog predsednika, da se oba zakona dostavita odboru, ki je proučeval prvotni zakon o agrarni reformi z naročilom, da ju čimprej prouči in predloži svoje poročilo plenumu Narodne skupščine. V zvezi s tema dvema zakonoma so narodni poslanci flusejin Kadie in tovariši predložili zakonski načrt o ureditvi tako zbrane beglške zemlje v bivši Bosni in Hercegovini. Tudi ta načrt je bil dostavljen omenjenemu odboru, da ga prouči skupno z ostalimi zakonskimi načrtoma, nanasajočima se na agrarno reformo.

V nizu interpelacij je bila prečitana tudi interpelacija narodnega poslanca dr. Nikole Kešeličevića, ki zahteva, naj minister socialne politike čimprej predloži Narodni skupščini novoletko invalidskemu zakonu. V daljšem govoru je interpelant utemeljeval svoj predlog, opozarjal na bado, v kateri se nahajajo mnogi invalidi, ki so bili po novem invalidskem zakonu izločeni od državne podpore. Ker minister socialne politike ni bil navzoč, se bo o tej interpelaciji razpravljalo na prihodnjih seji.

Narodni poslanec Fran Gruber je vložil interpelacijo na kmetijskega ministra, v kateri zahteva pojasnila o nedavnih konferenci agrarnih držav v Bukarešti in o tem sprejetih sklepih. V svojem govoru je naglašal, da je ta konferenca izredno važna glede na londonsko gospodarsko konferenco. Zlasti želi izvedeti, kakšne skle-

pi so bili sprejeti v Bukarešti in ali se je v dovolj meri upoštevalo interese agrarnih držav. Brez zvišanja cen za kmetijske pridelke in zagotavljanja izvoza bi bila londonska konferenca za agrarne države brez pomena. Interpelant tudi želi, da bi kmetijski minister skupščini pojasnil, kako stališče bo zastopala v Londonu naša delegacija. Kmetijski minister bo na to interpelacijo odgovoril na eni prihodnjih sej.

Po odobritvi nekaterih dopustov narodnim poslancem je Narodna skupščina prešla na dnevni red in po poročilu skupščinskega odbora brez debate odobrila konvencijo o zračnem prometu med Jugoslavijo in Avstrijo.

Seja finančnega odbora

Beograd, 10. junija. n. Danes popoldne je imel sejo finančni odbor, ki je razpravljal o predlogu zakona glede izpremembe sodnih taks, ki ga je predložil narodni poslanec Boško Zeljković. Zakon predvideva znižanje sodnih taks za ovrlovljene in registrirane menice za kmetičke dolgeve. Sedaj se mora plačati za ovrlovljenje vsakega podnisa po 10 Din in za registriranje 5 Din. Po tem zakonskem predlogu pa bi se znižala pristojbina na 1 Din oziroma na 0.50 Din.

Oče Stambolijskega umrl

Sofija, 10. junija AA. V vasi Slavovci je umrl Stojmen Stambolijski, oče bivšega voditelja bolgarske zemljedelske stranke, ki so ga ubili 1. 1923. Stojmen je dosegel starost 103 let.

Prepoved uniform v Avstriji

Dunaj, 10. junija d. Vlada je na svoji včerajšnji seji sklenila, da se razširi prepoved nošenja uniform v interesu tiskega prometa. Izvzete so le organizacije, iz katerih vrst se tvori na sklep vlade pomožne policijske čete.

Minister dr. Kramer v Ljutomeru

Beograd, 10. junija. v. Danes popoldne je odpotoval minister g. dr. Albert Kramer v spremstvu šefa svojega kabineta v Ljutomer, kjer se bo jutri udeležil velike sokojske svečanosti povodom proslave 30-letnice Ljutomerskega Sokola, ki je združena z letom mariborske sokojske župe.

Beograd, 10. jun. d. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen za zastopnika ministra zunanjih zadev, g. dr. Albert Kramer, minister brez portfelja, dokler se bo minister zunanjih zadev g. dr. B. Jevtić mudil v inozemstvu.

Zunanji minister g. dr. Bogoljub Jevtić je kot vodja naše delegacije na svetovni gospodarski konferenci odpotoval snoči v London s šefom svojega kabineta Nikolom Jovanovićem in osebnim tajnikom B. Markovićem. Ostali člani naše delegacije bodo odpotovali kasneje.

Razpis občinskih volitev v moravski in vardarski banovini

Beograd, 10. junija. p. Kakor znano, stopi 15. t. m. v veljavo novi občinski zakon, s katerim je bila izenačena občinska zakonodaja za vso državo. V smislu določb tega zakona se bodo morale v doglednem času izvršiti nove občinske volitve. Prve občinske volitve se bodo vršile konec julija ali v začetku avgusta v moravski in vardarski banovini, na jesen pa v ostalih banovinah, tako da bodo še v teku letošnjega leta izvedene občinske volitve po vsej državi.

Sodba v drugem procesu proti »ustašem«

Beograd, 10. junija. p. Danes je bila v drugem procesu proti tako zvanim »ustašem«, ki so imeli nalogo, zaneti vstajo v Liki, izrečena sodba. V drugem procesu se bili trije obtoženci, ki so se morali zagovarjati zaradi prenašanja peklenjskih stroje, orožja, municije in protidržavne literature iz Italije v Jugoslavijo. Glavni obtoženeц Sima Korčulović je pobežnil v Italijo in je bil obsojen v odsotnosti na do smrtne robove, Josu Martinović na 20 let Marjan Milan pa na osem let robije.

Ponesrečen vpad bolgarskih komitov

Beograd, 10. junija. p. Preteklo noč sta na planini Belasici v bližini trimeje med Jugoslavijo, Bolgarijo in Grčijo vdrila na naše ozemlje dva makedonska komitosa. Obmejna straža ju je sprejela z ognjem pušk, komitosa se je pa posrečilo, da sta zbežala v krogu mimo straže v notranjost naše mejne pokrajine. Zato so davi takoj organizirali zasledovanje, pri katerem je poleg orožnikov in graničarjev sodelovali tudi ljudstvo. Komitosa so kmalu izsledili in v borbi sta bila oba ubita.

Stranpotniki se vračajo

Beograd, 10. junija p. Narodni poslanec slovenjgraškega srca dr. Bogomil Vošnjak, ki je svoječasno izstopil iz poslanskega kluba JRKD in se pridružil Jugoslovenskemu narodnemu klubu, a je zaradi nekih nesoglasij nedavno izstopil tudi iz tega kluba, je sedaj prošil predsedstvo JRKD za zopetni sprejem v poslanski klub JRKD.

Odgodištev manifestacijskega shoda JRKD v Beogradu

Beograd, 10. junija p. Kakor znano, bi se moralo v nedeljo dne 25. t. m. vršiti v Beogradu veliko manifestacijsko zborovanje JRKD. Ker pa se dotlej ne bo dožele zaključiti vse potrebne priprave, je bilo zborovanje odgodeno do 2. julija.

Železničarski kongres v Zagrebu
Zagreb, 10. junija n. V Zagrebu se je do danes zbralo gotovo že okrog 2.000 železničarjev iz raznih krajev naše države, da se udeležijo jutrišnjega kongresa svojega nacionalnega združenja. Iz Beograda je prišlo s posebnim vlakom okrog 700 železničarjev.

Španska vladna kriza

Madrid, 10. junija. č. Predsednik republike Zamora je poveril mandat za sestavo nove vlade voditelju socialističnih poslancev in dosedanjemu predsedniku parlamenta Besteiru, ki je izjavil, da bo dal definitivni odgovor po posvetu s socialistično parlamentarno frakcijo. Sestavil naj bi vlado, v kateri bi sodelovale vse republikanske stranke od socialistov do Lerrouxovih radikalov. Ob 11. popoldne je Besteir vrnil mandat za sestavo nove vlade, ki ga je nato predsednik Zamora poveril bivšemu ministru za javna dela socialistu Prietu. Kakor se doznava iz političnih krogov namerava Prieto sestaviti vlado, ki se bo naslanjala na socialisti in republikance.

Pariz, 10. junija d. »Journal« poroča, da bo rešitev španske vladne krize zelo težavna. Dosedanj vladni krogi so se izrekli za ohranitev republikansko-socialistične koalicije, dočim je vodja radikalov Lerroux svetoval državnemu predsedniku Zamori popolno preorientacijo dosedanje vladne politike. Glede na ta kritični položaj se španski listi vzdržujejo vsakih komentarjev, zahtevajo pa, naj se parlament ne razpusti in naj se osnuje vlada široke koncentracije.

Avstrija snuje milico

Dunaj, 10. junija. d. Podkancelar Winkler je izjavil včeraj na nekem zborovanju, da bo v kratkem izvršena reorganizacija avstrijskega obrambnega sistema. Namesto najemniške vojske bo uvedena milica. Pogajanja o tem potekajo uspešno. Iz Zeneve poročajo, da je avstrijska delegacija na razorožitveni konferenci predlagala, naj bi se v primeru, če ne bi prišlo do popolne ukinitev nadaljnjega oboroževanja v žraku, dovolilo Avstriji zaradi njenege pomembnega geografskega položaja, da si organizira defenzivno vojno letalstvo.

Boljševiške težave

Polom petletke — Obremenjevanje kmetijstva na korist industrije — Beda med delavstvom — Ozadja sabotažnih in veleizdajniških procesov

Varšava, 8. junija.

Lahko se reče, da se v sovjetski Rusiji suče vse javno življenje, zlasti pa vse državno gospodarstvo okrog petletke, onega toliko proslavljenega, pa še bolj kritiziranega državnogospodarskega načrta, ki ima za glavni cilj velikopotezno industrializacijo ogromne, po svoji ekonomski preteklosti pretežno agrarne Rusije. Glasovi o ruskem gospodarstvu si med seboj večinoma tako diametralno nasprotujejo, da si je težko ustvariti objektivno sodbo, ali vsaj približno točno sliko. Toliko pa je gotovo, da je treba Stalinove optimistične slavo-speve in poročila oficijoznega tiska sprejemati le cum grano salis, kajti vsa hvala inavguratorjev sovjetskega gospodarskega režima ni mogla prikriti neugodnih števil lastne statistike, teh zgovornih dokazov za dejstvo, da je uspeh prve petletke zaostal daleč za pričakovanjem.

Načrt je predvideval zvišanje industrijske produkcije na vrednost 43 milijard zlatih rubljev ob istočasnem 30% zvišanju žitne produkcije. Po uradno objavljenih podatkih, ki se splošno smatrajo kot močno »optimistični«, pa je znašal efekt ob koncu 1. 1932. komaj 27 milijard, dočim agrarna produkcija ni dosegla lobenegega zvišanja in se mora celo konstatirati njeno nazadovanje, kar je tem obtežnejše, ker potrebe po poljedelskih proizvodih stalno naraščajo. Ta primera dokazuje, da se pričakovana industrializacija ni posrečila, da pa se je poslalslo agrarno gospodarstvo in se je obenem stalno stopnjevalo nezadovoljstvo kmetičkega prebivalstva, ki daje vladajočemu režimu vedno več opravka.

Vse to pa ni napotilo vodilnih sovjetskih gospodarstvenikov, da bi spremenili ali razmeram in izkušnjam primerno modificirali svoj delovni in proizvodni program. Tudi letošnji državni proračun, ki za financiranje kolektivističnih gospodarskih podjetij predvideva približno 27-odstotno zvišanje državnih izdatkov, pred vsem predvideva forsiranje težke industrije, na katero ima odpadi ob budžetnega zvišanja največji delež v znesku nad 10 milijard rubljev. dočim stoji delež, določen za kmetijstvo, z niti 3 milijardami na zadnjem mestu. Značilno je, da na zvišanju bremen za kritje izdatkov participirata težka industrija in poljedelstvo v baš obratnem razmerju. Kako naj pri takem položaju zadošča kmetijstvo nalogam prehrane, je precej nejasno, ker že do sedaj v tem pogledu stanje ni bilo niti do daleč zadostno in je nedostatna prehrana tudi ohromujoče vplivala na industrijsko produkcijo. Višja intenziteta industrijskega proizvodnje pa bo seveda znatno zvišala tudi aproprizacijske potrebe in stavlja splošnemu gospodarstvu nove naloge, ki jim bo težko kos.

Rusko delavstvo živi že danes v naravnost obupnih razmerah: zapadlo je nepopisni bedi, kakršne ni nikjer drugod v Evropi niti med nezaposlenim delavstvom. Celotno pokrajino, ki velja za rodovitno in bogate, na Ukrajini, v Kavkazu, na Krimu in ob Volgi nima kruha in se hrani z najbornejšimi živilskimi nadomestki. Mnogi zapuščajo domove in begajo od kraja do kraja za koščkom kruha. Posledica gla-

du je katastrofalno znižanje zdravstvenega nivoja; tifus grasi v taki meri, kakor dolej se nikoli.

Naravno je, da v takih razmerah med prebivalstvom stalno raste nezadovoljnost in upornost in da celo v krogih najvernejših komunistov ni več zaupanja v Stalinov režim. Disciplin delavstva se vzdržuje samo še s terorističnim aparatom znane GPU. Kazensko zasledovanje nepokornih delavcev je doseglo izredno visoko stopnjo, pri čemer je treba imeti pred oči, da se za vsako malenkost, zlasti če se kvalificira kaznivno dejanje kot čin proti socialističnemu imetju, izrekajo najstrožje obsodbe in da je smrtna kazen vsakdanji dogodek. Iz časopisnih poročil je posneti, da je bilo najvišjemu sodišču v Moskvi samo v novembru in decembru lanskega leta predloženih nad 2000 prizgovorov proti smrtnim obsodbam, kar pomenja 35 takih obsodb na dan; v tem številu pa niso upoštevane one sodbe, ki so postale pravomočne brez priziva. Reči se sme, da znači ta žalostna statistika rekord »legalnega« terorja. Toda tudi stalna grožnja s smrtjo do zdaj ni mogla dvigniti delavske discipline in morale.

Kazenska justica pa ima vršiti v sovjetski politiki še drugo nalogo. Ima namreč podati javnosti doma, pa tudi izven državnih mej opravičilo za neuspehe državnogospodarske politike. Režim hoče prikazati svetu, da so z bahavo besedo napovedani uspehi kolektivističnega gospodarstva ostali daleč za pričakovanjem le zaradi sabotaže delavstva in tehničnih voditeljev, ki delajo seveda po naročilu in za denar tujih sovražnih držav. Vzorec takega procesa je podalo kazensko postopanje proti angleškim inženjerjem, ki pa je vendar imelo še nekaj evropske oblike, ker se je vršilo pred očmi mednarodne kontrole. Kjer niso prizadeti zunanje države po svojih pripadnikih, se vrši postopanje mnogo bolj »po domače«. Karakteristična poteza v teh procesih je, da obtoženci glasom oficijelnih uradnih poročil skesano priznavajo svoje zločine in spokorno sprejemajo nase vse drakonične kazni.

V tem znamenju in v taki obliki se ravno zdaj pripravljajo nov proces proti veterinarjem, ki so obdolženi, da so povzročili polom živinorejskih podjetij. Obtoženci so baje že priznali, da so v službi inozemskih protirevolucionarnih organizacij infiltrirali živino z epidemskimi boleznimi. Ravno tako so »priznali« inženjerji traktorske centrale, da so vršili sabotažo, in sicer baje po poljskem naročilu. Podobnih primerov je še več in vsi so prikriti po enaki šabloni.

Drugečen značaj pa ima monstre-proces proti komunistični mladinski opoziciji, ki je šele v prvem stadiju. V strankinem vodstvu se še borijo mnjenja, ali naj se to kazensko postopanje res konsekventno izvede. Odločitev še ni padla, toda tudi če zmaga milijeje naziranje, je vendar podoben znamenje, da med rusko komunistično mladino sumljivo vre in da se sedanji režim, katerega reprezentant je Stalin, vedno težje vzdržuje napram novim idejam, katerih nositeljica je mlada generacija.

Spor na mednarodni konferenci za delo

Oster nastop francoskih socialistov proti nemškim in italijanskim delegatom — Priporočilo za obnovo svetovnega gospodarstva

Zeneva, 10. junija. d. Mednarodna konferenca za delo je včeraj sprejela resolucijo, namenjeno svetovni gospodarski konferenci v Londonu, v kateri priporoča obnovo stabilnih valutnih razmer, ukrepe za preprečitev škodljivega koliranja cen, odpravo omejitev v svetovni trgovini, povečanje kupne moči prebivalstva, obnovo prometa tesarstvenih kapitalov, nadalje takojšen pričetek velikih javnih del, sodelovanje držav, ki razpolagajo s kapitali, z državami, ki jih nimajo, kakor tudi združitev vseh teh ukrepov v mednarodnem okviru.

Tudi včerajšnja seja mednarodne konference za delo je bila precej burna. Šlo je za imenovanje petih delovnih odborov. Predsednik je v pričetku seje predlagal člane za te odbore, ne da bi upošteval želje italijanskih in nemških delavskih delegatov. Večina je predloge predsedništva odobrila. Pri tem je prišlo do zelo ostrih spopadov med voditeljem francoskih socialistov Jouhauxom in voditeljem nemških delavcev, predsednikom pruskega državnega sveta dr. Leyem. Jouhaux je označil dr. Leya kot nasprotnika, s katerim se nikdar ne more skleniti sprava. Obenem je napovedal, da bo na konferenci javno nastopil proti nemškim delavskim delegatom. Med burnim odobravanjem svojih somišljenikov je končal svoja izjavljanja z besedami, da ne bo nikdar prišel dan, ko bi mogli sodelovati nemški delegati z delavsko skupino.

V obnovo za predloge, ki se je sestel po seji plenarne skupščine, je bilo kljub protestu Jouhauxa in tovarišev z 9 glasovi proti 6 sklenjeno, da se pošlje zastopnik nemškega delavstva dr. Ley v odbore za zavarovanje proti brezposelnosti, za posredovanje služb in za zavarovanje zoper invalidnost. Na zahtevo zastopnika italijanskega delavskega delegata, naj se imenuje za člana odborov za posredovanje služb in zavarovanja proti brezposelnosti, se je nato vršilo glasovanje, pri katerem je bil izvoljen z 11 glasovi proti 6.

Na dopoldanski seji mednarodne konference za delo so predvsem razpravljali o uvedbi 40 urnega tedenskega dela v industriji. Voditelj skupine delodajalcev, danski delegat Oested, je izjavil v imenu te skupine, izvemši italijanskega zastopnika, da vprašanje mednarodne ureditve 40 urnega dela na teden po mnenju delodajalcev še ni zrelo za rešitev. Znižanje delovnega časa tudi ni primerno sredstvo za pobijanje brezposelnosti. Francoski delavski delegat Jouhaux je nastopil proti tej izjavi. Nato je v imenu nemške vlade ministerialni direktor dr. Mansfeld izjavil, da je nemška delegacija z gotovimi pridržki pripravljena pozitivno soletovati pri pogajanjih za znižanje delovnega časa. Postavil je načelo, da je učinkovito pobijanje gospodarskih in socialnih škod brezposel-

Poostreitev zakona o zaščiti v ČSR

Praga, 10. junija. d. Vlada je predložila poslanski zbornici predlog za poostreitev zakona za zaščito republike. Nova je določba, da se vsakdo, ki javno na širok ali žaljiv način sramoti parlament, kaznuje z zapornim od dveh mesecev do dveh let. Nadalje se razširjajo določbe o ustavitvi izdajanja listov za pet nadaljnjih prestopkov, med katerimi se nahajajo tudi bulkanje proti posameznim skupinam prebivalstva zaradi narodnosti, jezika, plemena, vere ali brezkonfesionalnosti. Kot nov zločin je določeno nedovoljeno nabiranje vojakov v listih. Ta določba je bila sprejeta v novelo zaradi vstopov češkoslovaških Nemcev v nemške napadalne formacije. Vlada bo tudi pooblaščenca, da bo lahko ustavila izdajanje listov z zasilno odredbo, ki pa jo mora podpisati predsednik republike in ki se mora takoj predložiti obema zbornicama v odobritev.

Bolgarija : Grčija 2 : 0 (0:0)

Bukarešta, 10. junija. p. Danes se je odigrala nogometna tekma med reprezentancama Bolgarije in Grčije. Zmagali so Bolgari z rezultatom 2 : 0 (0 : 0). Moštvu sta se borila za tretje in četrto mesto. Grčija je bila sicer favoriti, a se je med tekmo izkazalo, da ima slabo obrambo. Bolgari so zasluženo zmagali ter si priborili tretje mesto.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Spremenljivo oblačno, ponekod deževno, zmerno temperature. — Situacija včerajšnjega dne: Nad Južno Evropo še vedno prevladuje nižji pritisk. Minimum nad Jadranom je prenehal, zato na se je ojačala depresija na severu. Nad Severno Evropo se je stvaril visoki pritisk z razmeroma visokimi temperaturami, tako da je po noči v Severni Evropi topleje nego v južni. Pritisk je narasel v srednjem in južnem Primorju za 0.1 do 0.3 mm, drugod je neznatno padel za 0.1 do 0.6 mm. Temperatur se padle nekoliko v gornjem Primorju in Liki ter srednji Hrvaški.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Manjša oblačnost, možnost lahkih padavin, zlasti na zapadu, temperatura se bo dvignila.

Naši kraji in ljudje

„Oblik“ razstavlja

Razgovori z njegovim voditeljem in ideologom prof. Brankom Popovićem — Umetnostni stiki med Ljubljano in Beogradom pred vojno — Jugoslovenska politika in umetnost — Kaj hoče „Oblik“ in kdo razstavlja v Ljubljani

Danes ob desetih se bo v Jakopičevem paviljonu izvršila slovesna otvoritev pomembne umetnostne razstave: Privikrat nam prihaja v goste „Oblik“, eno najzanimivejših in za celotno umetnostno življenje v Jugoslaviji najzanimivejših umetniških združenj. S prihodom „Oblike“, čigar stremiljenje zajema vso našo zemljo in čigar članom ne stoji na poti umetniškega razuma nikake prave ali namišljene regionalne in druge pregrade, se obnovljajo stari umetniški stiki z Beogradom, kajpak v novih, sedanjih razmerah prilagojenih oblikah. Osrednja točka in preizkušena vez teh starih in novih stikov je „Oblikov“ predsednik, ugledni slikar in umetnostni esejist g. prof. Branko Popović. Zato smo se glede informacij o značaju in smotrih „Oblike“ obrnili do njega kot najavstičnejšega tolmača tega umetnostnega pokreta. G. prof. Popović je prisel obnem z zagrebškim slikarjem g. Marino Tartagelijem k otvoritvi razstave. Razgovor je tedaj nanesel na preteklost, na nekdanje stike med slovenskimi in srbskimi umetniki, na pripravljanje jugoslovenskega političnega in kulturnega sodelovanja v predvojnih letih, ob zori našega osvobodjenja. G. profesor Popović je z vidnim zadovoljstvom govoril o Ljubljani.

Umetniki in politična mislija l. 1905.

— Ljubljano poznam že od l. 1903., — je dejal, — in poslednje zelo rad prihajam v vaše mesto. Veste, pri tem opravljam nekaj pregled vašega napreda. Moram priznati: Ljubljana je v zadnjih treh desetletjih, zlasti še po osvobodjenju, ogromno napredovala. Morda Vas utegne zanimati, da so me l. 1905. privedli v središče Slovenije poleg umetniških tudi političnih momentov. Bil sem odnjen pristal „Slovenskega juga“, ki je, kakor znano, zbiral po vsem slovenskem jugu mlade, revolucionarno nastrojene posrednice za velikopotezno akcijo jugoslovenskega združenja. Pri tem smo posebno iskali vezi s kulturnimi delavci: z umetniki, pisatelji, uredniki revij, novinarji. Nepozaben mi ostane zaupni oblik pri tedanjem ljubljanskem županu g. Ivanu Hribarju. Prišla sva k njemu z g. Milojem Vasičem, takratnim mladim docentom, sedaj odličnim profesorjem beograjske univerze. Razložila sva mu smotre „Slovenskega juga“. G. Hribar je bil vidno ganjen in nama je čez nekaj časa dal zaupno izjavo, ki sva jo ponesla v Srbijo kot najdražje izročilo in najdragocnejšo skrivnost: Izjavil je, da se z vso dušo priključuje smotrom našega pokreta in je naročil, naj pozdraviva kralja Petra. Njegova srčna želja je, da bi se srbska vojska čim bolj ojačala in postala sposobna za veliko nalogo, ki jo čaka v bodočnosti: da osvobodi in združi vse brate. Naj kralj Peter ne pozabi Slovencev na tje naj ga spominja Sava, ki priteka iz slovenskih planin narav l. kraljevemu Beogradu. Bratski objem in poljub je zapečatil to izjavo. Ko sem jo sporočil ravnemu kralju, je kar vztrepetal od veselja. Pomislite: v tistih letih je bila majhna, ubožna Srbija pretrpna in oklevetana po vsem svetu, zato je izjavila ljubljanske župana, ki je kakor ostala zaupna, učinkovita kakor belizem: bila nam je velika moralna izpodoba in preko tega vprav v materialno pomoč...

G. prof. Popović se je za hip zamislil in preko njegovega prižupnega obličja je šinil smehljaj zadovoljstva, češ, sen, ki smo ga takrat sanjali, se je uresničil. Sedaj imamo nalogo, da izoblikujemo to resničnost...

Stiki med umetniki pred vojno

— Umetnost nam je bila v tedanjih časih važen pripomoček k medsebojnemu zbliževanju. V Beogradu je takrat živel Nadežda Petrovič, zelo nadarjena slikarica, pravi bujni slikarski temperament, ki se je že v Monakovem pri Azbetu in v nadaljnji željanju seznanila z Jakopičem in z drugimi slovenskimi slikarji. Ko je bila l. 1904. v Beogradu prva jugoslovenska umetnostna razstava, je te stike obnovila in poglobila. Z Jakopičem, Veselom in z drugimi je l. 1905. delala v Sivecu in si prizadevala, da bi se tu ali kje drugod ustvarila jugoslov. umetnostna kolonija. Poslej smo bili umetniki v stalnih stikih: skupni beograjski razstavi so sledile razstave v Sofiji, Zagrebu in drugod. Iz tega povsem kulturnega prizadevanja je nastala močno sredstvo za jugoslovensko nacionalno propagando v inozemstvu. Razstavljali smo v Rimu, Parizu, Bruxellesu, Londonu in drugod: povsod so slovenski umetniki sodelovali s hrvaškimi in srbskimi.

Slovenski impresionizem

Vprašal sem g. profesora, kaj sodi o naši sedanjih likovni umetnosti? — Bil sem v osebnih stikih z vsemi važnimi vodilnimi umetniki: poznal in cenil sem njihovo delo. Tedaj je bil v cvetu slovenski impresionizem. Po moji sodbi je to edini pravi impresionizem na vsem jugoslovenskem ozemlju: v Beogradu se je razvil preko Bukovca, v Hrvatsko pa preko Milana Jovanovića zgolj nekaj akademski impresionizem. Vaš impresionizem, ki ga je vzpodbudil Azbe in ki se je izoblikoval v delu Jakopiča, Gronarja, Jame in do neke mere Vesela, je bil psihično in teritorialno zakoreninjen in v tem smislu do celja svojski. Naravno je, da je imel vezi s francoskim, vendar je našel svoj popolnoma avtohtoni izraz, svoje domačo psihično in klimatsko-teritorialno obeležje, ki ni bilo cepljeno s tujiimi vzori.

Naša umetnost po vojni.

— Jugoslov. umetnostne razstave, ki smo jih imeli po svetovni vojni v Parizu, Filadelfiji, Barceloni, Londonu i. dr. so že imele bolj reprezentativni, državni značaj. Po vojni se je občutila potreba, da se stare umetnostne skupine ali razidele ali pa presnujejo: ta potreba se je pojavljala enako v Beogradu kakor v Zagrebu in Ljubljani. V Beogradu se je pod vplivom notranjih

razmer po vojni in sodobnih umetnostnih pokretov in iskanj v Parizu in v ostali Evropi to novo zbiranje modernih umetnikov najprej izvršilo v »Grupi savremenih umetnika«. L. 1928. so ti umetniki ustanovili umetniško združenje »Oblik«. »Lada«, predstavljajca akademski nastrojnih umetnikov, je obstajala še dalje, za »Obliko« pa so nekateri ustanovili novo skupino »Zograf«, ki ima tendenco, da s sodobnimi formami obnavlja stare srbske umetnostne tradicije.

Kaj hoče »Oblik«?

Na to vprašanje je odgovoril g. Popović tole:

— »Oblik« si je predvsem zastaviti nalogo, da bodi sodobna, čisto umetnostna skupina, ki naj z ene strani ustvari tesen kontakt z vsemi poglavitnimi umetnostnimi stremiljenji v Parizu, z druge strani pa da zagotovi v naši zemlji popolno svobodo umetnostnega izražanja, ker je nujna podlaga vsakemu pravemu umetnostnemu oblikovanju. S to nalogo smo zares uspešni. Da pa ne bi z ene strani padli v provincinalno odreenost, v neksakni akademizem, k bi se utegnil kaj kmalu zmehanzirati, v tradicijo, ki bi v zlic vsej mogoči arhaični zanimivosti vrgla umetnostni pokret v mariranje, smo morali usmeriti umetnostno delo in umetnostno tekmovalstvo v prave svobodnega, osebnega, integralnega izražanja. Tehnično izvajanje je v tej luči dobilo pomen samo tedaj, ko je bil izvršen prvi pogoj.

Mislím, da je mogoče ustvariti zares izvorno in avtohtono umetnost samo z iskrenim in svobodnim individualnim izražanjem poedinih umetnikov. Iz takega umevanja je potekla kot logična posledica, da je »Oblik« že od samega začetka zanikaval možnost kakršnegakoli lokalnega, plemenskega in — seveda tudi — a tout priv jugoslovenskega karaktera. »Oblik« je bil ustvarjen z osebnimi naporí posameznih umetnikov iz vseh krajev Jugoslavije. Skupina je potemtakem po svoji strukturi željno-umetnostna skupina, če bi ji že hoteli dati še kakšno obeležje razen čiste umetnostnega.

V kakšnem stanju je »Oblik« danes?

— Danes šteje »Oblik« 29 članov — slikarjev, kiparjev in arhitektov, med katerimi so poleg Srbijancev, ki so v znatni manjšini, tudi Slovenci in Hrvati. Njegovi člani žive po vseh pokrajinah naše zemlje in v Beogradu.

Na sedanjí razstavi v Ljubljani, ki je deveta razstava »Oblike« in njegova prva v Ljubljani, razstavljajo tile člani: Andrejevič-Kun Grgorje (Beograd), Brliš A. G. (Beograd), Bišelič Ivan (Beograd), Dobrovič Nikola (Beograd), Ceca Vilko (Zagreb), Huter Anton (Beograd), Job Ignjat (Supetar — Brač), Križanić Pier (Beograd), Ličenovski Lazar (Beograd), Lučev Ivan (Beograd), Lučev-Radonić Stanka (Beograd), Martinovski Nikola (Skoplje), Palavić Petar (Beograd), Pavlovec Fr. (Ljubljana), Popović Branko (Beograd), Radmilović Mate (Split), Stanojević Veljko (Beograd), Stijović Risto (Beograd), Strala Svetislav (Beograd), Serban Milenko (Novi Sad), Seremet Ivan (Beograd), Tartagelja Marino (Zagreb), Zedinski Vladimir (Beograd). Zaradi prostora smo morali število umetnin v Ljubljani skrajšati, tako da bo razstavljenih 60 slik, 45 grafik, 29 skulptur in nekoliko kompletnih arhitektonskih načrtov.

Diferenciacija ali šola?

G. prof. Popović je nadaljeval: — Naša razstava je mnogolična, to pa prav zaradi našega načela o svobodi umetnostnega izražanja. Često so nam zamermili, češ, zakaj se v »Obliku« po večletnem delu, razstavljanju in uspehih ne začneja kristalizirati neka, kar bi kazalo na nastajanje umetnostne šole. Nam se zdi, da si prav tega ne smemo želeli. Na sedanjí kulturni in umetnostni razvojni stopnji našega naroda je predvsem potrebno, želeli si kar največ močnih in diferenciranih umetniških osebnosti. Vse ostalo je v rokah Previdnosti.

Umetnost in vprašanje edinstva.

— Po vsem tem je lahko razumeti naše nazore o odnosih med umetniki celotne Jugoslavije in o naši skupni umetnosti. Z odnosa, kakršni so še danes, nismo zadovoljni, ker niso dovolj tesni in zadosti razširjeni na vso našo zemljo. Hoteli bi, da bi se vsi dobri umetniki Jugoslavije našli na istem terenu skupnega dela. Naj se ne boje, da se utegnejo posamezne originalnosti izgubiti v velikem, iskrenem in sodobnem, povsem umetnostnem tekmovalstvu, ki od njega pričakujemo, da bo dalo močne umetniške osebnosti. Nič se ne bo izgubilo, nasprotno! Vsi važni elementi bodo splošno in v najbolj zlatni obliki prehajali v delo vsakega pravega umetnika. Velika ločdnost naše umetnosti, kakor si jo vsi

Lepa počastitev spomina zaslužnega moža

želimo, pa zavisi od tega, koliko bomo znali in mogli izražati najbolj človeške odlike našega naroda. Tako bi, mislim, bilo treba usmeriti naše skupno kulturno udejstvovanje. Močno si želimo, da bi si v Ljubljani in v vsej Sloveniji pridobili prijatelje in so trudnikov pri tem splošnem delu ter da bi v tem duhu obnovili nekdanje tesne kulturne in zlasti še umetnostne vezi.

Ali ne bi mogli izdajati skupne reprezentativne revije za umetnost?

Na to vprašanje je odvrnil g. Popović: — Da, če bi hoteli izvesti tako široko in daljnosežno akcijo, ki so za njo po mojem mnenju tla dovolj pripravna in rodovitna, bi res bilo treba ustvariti umetnostno revijo po vzoru podobnih inozemskih obzornikov. Le-ta bi ustrezala stvarnim, vsakdanjim potrebam umetnikov, obenem pa bi lahko bila plodoviti agens za nadaljnje oblikovanje in aktiviranje našega umetnostnega gibanja. Že sedaj bi bilo dobrega gradiva za tako revijo kar na izbiro.

Naš zunanji minister Bogoljub Jevtić

govori v Narodni skupščini o pomenu pogodbe, sklenjene med štirimi veleislami, in o stališču Male antante do nje. Njegova jasna in odločna izjava so vsi poslanci sprejeli z velikim pritrdjenjem.

Žrtev hude ure nad Ptujem

Ptuj, 10. junija. Včeraj okrog 15. ure je nastala huda nevihta s točo, ki pa k sreči ni napravila prevelike škode. Pač pa je neurje zahtevalo človeško žrtvijo. 54letno prevzivalnico Terzijo Zupaničevico z Brega pri Ptujju je nevihta doletela v bližini Koroškega mlina Zenica je šla vedrit pod neko drevo, v katero je udarila strela. Zupaničeva je obležala na licu mesta mrtva in ji na pomoč prihiteli reševalci iz Ptujja niso mogli več pomagati. Prenešana je bila v mrtvašnico na Hajdini.

Naval krvi, tesnoba sreč, zasoplenost, tesnoba, dražljivost živcev, migreno, ožotnost, nespanje odpravimo kmalu z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da služi »Franz Josefova« voda pri zagatjenju vseh vrst z najboljšim uspehom. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dva tuja komunistična propagatorja

Kamnik, 10. junija. Ta teden sta se pojavila v Gornjem gradu dva mlada turista iz Avstrije. Ker sta bila oblečena v preprosti turistiški obleki s kratkimi hlačami, sta vzbujala povsod razumljivo pozornost. Nekdo ju je po naključju opazil, da sta hodila okrog postnih nabiralnikov in vanje metala pisma. Obnašala sta se zelo sumljivo, zato ju je opazovalec naznanil oblastvom, ki so se začela zanimati za vsebino teh pism. V največje presenečenje so dognala oblastva da vsebujejo pisma komunistične letake. Neznanca sta medtem že izginila iz Gornjega grada in jo mahnila po cesti čez Crnivec in Črno dolino proti Kamniku. Že na vse zgodaj jutraj so uvedli kamniški in gornjegrajski orožniki preiskavo, ker so bili prepričani, da sta neznana gosta preočila v Kamniku. Vendar pa jih niso mogli nikjer izslediti, čeprav so izvedeli, da se se je okrog 21. zadrževala v Stranjah. Šle ob 11. uri sta jo ničesar hudega sleuča pri-mahala po kamniškem Glavnem trgu in padla naravnost v roke orožnikom, ki so ju prijeli in odvedli v zapore sreskega sodišča v Gornjem gradu.

V »Jutru« smo že poročali o prisrčni svečanosti v belokrajnski Vinici, kjer je domače prebivalstvo odkrilo spominsko ploščo pokojnemu zaslužnemu vzgojitelju belokrajnske mladine Francetu Lovšinu, enemu prvih narodnih delavcev in buditeljev naše lepe Belokrajine. Na naši sliki vidimo skupino narodnih noš pred okrašenim hišo pok. Lovšina, ki je dobila sedaj spominsko ploščo.

Zobe lahko kupite

— pa ne svojih!

Izgubljeni zobje — izgubljena mladost!

Zobje izpadajo zaporedoma: kolikokrat samo zaradi zobnega kamna!

Iz apnenih soli, bakterij in glivic se naredi nevarni zobni kamen. Če ga o pravem času ne odpravite, Vam omaja zobe. Odvrnite to nevarnost — s Sargovim Kalodontom! Pri nas ima samo Sargov Kalodont v sebi znanstveno priznani sulforicinov oleat po dr. Bräunlichu, ki zobni kamen polagoma in zanesljivo odpravi. Pravilna zobna nega je tale: po 2 x na leto k zobnemu zdravniku na pregled — po 2 x na dan Sargov Kalodont!

Zbor Bratovske skladnice

Zvišani prispevki za pokojninski fond — Delovna doba naj se za upokožitev zniža na 30 let

Ljubljana, 10. junija. Včeraj in danes se je v dvorani Delavske zbornice vršila glavna skupščina ene naših najvažnejših delavskih socialno zavarovalnih ustanov, Bratovske skladnice, v kateri je organizirano predvsem delavstvo dveh naših največjih industrijskih panog rudarji in plavžarji. Iz vseh revirjev Slovenije se je v Ljubljani sešlo 43 delavskih delegatov in 23 zastopnikov podjetij.

Kakor običajno, se je včeraj popoldne vršila najprej predhodna konferenca, ki se je udeležile samo vse delavske delegacije in ki ji je predsedoval podpredsednik rudar Šober iz Zagorja. Sami med seboj so tu delavski zastopniki razpravljali o vseh perečih vprašanjih, ki se zastavljajo Bratovskim skladnicam v zvezi s težko gospodarsko krizo in brezposelnostjo, ki je katastrofalno zadela zlasti rudarske revije. V razgibani diskusiji je konferenca pripravila vse gradivo in formulirala vse predloge za skupščino samo. Delegatje so posebej naglašali brezupno težko, vsaki socialni pravici v obraz bijoči položaj rudarjev, ki se po 15, po 20, celo po 30 let opravljanja najtežja dela v rudniku, ves čas plačevali pri spevke za pokojninski sklad, nazadnje pri so jih z redukcijo vrgli na cesto brez najmanjšega belica odškodnine ali pokojnice. Delegatje so izražali nezadovoljstvo delavstva, da nima odločilne besede v instituciji, ki je namenjena predvsem zaščiti delavstva. Za težkočo, s katerimi se Bratovska skladnica mukoma bori v tej krizi, je značilno dejstvo, da premogovnika v Velenju in Zabukovci dolgujeta skladnici 1.800.000 Din na neplačanih prispevkih; v pokojninski fond plačujeta po zakonu delavec in delodajalec vsak polovico in velenjski in zabukovski rudnik sta od rudarjev pobrala njihove dolžne prispevke, ne da bi jih bila dostavila Bratovski skladnici. Med važnejšimi predlogi, ki jih je konferenca pripravila za skupščino, je tudi predlog, da se sme podpredsednik po svoji uvidevnosti udeleževati vseh sej in zborovanj lokalnih Bratovskih skladnic in vseh shodov, kjer je govora o socialni zaščiti delavstva. Zivahna diskusija se je vneša o novem pra-

vilniku o Bratovskih skladnicah, ki je pred kratkim izšel in ki predpisuje najmanj 35 službenih let in 60 let starosti, da ima delavec pravico do pokojnine. Rudarski delegatje so ostro grajali, da se od rudarja, ki mu delo nalaga najtežje napore in ki se v jami fizično izčrpa pač že zdavnaj prej kakor s 60. letom, zahtevajo tako dolgotrajne delovne dobe. Po novem pravilniku rudar se po 60. letu starosti ne more brez zdravniškega dovoljenja v pokoj, če njegov zavarovalni prispevek znaša nad 10 odstotkov plače. Ker je današnja skupščina sklenila, da se pokojninski prispevek vobče zviša na 14 odstotkov, posleden noben delavec, ki je zavarovan pri Bratovski skladnici, ne bo mogel niti po 60. letu v pokoj če mu zdravnik ne bo izdal izpričevala z onemoglostjo ali boleznijo. Delavski delegatje so zato na konferenci zahtevali, da se delovna doba zniža od 35 na 30 let, starostna doba pa od 60 na 55 let.

Danes popoldne se je vršila glavna skupščina sama, ki jo je namesto zadržanega predsednika generalnega ravnatelja TPD Škubeca vodil podpredsednik TPD Šober in ki se je poleg zastopnikov delavstva in industrije udeležil tudi rudarski glavni dvorni svetnik Stigar in kot gost tajnik Delavske zbornice Hrvatnik. Skupščina je v glavnem odobrila predloge, ki jih je pripravila konferenca. Poleg sklepa, da se pokojninski prispevek zviša na 14 odstotkov (7 odstotkov plačajo delavci, 7 podjetja), je skupščina naložila upravnemu odboru, naj stori vse korake, da se v ugodnem smislu izpremeni členi 106, 107, 119, 140, 154, 91 in 93 novega pravilnika o Bratovskih skladnicah — da se karenčna doba ki jo je pravilnik zvišal od 5 na 10 let, zniža nazaj na 5 itd. Glede zdravljenja zob o katerem so delavski delegatje zahtevali da se uvrsti med normalno obligatno zdravljenje, se izda poseben pravilnik, ki se bo skušal vsaj v 50 odstotkih izvajati.

Po sprejetju računskega zaključka in po nadomestnih volitvah 4 članov nadzornega odbora in 4 namestnikov (po 2 in 2 iz vrst delavstva in podjetij) je podpredsednik Šober zaključil zbor.

Šatori, Spalne vreče Čolni

Vse potrebščine za

Kopanje, Tenis in Ping-Pong

Turistiko nogomet itd. itd.

IZSEL JE NOV ILUSTRIRAN POLETNI CENIK. RAZPOŠILJA SE BREZPLAČNO

B. KOLB & PREDALIČ, LJUBLJANA

SELENBURGOVA ULICA 6

Oglejte si taborišče na velesejmu od 3.—12. junija.

7193

Nekaj misli ob koncu šolskega leta

Katastrofalni uspehi oz. neuspehi, ki jih je priobčilo Jutro, o zaključku 4. in 8. razreda na beograjskih srednjih šolah, so dokaz, da razmere na naših sred. šolah niso zdrave. Vse to so posledice preobremenjenosti in nenačrtnosti, o kateri smo govorili v našem članku. To so oni višji in nižji maturantje, ki so prišli v prvi razred brez sprejemnega izpita. Ako bi se bilo v njih razredih dovolj čistilo, ne bi bilo neizmernih in nespodobnih mladim ljudem oblačil tik pred maturacijo. ... A to je ravno: matura! Cilj in ideal vseh, ki lezejo nazgor! Maturacijo za vsako ceno! Samo da se ne vpraša: zakaj in kako? Samo da pride do mature, kaj vse drugo!

Naenkrat se izkaže, da je matura nemogoča in da bi bilo bolje, ako bi se bilo prej krenilo v drugo smer. Kajti — rekli smo — nič ni bolj nepotrebnega in skoraj škodljivega, nego v današnjem času ustvarjati prisiljeno inteligenco... Čemu ponarjati blago, ki ga je itak preveč? Taka ponarejena inteligenca je samo v škodo in napotje oni naravni inteligenci, ki res spada v višje sfere duha in naroda.

Za časa naših strankarskih bojev v letih 1918—28. je vsak poslanec smatral za svojo največjo zaslug, če je temu ali onemu mestu svojo voljo, okraja pridobil srednjo šolo. Ni se pomislilo, ali so za to dani nujni pogoji — glavna stvar je bila, da je imel gospod poslanec zasluge za svoj okraj. Ni bilo niti primernih prostorov niti učnih moči, niti dijakov. A končno se je vse za silo našlo vse in bila je gimnazija. Geslo je bilo: v vojni je padlo mnogo inteligence, treba jo je nadomestiti. Na ta način je prišlo v srednjo šolo marsikaj nepoklicanega in le prehitro se je izkazalo, da država ne rabi niti tekočo šol niti toliko uradnikov. Toda ko je skušala država nekaj srednjih šol reducirati, je nastal krik in vik. Vsako mesto je imelo dovolj razlogov s katerimi je dokazovalo, da je obstoj srednje šole zanj in za okraj nujen. Vse raznih intervencij, deputacij etc. ni prišlo do redukcije. Dobro! A kam z absolutno? In tu vidimo, da je nujno potrebna selekcija t. j. srednja šola ne sme biti samo vzgajališče, ki skuša vsakega mladega kandidata, ki se vanj vpiše, spraviti do mature, ampak mora biti tudi rešeto, ki prebere temeljito v sebi zbrani naraščaj, da loči pleve od zrna in da čim prej pokaže pravo pot življenja onim, ki so pomotoma zašli v njeno svetlobo. S stališča splošne prosvete nas mora veseliti če naš narod hrepeni po višji izobrazbi. V tem oziru bi ne mogli niti imeti zoper to, če bi ukažljivi ljudje polnili tudi predavalne mize univerz! Saj je splošni življenjski standard — da rabimo to najmodernejšo besedo — celo na kmetih že zelo vzrastle. Naše kmetstvo ljudstvo je danes že na višji stopnji izobrazbe in ima tudi višje kulturne in tudi življenjske zahteve. Le pogledite, koliko novih hiš je po vaseh, koliko z opoko kritih stavb, pogostje vrtove, matilnice. Kmeti ljudje so izsolani, čisto, mislijo. Vse to je v redu! Šolska izobrazba ne more nikomur škodovati; kmet, obrtnik, delavec čim bolj je izobražen, bolj si zna izboljšati življenje. Vse to velja le, ako se šola in izobrazba prav pojmuje, t. j. če ne vodi v — brezdelje. Pri nas je to prevečkrat edini ideal mladega človeka — posebno preprosti staršev — postati gospod. Včasih je bil ta gospod v ožjem smislu besede (duhovnik), danes je solah gospod, ker si pod tem vsekakor misli boljše kruha. Od tod veliki naval na državne službe, oziroma mnenje, da kogar je država izšolirala, temu mora dati tudi službo. Država bi se te obveznosti rada otresla, saj ni nikomur ničesar obljubila, ko ga je sprejela v šolo. Ona more sprejeti v službo le omejeno število kandidatov, kolikor jih rabi. Seveda ima tudi ona pravico izbirati. Čemu torej pritisk na šole, če ni služb? In vendar protestiramo, če hoče država šole reducirati. Država ima prav, da hoče omejit naval na srednje šole, nima pa tudi prav, ko trdi, da se mora dati mladini prilika, da se izobrazi. To dvoje treba spraviti v sklad. Zato narod državi ne sme zametiti, če ne more dati vseh služb.

Iz tega vzroka mora srednja šola reševati prav posebno pa mora reševati pri mali in veliki maturi, da pošlje na višje šole samo to, kar je res zrelega in poklicanega, vse drugo pa naj krene v praktično življenje.

Toda mala matura je danes že tako obča zahteva, da je postala skoraj življenjska potreba. Zato se glavni boj razvija okoli nje. Samo da ima malo matura, saj ne poudarja napreda! Ko bi vi slišali to večno molčanje ubogih mater! Da, mala matura! Tudi profesor je človek, ki vidi vse težave staršev, ki skrbijo, kako bi spravili svoje otroke do kruha. Zato nerad ovira tudi takrat, ko mora. Toda pri misli, da pri svoji popustljivosti odpre nenačrtnemu učencu pot na višjo gimnazijo, kamor po njegovem jasnem razsodku ne spada, mora imeti pomisleke proti materinim prošnjam. Zato bi bila nujno potrebna sledeča reforma pri izpicih ali o mali in veliki maturi: izpitna komisija bi morala imeti pravico in dolžnost, da pripiše v izpicevalno opombo ali klavzulo, ali je učenec samo splošno sposoben, ali je zrel tudi za študij na višji gimnaziji oz. univerzi. Ker so v tej komisiji sami bivši njegovi profesorji, so oni gotovo poklicani, da presojajo pravilno o njegovih duševnih zmognostih. S tem bi bilo delo komisij zelo olajšano, kajti nekaj drugega je, dati učenec malo matura zato, da odide v življenje, kjer si bo po svojih zmognostih našel kruha, ali pa za to, da gre na višjo gimnazijo, kamor po svojih zmognostih ne spada. Isto velja za veliko matura. Težko je odreči kandidatu, ki je prišel do osme šole, tudi končni uspeh, a še težje je proglasiti zrelega za vseučiliški študij, ako se vidi, da nima zato niti talenta, niti poklica. V tem se samo ustvarja oni balast, ki danes teži univerzo. Saj vemo, da je tam mnogo ljudi, ki so prišli poskušati svojo srečo brez onih talentov, in duševnih zakonov, ki so za vseučiliški študij nujno potrebni. Kaj imamo od tega, da sedaj puščamo na univerzo vse, kar se je srečno prebrzdilo čez gimnazijo? Hiperprodukcija, brezposelnost, inteligentni proletarijat. V Beogradu živi nad 600 profesor raznih absolutiranih filozofov, ki prošijo za službe na srednjih šolah. Bog ve, koliko od teh je res zmognih in poklicanih za profesorski stan. Saj vemo, da gredo v ta poklic mnogi, ki ne vedo kam drugam. Ko bi šli vanj samo poklicani, bi ne bilo nadprodukcije. Razume se, da ima vsaka teh prosej po deset in več protektorjev in priporočnikov. Zraven pa se slišijo pritožbe, da prihajajo zadnje čase z univerze pedagoško slabo zmogni kandidati, univerza

pa se pritožuje, da prihajajo z gimnazije slabo zreli abiturienti, ki jim manjka podlage za vseučiliški študij. — In tega sledi, da je treba tudi pri veliki maturi dati razliko med kandidati, ki so dovršili gimnazijo in dobe maturitetno izpicevalno, da si z njim polžejo službo in med onimi, ki so zmogni, da se posvetijo visokošolskemu študiju. Tudi tu najlažje razsloja izpitni odbor. Sprejemni izpiti na univerzi bi pomenili le zamudno dvojno delo in bi vodili do istega rezultata.

Ta izprememba pri nižji in višji maturi postaja nujno potrebna, če hočemo dobiti v visšegimnazijske razrede res izbran naraščaj, ki tja spada, in na univerzo mladino, ki bo prinesla s seboj toliko znanja, da bo mogoče z njo znanstveno delati. S tem bomo preprečili tudi oni naval na višjo gimnazijo in na univerzo, ki ni v korist niti študentu, niti mladini, še manj pa narodu in državi. Ta izprememba bo v korist tudi staršem manj nadarjenih otrok, ker bo komisija pod tem pogojem lažje popustljiva napram onim, o katerih bo vedela, da ne pridejo v višje razrede oz. na univerzo. Dozda se je šele preračunalo, da so komisije vsled življenjskih, socialnih in drugih razmer priznavale zrelost in so s tem nenačrtno učenecem odpirale pot nazgor, kjer niso mogli uspevati in so bili le v oviro splošnemu napredku, končno pa balast in nadarjenim učenecem konkurenti pri službah. Kruhoborci, ki so sicer brez pomena. Pri vsem tem je važna svedba tudi uvidenosti staršev, ker pa starši mislijo samo nase in na svoja otroka, mora tu odločiti šola kam kdo spada. Ona mora paziti, da se ne množi število nepoklicanih na višjih šolah, zato je izprememba pri veliki in mali maturi nujno potrebna. Ne le iz narodnih, tudi iz socialnih razlogov, le na ta način je mogoča razbremenitev višjih razredov in univerze izjemno vedno mogoče. Sicer odprmo srednjo šolo vsem nadarjenim! Na českom so bili že pred vojno kmetki gospodari, ki so imeli matura. Zakaj pa ne! Država ne more dati vsem služb, zato je treba mladino že v tem smislu vzgajati, da si bo sama našla kruha tudi drugod. Vsako delo je častno, vsak stan je urečen, je človek v njem po poklicu. Zrelost šole bo v tem, da privede otroka do pravega poklica.

Konec sleči.

Prpriprave za kongres Mednarodne lutkovske zveze v Ljubljani

Ljubljana, 10. junija. Kakor smo že svoj čas poročali, se bo vršil kongres Unime (Union Internationale des Marionettes) letos v Ljubljani in sicer 4. in 5. julija. Dosedaj se je že vršil v Pragi, Liegu in Parizu, letos pa bi se moral vršiti v Nemčiji v Kölnu. Ker pa so ga Nemci odpovedali, je Unima izbrala za letošnje svoje zborovanje Ljubljano kot sedež Jugoslovenskega lutkovskega saveza. Ljubljano pa je Unima izvolila še posebno zaradi pokrajinskega sokolskega zleta, ki bo privabil zlasti veliko število slovenskih sokolskih lutkarjev. Ljubljanski kongres Unime bo pod predsvet poselili delegati iz Češkoslovaške, Amerike, Rumunije in Francije, iz drugih držav se udeležba še pričakuje.

Ob kongresu v Ljubljani se bodo obnem vršile volitve predsedništva Unime za prihodnje leto ter je na sporedu zborovanja še mnogo važnih vprašanj, posebno iz slovenskega področja. Unima vrši veliko mednarodno prosvetno delo ne samo vzgojnega, marveč tudi umetniškega značaja. Njen cilj je združevati lutkovske korporacije vseh narodov in držav na polju prosvete in delikate lutkovne umetnosti, kar ima svedba tudi svoj meddržavni pomen. Kajti lutkovske korporacije, združene v Unimi, pospešujejo s svojo smotno vzgojo mladine njen miselni razvoj v smeri pacifične ideologije. Velik pomen lutkarstva in njegovega mednarodnega položaja je razviden že iz dejstva, da stoji na čelu Unime kot častni predsednik, francoski minister n. r. in senator Justin Godart in češkoslovaški kulturni delavec prof. dr. Jindřich Veselý, kot njen dosedajni predsednik. V Unimi so dalje vključene znamenite osebnosti iz vseh držav, kakor n. pr. politiki, univ. profesorji, slikarji, kiparji itd.

Predsedništvo našega Jugoslovenskega lutkovskega saveza čaka torej velika naloga, da organizira in smotno pripravi vse kongresno delo in obenem pokaže svojim gostom iz tujih držav svojo aktivnost ter svoj doseženi razvoj. V to svrbo bo pripravilo veliko lutkarsko razstavo, iz katere naj bi bila razvidna jasna slika lutkarskega stanja iz cele Jugoslavije. Naš JLS se je že obrnil z okoliščino na vsa dosedaj mu znana lutkovna gledališča v Jugoslaviji s pozivom, da bi se udeležila omenjene razstave in poslala na razstavo vsaj po eno sceno z lutkami domačega proizvoda (ne

riborske tekstilne tovarne 6300 Din, tovarnar I. Braun 6000 Din, Delavska zbornica 6000 Din, L. Franz, tovarnar 5200 Din, veleindustriec M. Rosner 5000 Din, mestna hranilnica v Mariboru 5000 Din, Rotaryklub v Mariboru 5000 Din, čisti dobiček koncerta »Maribor za Maribor« 4659 Din, tovarna »Zora« 4011 Din, osebje glavnega kolodvora 3589 Din, Grajski in Union kino od filma »Triglavske strmine« 3304 Din, Mariborska tiskarna 2434 Din, uslužbenec železniške delavnice 1615 Din, industriec F. Potocnik 1600 Din, medklubski odbor LNP 1045 Din, po 1000 Din pa mestni župan dr. Lipold, Derwuschek-Kiffmann v Košakih, baron Teuchert-Andrieno, trgovec Josip Simič in pivovar Josip Tscheligi. Vsem darovalcem po 100 Din je bila poslana pismena zahvala in so bila njihova imena objavljena tudi v listih. Skupni dohodki v gotovini so znašali 574.370 Din. Razen tega so darovali množestvilne trvdke, tovarne, posestniki in zasebniki večje količine živil, obleke, obutve, drv itd. ter je bila ocenjena vrednost darovanih stvari na 175.000 Din. Skupni dohodki »Pomožne akcije« v pretekli zimi so znašali 749.370 Din.

»Pomožna akcija« je podpirala potrebno prebivalstvo, pred vsem najbednejše in brezposelne, večinoma z zaposlitvijo pri raznih delih, delanem znanje pa je podpirala z denarnimi podporami in nakazili živil ter oddajo brezplačne hrane. Na mezdah iz bil izdan v času od 9. decembra 1932 do 26. maja 1933 delavcem 367.001 Din. Za »hrano je žrtvovala akcija 90.756 Din za 22.689 porcij. Nakazila za razne življenjske

potrebitve 819 osebam pri tukajšnjih trgovcih so vzela 39.789 Din, podpore v gotovini za najemnine 121 osebam 13.470 Din in razni izdatki, večinoma za zavarovalne prispevke pri »Pomožni akciji« zaposlenih delavcev 30.703 Din, skupaj torej 541.719 Din. Darovane stvari so bile razdeljene 1170 najpotrebnejšim prosičem in je sedaj v skladišču le še neznatna zaloga.

Po sklepem računu je ostal na razpolago še prebitek 32.651 Din, ki pa se bo uporabil v najkrajšem času pri postopni ukinovitvi »Pomožne akcije«, nakar bo treba z ozirom na novo enotno naredbo banke uprave o podpiranju brezposelnih in pobijanju delomrznosti preskrbeti nova sredstva. Zanimiva je primerjava z lanskim pomožno akcijo, ko so znašali dohodki v gotovini in blagu 555.708 Din izdatki pa 477.724 Din. Takratni prebitek 77.984 Din se je uporabil v teku preteklega leta.

Kakor je iz navedenega razvidno, je delovanje »Pomožne akcije« v njeni drugi funkciji dobi znatno naraslo in je zabeležilo na karitativnem polju najlepše uspehe. Pripomniti pa je treba, da se vsi navedeni izdatki »Pomožne akcije« ne nanašajo na one socialne potrebe, ki jih krije mariborska mestna občina iz lastnih rednih sredstev in ki so predvideni v proračunu mestnega socialnega skrbstva za tekoče leto z zneskom 2.510.015 Din.

Mariborski »Pomožni akciji« in njenim poštvovalnim funkcionarjem, kakor tudi vsem darovalcem v našem mestu in okolici, je treba izreči za ogromno socialno delo vse priznanje in javno zahvalo.

O načrtu metliškega vodovoda

Kljub ogromnim stroškom bi bila izvedba vendarle mogoča

Metlika, 10. junija. Vse metliški srez že od nekdanj trpi na občutnem pomanjkanju vode. Glavni vzrok je kraški teren, kjer pronica padavina, pa v času poletne suše daleč okrog sploh ni mogoče dobiti vode. Dosej si je prebivalstvo pomagalo z grajenjem kapnic, ki so po večini zelo primitivne in nahigijske. Stvarno in v resnici zadostno od pomoči pomanjkanju vode more nuditi le zgradba obsežnega vodovoda s pritegnitvijo močnih studencev. Bivša ljubljanska občinska samouprava je prišla z raziskovanji za napravo vodovoda, ki so se predvsem oredotočila na izrabo studenca Jamnika, čigar izviri leže na ozemlju občine Radatovič.

Ta studenec je dal pri merjenjih 7. julija 1928 6 litrov v sekundi, 31. julija istega leta 5 litrov v sekundi, 20. avgusta na zopet 6 litrov v sekundi, v minimumu torej 5 litrov. Poudariti moramo, da je bilo to merjenje izvršeno po dolgotrajni suši, pa torej more biti merodajno.

V prvotnem generalnem načrtu, ki ga je izvršil gradbeni oddelek ljubljanske občinske samouprave, je vzet v obzir le ta studenec. Vodovod je bil proračunan za 7284 oseb po 56 litrov na dan. Le za Metliko je bilo računano 80 litrov dnevno. V celoti je bilo priključenih 45 krajev; ker pa je moralo biti več vasi zaradi nezadostne višinske lege in premajhna vodna množina izpuščenih, se je poizkusilo priključiti še nove studence. Primarni za priključek so izviri potoka Sašica v občini Radatovič. Maršeni so bili trije izviri potoka, in sicer 18. januarja 1929. Vsa od teh je dalca 3 litre v sekundi. Na razpolago bi torej bilo vega okrog 14 litrov vode v sekundi.

Z ozirom na različne višinske lege studencev in oskrbovalnega okrožja je bilo celotno vodno omrežje razdeljeno na tri višinske pasove. Vodna potreba v posameznih pasovih je naslednja: v prvem višinskem pasu je potrebno za 2247 oseb po 80 litrov vode dnevno na osebo, kar iznaša 179.760 litrov ali 2.01 litra v sekundi. Studenec pod Sv. Oštrcem da 3 litre v sekundi. V drugem višinskem pasu pa je potrebno za 5195 oseb po 80 litrov dnevno. Vodna potreba je torej 415.600 litrov na dan ali 4.81 litra v sekundi, kar je mogoče dobiti od ostalih dveh izvirov potoka Sašice s skupno kapaciteto 6 litrov v sekundi. V tretjem višinskem pasu bi porabilo 5525 oseb 479.120 litrov vode dnevno ali 5.54 litra v sekundi. Pri tem je računano za mesto Metliko po 100 litrov dnevno, za ostale vasi pa po 80 litrov. Studenec Jamnik, ki bi bil za ta pas izrabljen, ima pa samo 5 litrov v sekundi kapacitete. Primanjkljaj bi pokrili višok kapacitete studencev in drugim višinskem pasu.

Vse vodovod je proračunan za 12.967 oseb a potrebnim dotokom vode 12.36 litra v sekundi ali dnevno uporabo 1.074.496 litrov. Na razpolago pa je 14 litrov v sekundi. Pri številu prebivalstva so vzet v obzir podatki iz leta 1910; za prirastek od tedaj in v bodočnosti je prištetih še 50%.

Ker so tudi v posameznih višinskih pasovih višinske razlike velike, je moralo biti predvidenih večje število vmesnih rezervuarjev, katerih namen je obenem zmanjšati vodni tlak. Pri višinski pas prehaja v drugega z rezervirjem nad Osojnikom. Pretok vode je pa le mogoč iz prvega v drugega, ker ima ta nižje ležečo oskrbovalno okrožje.

Prekmursko pismo

Murska Sobota, junija. Dan za dnem prihaja več prijav udeležencev za manifestacijski shod JRKD v Beogradu. Udeležba Prekmurcev na shodu v Beogradu bo torej izredno velika. Organizacija v murskoobmočnem srezu je mnogo, zaradi česar se je tudi administrativno delo organizacije povečalo in nujna potreba je bila, da se je dala sres. tajniku šolskemu upravitelju G. Gabričiču stalna pisarniška moč. Pred dnevi je sreska organizacija tudi dobila svoje poslovne prostore v hiši ge. Novakove na Aleksandrovici cesti. Uradne ure so vsak dan od 8.—12. in od 15.—18. Ob nedeljah in praznikih se uraduje le v dopoldanskih urah.

Veliki uspehi, ki jih dosegajo trbovelski slavski, so dali marsikaterim učiteljem pri nas pobudo, da so začeli ustanovljati na šolah mladinske pevске zbornice. Prav uspešno se je v tem pravcu uveljavila gđ. Zupanova iz Gornje Lendave, ki je izvežbala svoj zbor že do lepe stopnje. Nastop zbora je bil pri zadnjem učiteljskem zborovanju vzbudil največje zanimanje. Na binkoštno praznike pa je nastopila s svojimi pevci v Tišini in pozneje v Radencih. Zda pripravljajo večji koncert v Murski Soboti, ki bo na večer pred nastopom tukajšnjega Sokola. Za koncert vlada med tukajšnjim prebivalstvom največje zanimanje. Koncert bo v veliki dvorani Sokolskega doma v soboto 17. t. m. ob 20.

O prekmurskem športu se malo čuje. Ob binkoštnih praznikih je gostovala pri nas »Jugoslavija« iz Celja in se borila z »Muro«. Prvi dan se je tekma končala neodločno 3:3, drugi dan pa so domačini zmagali v razmerju 2:3, kar je prav lep uspeh za »Muro«. Kako se je športna misel v zadnjem času razmahnila, priča dejstvo, da se je pred dnevi ustanovil še klub »Panonija«.

Grd dogodek se je pripetil v bližini Velikih Polan. Ko so se neki fantje vračali proti domu, so srečali na cesti 34-letno dincarico Raščanovo Katarino in jo iz neznanega vzroka napadli. Vrgli so jo v obcestni jarek in teptali po njej z nogami. Raščan je dobila več poškodb, posebno pa notranje poškodbe v trebuhu, tako da so jo morali odpeljati v bolnišnico. Prav slabo jo je izkupil tudi neki obrtnik iz Gornje Lendave. Ko se je vračal od svojih opravkov domov oamamljen od sladke kapljice je med potjo omagal in oblezel kraj ceste. To priliko pa je izrabil še večkrat kaznovani tat J. iz Dolenjih Slavečev in mu odvzel oro, veržico, žganje in sesalno od koleca, med tem ko je kolecu prizanesel, ker je že v precej slabem stanju. Podjetnega roparja še imajo.

Tihotapstvo ob naših mejah je v zadnjem času malo ponehalo. Pa se izjeme še vedno najdejo. Tako so skušali neznan tihotapci v Ocinju prekoračiti mejo in odpeljati na drugo stran kravo. Pa jim je granicar prekrizal načrte. Tihotapci so se urno izgubili v noči. Kravo so ujeli in jo drugi dan prodali na javni licitaciji na carinarnici v Rogoševcih.

V nedeljo 18. t. m. bo imel Sokol v Murski Soboti svoj vsakoletni javni nastop. Da

Drugi višinski pas, ki je najbolje dotiran z vodo, lahko odda odvečno količino tretjemu iz glavnega rezervarja pri Bajniji vasi. Obratni postopek je nemogoč, ker leži metliški pas nižje. V celoti je predvidenih 12 rezervarjev. V vsakem pasu en glavni z vsebino 100 m³. Ostali rezervarji pa bi imeli vsebino le 40 m³, dočim bi le metliški vseboval 90 m³. Skupna vsebina rezervarjev bi znašala 710 m³, kar je preko polovice celotnega porabe. Za manjša oskrbovalna okrožja so predvideni v prvem višinskem pasu nekateri raztežitniki. Gradbeni stroški celotne naprave so proračunani na 17 milijonov Din, in sicer za prvi pas 4, za drugi 6 in za tretji 7 milijonov. 1 km izvedbe vodovoda bi veljal ca. 190.000 Din, 1 m³ voda pa bi po izvedbi z vsemi vrstičnimi stroški, t. j. z obratovanjem kapitala, amortizacijo cevovoda, armature in objekto, vzdrževanjem vodovoda in nadzorstvom veljal približno 4.40 Din. Ta znesek bi se na povečal, če predvidena količina voda ne bi bila porabljena, v kar za prva leta ne smemo dvomiti. Zmanjšal pa bi se z različnimi javnimi prispevki, ki bi znanjevali tudi lastne stroške.

V prvem višinskem pasu so vzete v obzir vasi Biliči, Kufajci, Doljani in Drace občine Radatovič, Ravnače, Gorenji in Dolenji Suhor, Hraš, Dole, Škempčev, Mačkovec, Juzorje, Sela pri Juzorju in Božičev vrh občine Suhor, Malins in Brezova reber občine Semeč. V drugem višinskem pasu vasi Kamenci, Radatovič, Pilatovci, Dragoskovi, Litišče in Galoš občine Radatovič, Bojanja vasi občine Radovica, Lešče, Bušinja vasi, Beršča in Dragomilja vasi občine Suhor, Grabrovec, Gorenja, Dolenja Lovčica in Trnovce občine Lovčica, Sodji vrh, Gradnik, Hrib pri Cerovcu, Črešnovce, Krivski vrh in Praprše občine Črešnovce, Štrkeljčev, Omota Kal in Osojnik občine Semeč; v tretjem pa vasi Radovica, Beldraž in Slama vasi občine Radovica, Bračevci občine Sošice, Vidošiči, Zelcniki, Drašiči in Krmačina občine Drašiči, Rakovec, Božjakovo, Zelenj, Radovica, Rosinice, Svršak in Čurle občine Božjakovo, Metlika, Križevska vasi, Grabrovec in Svršak občine mesta Metlike.

Po naknadni spramembi bi bilo potrebno Gorenji in Dolenji Suhor iz prvega pasu priključiti k drugemu, v drugem pasu bi se izvršila vodovodna napeljava inkluzivno do vasi Dragomilja, k tretjemu pa bi se pritegnile še vasi Dragoskovi in Bojanja vasi iz drugega pasu, kar bi kapaciteto vode v tretjem pasu ojačala dva nova studenca iz doline V Loku pod vasio Četošiči.

Načrt vodovoda, ki ga je izdelal banovinski inž. g. Kollušek, bi bilo treba vzeti kar najbolj resno v delo, ker danes v Beli Krajini mnoge vasi v prvem pomenu besede obupno trpe na pomanjkanju vode.

Ako pa zaradi katerikoli vzrokov ne bi bilo mogoče sukcesivno izvajati generalnega načrta v doglednem času, bi bilo treba vsaj prirediti z delom za sam metliški vodovod. Izvedba bi veljala zaenkrat okrog 400.000 Din. Savska banka uprava je že skoraj definitivno pričela z deli in vrtala 2000 Din, vendar pa je ravno takrat bila Bela Krajina vrnjena svoji pravi domovini dravski banovini, ki bi gotovo enako skrb posvetila našim bornim krajem, kakršno je pokazovala vsaj v tem primeru savska.

Bela Krajina prosi in prosi: Dajte nam vode!

Spori

zaradi ljubljanskih golobov

Ljubljana, 9. junija. Nedolžne golobe smo pričeli preganjati v Ljubljani. Huda je ta reč in se pozna, da je kriza. Desetletje in morda stoletja že poletavajo golobe nad mestom in prav gotovo ni med živimi takega, ki bi vedel povedati, kdaj so pričeli gnezdit v zidnih luknjah stolpcev, na robovih fasade frančiškanske cerkve, na magistratu in še kje v mestu.

Svoječasno so se golobi najrajši držali na jarmanskem trgu, sedanjem Krekovem trgu. Ko so podrl stari gimnazijo v sosedi in je bil tam določen prostor za živilski trg, so odšli tja tudi golobi. So pač našli tam obilico živeža. Obenem so dobivali v Zvezdi ali kje drugje od dobrih ljudi drobtine in razno zrna.

Zdaj, ko vlada stiska, pa se je zadrževala naenkrat izpremenila. Položaj je postal kritičen tudi za golobe. Na trgu so se začeli pojavljati ljudje, ki sicer prav tako mečejo golobom koruzna zrna kakor prej, le da so zrna za golobe usodna. Čim odpre golob kljunček in hoče pogoltniti zrno, že začuti, da ga vleče nekaj k človeku, in trenutek zatem se že znajde v vreči. Prav tako jih love tudi na drugih mestih. Po nekod izkušajo loviti golobe tudi v zanjke, na limanice ali v posebne kletke. Tako so brezposelni uveljavili zadnje čase pravice do golobne pečenke. Golobi sami ne morejo protestirati, pač pa so začeli protestirati proti takim navedam ljubiteljev golobov. Ti dobri ljudje so se pritožili na magistratu, češ, da brezposelni pobijajo mestne golobe. Na magistratu pa se nič kaj ne zmejnijo za te vrste pritožb in tudi zanikajo, da bi bili golobi mestna last. Ne priznavajo jih za svoje in tudi nečje prevzeti vloge njihovih zaslužnikov. Pravijo, da je krnil magistratne golobe in morda tudi njihove goste upokojeni mestni ječar g. Jezovšek, ki se je že pred tedni umaknil na deželo. Hranil jih pa je iz lastnih sredstev.

Tako preživlja ljubljanski golobni rod hude čase. Brezposelnost pa je prav tako in pravijo, da so pripravljeni pojesti vsoto golobno pečenko, ki se ponuja po Ljubljani, češ, da je človeško življenje vendarle večjega pomena kakor golobje.

Lepi uspehi mariborske

»Pomožne akcije«

Maribor, 9. junija.

Te dni je imel odbor mariborske »Pomožne akcije« svojo sejo v mestni posvetovalnici in je ob tej priliki podal predsednik, mestni župan dr. Franjo Lipold obširno poročilo o velikem delu in uspehih akcije v pretekli zimi. »Pomožna akcija za siromašne sloje mesta Maribora« je bila ustanovljena 13. oktobra leta 1931. kot prva tovrstna socialna institucija v državi. Akcija je bila obnovljena 27. oktobra 1932 in so bila tedaj izpolnljena prvotna določila pravilnika v glavnem v treh smereh: osnoval se je ožji poslovni odbor, pritegnila so se k sodelovanju stanovska gospodarska zastopstva in razširila se je podpora, ki je bila prvotno določena le do 1. maja 1932, do konca trajanja izrednih gospodarskih razmer.

Pomožna akcija je izdala lani 10. novembra poziv na Mariborčane, nakar so sledile zbirke po hišah. Dva dni poprej je bila posebna konferenca s tukajšnjimi industriji, ki so se zavezali prispevati v zimskih mesecih za pomožno akcijo od mezd in plač svojih uslužbenecv po 1 in pol do 2 odst. Mimo tega so prispevali večje zneske še: Mestna občina Maribor 100.000 Din, tovarna Doctor & drug 100.000 Din, tovarna Hutter & drug 50.500 Din, banska uprava 40.000 Din, mariborski mestni uslužbenec 29.940 Din, tovarnar K. Thoma 21.124 Din, tovarnar V. Freund 14.977 Din, tovarna »Zlatorog« 14.173 Din, Ma-

Za organizirano borbo proti tuberkulozi

V čakalnici protituberkuloznega dispanzerja v Ljubljani. V sredini pri vratih šef-zdravnik g. dr. Prodan

Na vsako toliko časa se v javnosti razpravlja o zadevi tuberkuloze in od potrebi široko zasnovane boje proti tej morilki človeštva. Vsako leto prirejajo naše protituberkulozne lige protituberkulozne dneve, da buče čut odgovornosti v slednjem človeku. Toda vkljub vsemu naporu ta propaganda ne čvži pravega odziva vseh plasteh naroda. Niti posamezni občani niti korporacije in odločujoče instance se ne zanejo prav, da bi se mobilizirala zadostna močna, zadostna goreča armada in da bi se našla srečstva, ki so potrebna za zmazovit pohod proti temu sovražniku življenja. Človek, ki se z odprto tuberkulozo vlačijo okrog ali se brezupno bje s smrtjo na postelji doma, je v svojem najbolj žalostnem štadiju zmerom nekakšna senca, ki jo svojo okolico: ljudje zmerom z grozo in strahom gledajo nevdržno razpadajoč življenja, ki za tuberkulozni bacili polagoma razčlajajo pred njihovimi očmi. Toda ta groza in pa strah, ki jih navdaja v skrbi za lastno zdravje in za zdravje njihovih otrok, ki je ogroženo po bolnikih iz nenosredne okolice, se skoraj nikdar iz te razumljive egoistične lupine ne razvije, ta do plemenitejših, socialnih oblik. Naš dobri državljani se iz tega duševnega nastrojenja, ki ga budi v njem bojazen pred smrtjo za tuberkulozo, kar ne more povzpeti tako daleč, da bi z dejanjem in vsaj z malenkostno žrtvijo pomagal pri tisti veliki akciji, ki sta jo narod in družba v celoti dolžna izvajati za pobijanje teza najhujšega, najbolj nevarnega sovražnika posameznika in družbe. Zakaj nobena druga bolezenska epidemija v tako strahotnem obsegu ne atakira in ogroža vsega naroda in družbe v celoti kakor tuberkuloza.

Številke, ki jih lahko čitamo vsak dan, kričijo do neba, samo človek, se zdi, je zanje slep in gluha. V naši državi umre za tuberkulozo vsako leto 50.000 ljudi. Četrta milijona jih je akutno bolnih, da vsak zase pomenijo nevaren vir kužnega obolenja za vso zdravo okolico. Pol milijona je v državi ljudi, ki so nujno potrebni sistematičnega zdravljenja. — Pri nas v Sloveniji jih za jetiko umre vsako leto 3000. In 10.000 se jih potika in prebija okrog z odprto tuberkulozo. Ti bolniki so nujno potrebni izolacije, toda v vsej dravski banovini imamo samo štiri zdravilišča, ki lahko spravijo pod streho komaj 750 pacientov. Na nobenem drugem področju javnega zdravstva niso razmere tako brezupne kakor na polju te narodne obrambe, ki jih je treba več bojevnikov in ki bi ji tudi država morala posvetiti več gmojne pozornosti, kakor je zaslužilo mnoga druga gesla in gibanja, ki so danes v modi.

Četnicam, ki so se pred leti tuji pri nas začele zbirati pod prapori protituberkuloznih lig, nasprotno v mentaliteti širokega občinstva majhen, pa vendar važen psihološki moment. Ker do nedavna pri nas še nisimo poznali sistematične, smiselne organizirane protituberkulozne boje in ker organizacija te boje še do danes ni doživela pravega zadosti resnega razuma, se stalno čudimo, da se tuberkulozni bolniki natekajo v zdravniško oskrbo šele v zadnjih štadijih, ko medicina za bolnika ne premore več odrešilnega leka in je za nj vse zaman. Tako se je v ljudi polagoma zagrizla tista pogrešna kriva vera, kakor da je v boju proti tuberkulozi itak prazen vsak up. Samo iz tega pozrešnega čefitičnega razpoloženja si moremo razlagati, da široke ljudske plasti tako brezbrizno stojijo ob strani vsega velikega boja, ki so ga proti jetiki započele pri nas protituberkulozne lige. Tu bo treba še mnogo propagande in prosvete, da se ljudem odpro oči. Kako velike uspehe lahko doseže smotno propagandno in stvarno zdravstveno delo na tem polju, nam živo priča Japonska, ki v marsikaterem življenjskem in kulturnem oziru čezdalej bolj postaja Evropi vzor. Japonci so v pobijanju tuberkuloze zadnji čas v desetih letih dosegli tolikšne rezultate, kakršne so srednjeevropski narodi ob počasnejšem, malobrižnejšem tempu dosegli komaj v petdesetih letih. Ta primer zgovorno dokazuje, kako silnega pomena je v boju proti tuberkulozi organizacija, volja do dela in pa spoznanje, da mora biti v tem boju klican pod orožje ves narod, od bolnika do zdravnika od vlača do poslednjega državljanja.

Pred dnevi je direktor Higienikega zavoda dr. Petrič objavil v »Jutru« članek, v katerem se odločno zavzema za gradbo brezplačnih ali vsaj cenjenih ljudskih zdravilišč za jetične bolnike. Tistih par sanatorijev, ki danes obstoje v banovini, je dostopnih domala samo za bolnike iz imovitejših slojev. Tuberkuloza pa je socialna bolezen v najodločnejšem pomenu besede: to je bolezen, ki hodi z roko v roki z bedo in ki je toliko bolj katastrofalna, kolikor večja je beda. Prav zato jo teza je država oziroma javnost dolžna, da omogoči zdravilne slednjeje tuberkuloznemu bolniku, čeprav ta ne zmore honorarja za zdravnika. Na pobudo Osrednje protituberkulozne lige in Higienikega zavoda so se doslej ustanovili protituberkulozni dispanzerji v Ljubljani, Mariboru, Trbovljah in drugod, ki nudijo revnim bolnikom priliko brezplačnega zdravljenja. Ti dispanzerji so po načini svoje organizacije in svojega dela najbolj primerni, da borbo proti jetiki zaneslo med najširše sloje in do zadnje kmečke vasi. Ti dispanzerji so nekakšna policija v zdravstveni službi. Njih naloga je, da povzroči zasleditve bolnikov z odprto tuberkulozo, ki so okolici nevarni, da jim nudijo najhujšjo pomoč, da jim poma-

gajo do izolacije in da vobče nastopajo povsod, kjer se pojavljajo tuberkulozna obolenja. Prva naloga vsega našega protituberkuloznega gibanja je, da se po vsej Sloveniji in po vsej državi omrežje teh dispanzerjev čimbolj na široko razplete, da bo polagoma zajelo ves narod. Toda brezuspšno bo vse to prizadevanje, če poleg dispanzerjev ne bo v dovoljni meri poskrbljeno tudi za gradbo ljudskih zdravilišč. Slednjemu bolniku z odprto tuberkulozo je javnost v interesu celote dolžna nuditi priliko zdravljenja v sanatoriju. Tu je treba zastaviti delo, od katerega ne sme izostati nobena instanca in noben državljan. Prvo, kar lahko vsakdo stori, pa je, da se pridruži armadi, ki se zbira v Protituberkulozni ligi. Od formalnega članstva v

ligi in od skromnega članskega prispevka pa mora slednji zrasti v vnetega, aktivnega bojevnika v tej veliki borbi, ki je vredna, da ji vsa družba posveti svoje moči.

Koleki protituberkulozne lige

Koleki so postali v vseh kulturnih državah v protituberkulozni borbi važno sredstvo za pridobivanje denarnih virov. Postali so pravi prostovoljni ljudski davek za pobijanje tuberkuloze. Leta 1904 je bil v Dansk izdelan prvi kolek, ki je že prvo leto prinesel 75.000 danskih kron izkupička. Danes prinaša pri tri in pol milijona prebivalcev letno 9 milijonov dohodkov Švedska in Norveška sta vpeljali kolek leta 1907, l. 1913 Švica, po vojni pa je postal kolek doma v vsej srednji Evropi. V Ameriki se proda kolek za preko 5 milijonov dolarjev letno. V Franciji je bilo v letih 1925 do 1929 prodanih za 52 milijonov frankov protituberkuloznih kolek. V letu 1930 je razprodaja kolek zbrala 25 milijonov frankov za protituberkulozno skrbstvo. Z izkupički kolek so zgradili in vzdržujejo veliko število protituberkuloznih dispanzerjev.

Tudi protituberkulozna liga v Ljubljani se obrača na slovensko javnost s prošnjo da pripomore njenim stremljenjem z odkupom kolek. Koleki so po 50 para. Na ročajte jih na naslov: Osrednja protituberkulozna liga v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 20. Na prodaj so tudi povsod, kjer obstojajo organizacije protituberkulozne lige

Tujskoprometna razstava Dolenjske

na ljubljanskem velesejmu je velika posebnost. Največ velesejskih obiskovalcev se ustavlja v njej in občuduje številne reliefe, panorame, diagrame in raznovrstni material. Zastopane so vse večje dolenjske občine, pred vsem pa trgi in mesta, ki kažejo svoj razvoj, zgodovino in zanimivosti s slikami, fotografijami, z zgodovinskimi dokumenti in pismi, ki izpričujejo privilegirane pravice, pridobljene v minulih stoletjih. Mnogo je tudi pravin muzejskih redkosti, ki bi delale čast vsaki javni zbirki. Vsa razstava je najlepša prilika, da se more vsakdo, kdor se zanima za romantično Dolenjsko, poučiti o njeni lepoti, zanimivosti in značaju. Na razstavi je zastopana tudi umetnost Dolenjcev, na kateri so zastopani dolenjski kiparji in slikarji z Jakcem na čelu. Že ta razstava sama je vredna pozornosti obiskovalcev. Razstavo je organiziralo agilno društvo »Krkac«, ki stremi za kulturno in gospodarsko povzdigo Dolenjske. Slika kaže pogled v koteč razstave.

Rjavo polt ustvarja NIVEA CREME * OLJE

Oboje pospešuje, da vam polt potemni, a istočasno zmanjšuje nevarnost solnčarice. Zavidali vas bodo za vašo rjavo barvo. Toda pazite dobro: nikdar se ne solnite z mokrim telesom, temveč si vedno PREJ vdrgnite. NIVEA-KREMA in NIVEA-OLJE sta nenadkriljiva in nedosegljiva, ker samo ta obojica vsebuje Eucerit. NIVEA je poceni: krema Din 3.50, 6.—, 12.—, 25.—.

Odlikovanje kamniške „Lire“

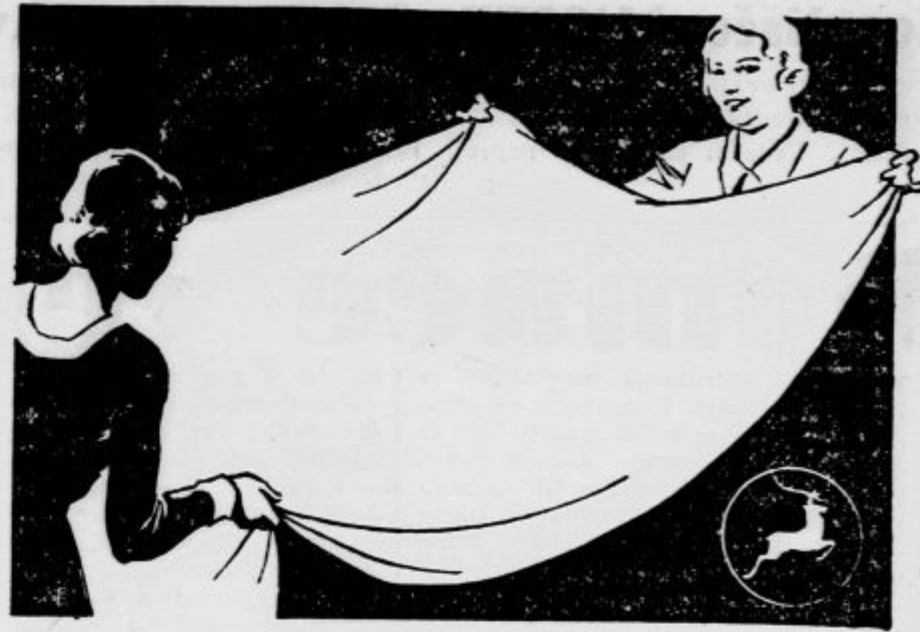
Pevski zbor »Lire« ob 50-letnici

Kamnik, 10. junija. Pred kratkim je imelo svoj redni letni občni zbor prvo slovensko pevsko društvo »Lire«. Ob lepi udeležbi izvršujočih članov je predsednik Franc Fajdiga poročal o delovanju društva v preteklem letu, ki je bilo za »Lire« pravo jubilejno leto, s katerim je zaključila prvo polstoletje uspešnega delovanja. Obudil je še enkrat spomin na one lepe dneve v oktobru, ko je »Lire« proslavila svoj 50-letni jubilej z velikim, vzorno pripravljenim koncertom v sokolski telovadnici, ki je bila nabito polna občinstva. Vsa kritika je takrat enodušno priznala, da je zbor »Lire« pod večšo taktirko pevovodje Cirila Vremsaka na vzorni višini in da je društvo ob svoji 50-letnici dokazalo, da je vredno svojih slavnih tradicij.

Po občnem zboru so vsi zborovalci odšli v restavracijske prostore, kjer je predsednik Franc Fajdiga natočil vino v velik srebrni pokal, ki ga je leta 1894, ob priliki »Lirinega« gostovanja na Koroškem v imenu koroških Slovencev poklonil goreči narodni buditelj župnik Gabron. Masivna srebrna kupa je 40 cm visoka in nosi napis: »Prvemu slovenskemu pevskemu društvu poklonili koroški Slovenci l. 1894.«

»Lire«, da od tega dalje ohranja lepo navado, da se njeni člani po vsakem občnem zboru zberejo v čitalniški restavraciji in iz srebrne čaše pijejo vino v počastitev spomina plemenitega buditelja koroških Slovencev. Letos je predsednik Fajdiga v toplih besedah omenil one svečane dni pred 40 leti, ko je »Lire« s svojim petjem na vseh koncertih po Koroškem zbudila viharo navdušenja za slovensko pesem in prežela v dar dragoceno srebrno čašo. Spomnil se je bratov onstran Karavank, katerim je ostala v veliko uteho pri prenašanju tujeja jarma naša lepa narodna pesem. Njim in spominu vnetih koroških rodoljubov bodo posvetili Lirini člani vsako leto svoj občni zbor in se zbrali okrog srebrne čaše, ki nam bo lep in dragocen spomin na slavno preteklost društva obenem pa nas bo vedno spominjala našega tužnega Korotana in nas opominjala, da imamo onstran meje brate, ki zaslužijo vso našo ljubezen. Delati moramo z vso verno na to, da bo »Lire« tudi v drugem polstoletju deležna nezmanjšanih uspehov in da bo z verno čuvala svoje častne tradicije kot najstarejše slovensko pevsko društvo.

Za svoje uspešno delovanje je dobila Li-

Kdor ga pozna, mu ostane zvest!

Že od nekdaj pomaga Schichtovo terpentinovo milo gospodinjim temeljito prati in vzdrževati v hiši red in čistoto.

Torej: Pazite prav posebno na izvorni ovoj in na varnostno znamko »JELEN«. Potem se Vam ni bati ponarejenih mil.

SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO

.. ampak
poprej za
namakanje:
Ženska
hvala!

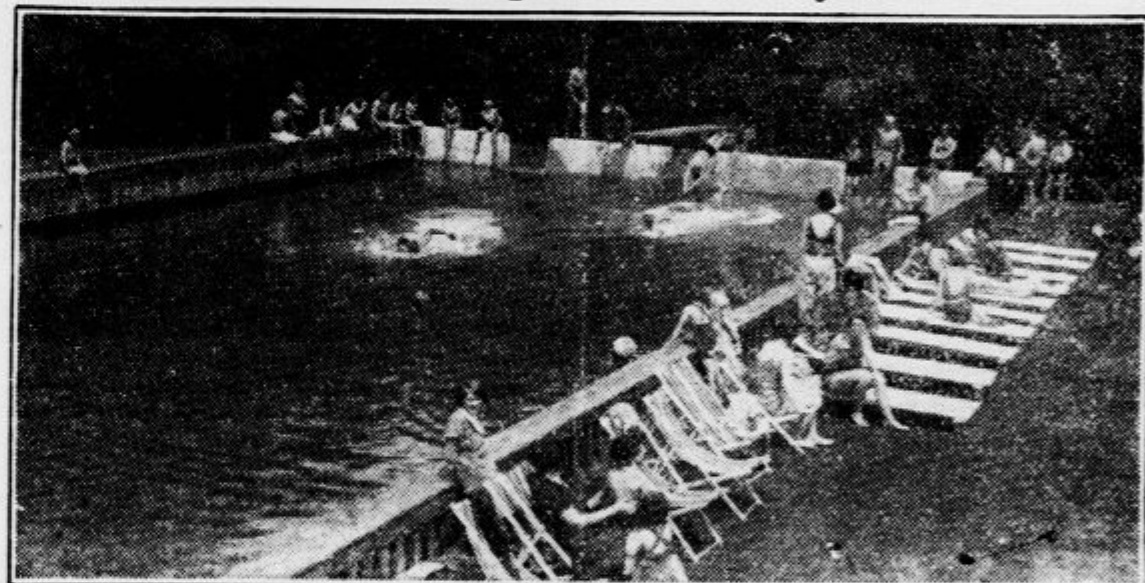
PRILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEK!

ra tudi veliko priznanje z najvišjega mesta. Nj. Vel. kralj je odlikoval društvo z redom sv. Save IV. stopnje, Južnoslovenski pevski savez pa podelil več zaslužnim pevcem Lire diplome. V nedeljo 11. t. m. bo ob 11. dopoldne v dvorani Narodne čitalnice majhna slovesnost, na kateri bo sreski načelnik Fran Voušek podelil »Lire« kraljevo odlikovanje, predsednik Hubado-

ve župe dr. Švigelj pa bo v imenu JPS izročil odlikovanim pevcem častne diplome. Pri odlikovanju bo sodeloval kamniški salonski orkester, navzoči pa bodo tudi predstavniki vse kamniške javnosti.

»Liri« in njenim vrlim pevcem k priznanju, ki so ga bili deležni z najvišjega mesta, tudi naše iskrene čestitke!

Lepo in moderno kopališče v Savinjski dolini

V St. Pavlu pri Preboldu, tam, kjer se začnajo iz doline dvigati trboveljski hribi, so imeli preteklo nedeljo skromno svečanost, ki pa bi brez dvoma zaslužila pozornost najširše javnosti. Otvorili so moderen ter vsem sportnim in higienskim zahtevam ustrezajoč kopalni in plavalni bazen, ki je večji od ilirjanskega v Ljubljani. Dolg je 65, širok 15 in globok 3 metre. Zgradila ga je znana propagatorica sporta

v St. Pavlu gđ. Nada Cvenkova za svoj penzion »Zaniera«, brezplačno pa je na razpolago domačemu prebivalstvu. Ob bazenu so v lepi naravni okolici prirejene tudi drugi sportni prostori, tako da se bo sportno življenje v tem delu Savinjske doline gotovo zelo poživilo. Ob otvoritvi, ki so se je udeležili tudi mnogi sportniki iz Celja in Maribora, so se vsrile prijateljske tekme v plavanju, odbojki, tenisu in pingpongu

Delovanje Zveze gospodinj

Ljubljana, 10. junija.

Naše gospodinjje so že pred časom občutili potrebo po organizaciji. Dolgo časa navzlic hotenju mlajših ni bilo pravega razumevanja za pokret med starejšimi gospodinjami, naposled pa so padle vse ovire in pred sodki in zdaj obstoja Zveza gospodinj v Ljubljani že nad dve leti. Takoj spocetka so si naredile gospodinjje združene v Zvezi, lepe načrte in si stavile koristne cilje, ki so jih skušale tudi obistiniti. V organizaciji se je orielalo z intenzivnim delom, ki se je lansko leto že dokaj obneslo.

V prošlem letu je imel odbor 41 sej ter se je priredilo tudi več predavanj, ognjen kret pa so prestale gospodinjje s pričetkom izdajanja svojega glasila »Gospodinjce«. Na predavanjih, ki jih je imela na sestankih Zveze gospodinj za. dr. Tavčar-Konvalinka, se je govorilo veliko o prehrani otroka, pa tudi o praktičnih gospodinjjskih stvarih.

Da se spoznajo naše gospodinjje z domačo industrijo in domačimi produkti, zlasti v živilski stroki, je priredila Zveza več ekskurzij vedno v kako drugo izmed domačih tovarn. »Gospodinjce« so posetile Kolinsko tovarno, »Pekateker«, bile so v mestni klavnicah, v luščilnici riža, v Osrednjih mlekar- nah, v tovarni »Stora« in drugih takih obratih. Na ta način so ponovno prišle do zaključka, da je tudi domače blago dobro in solidno.

Tudi so prirejale gospodinjje gospodinj-ske tečaje. Lansko pomlad že so imele šivalni tečaj, v katerem je poučevala gđ. Mohorčičeva. Nameravale so prirediti tudi kuharski tečaj, ki pa je odpadel zaradi pomanjkanja primernih prostorov. Zveza išče še vedno primerne prostore in je tudi upa-ti, da se bo v tem pogledu kmalu nekaj doseglo. Za medsebojno pomoč so si ustanovile gospodinjje blagovni odelček, kjer si gospodinjje s skupnimi naročili pomagajo do boljše in cenejšega nakupa. Zveza gospodinj je o božiču nagradila tri najv-stejše gospodinjjske pomočnice z denarno nagrado, tri pa s priznanimi.

Razstave, kakor jo je priredila Zveza lansko jesen na velesejmu, imajo velik pomen. Kažejo napredek gospodinjjskega gi-

Obiščite letovišča na našem morju!

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Muzikalna drama senzacionalnih pustolovščin, lepih šlagerjev, glasbe znamenitega skladatelja

Paula Abraham

Pustolovščina ene noči

Jenny Jugo
Hans Brausewetter

Nov Paramountov zvočni tehnik

Globoko znižane letne cene!

Predstave ob 3., 5., 7/8. in 10.

Kopalnice AUSSEE, Solnograško, Avstrija

Diven gorski kraj. Mnogo jezer. 650 m nad morjem. Salinsko in obrežno kopalnice. (Otroško kopalnice za plavanje s 3% salin). Moderni zdraviliški dom (zdraviliški koncerti). Pension od 8. naprej. Prospekte daje zdraviliška komisija in vsi potniški biroji. 7373

Domače vesti

• Osnovanje Udruženja izumiteljev v kraljevini Jugoslaviji. V Zagrebu se organizira organizacija domačih izumiteljev in lastnikov patentnih licenc. Ker je uspeh mnogih edino v močni organizaciji, se zanimalci pozivajo, da svoje naslove z izumskimi zahtevami pošljejo na naslov predsednika udruženja g. Josipa Lončarja, Zagreb, Palmotičeva 33, pritličje levo.

• Iz finančne službe. Z odlokom finančnega ministra je napreval za pomožnega knjigovodja v IX. položajno skupino pri dravski finančni direkciji v Ljubljani Božić Ladišlav, računski pripravnik te direkcije.

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova c. 12.

največja izbira površnikov in oblik za gospode ter deco.

• Zaključek šolskega leta. Na 11. drž. rešni gimnaziji v Ljubljani bo letos zaključek šolskega leta v četrtek, 22. t. m. Ob 8. zjutraj bo služba božja v cerkvi sv. Jožefa, nato akademija v šolski telovadnici in končno razdelitev izprijelov v razredih.

• Ravnateljstvo državne klasične gimnazije v Ljubljani naznanja učencem zavoda, da se bo vršila završna šolska slavnost 22. t. m. Ta dan se bodo tudi razdelila izprijelov. Učenci se naj zberijo v domači kapeli ob 8.

• Za današnji sokolski zlet v Sevnico so dovoljene naslednje vozne olajšave: za telovadce brezplačna, za ostale člane s 50% popustom.

Današnja

kolskih društev četrtinska, za vse druge udeležence pa polovična vožnja. Informacije se dobe na železniških postajah.

• IX. redni občni zbor Zveze duševnih delavcev v Sloveniji bo v ponedeljek, 19. t. m., ob 18. uri, v prostorih Slov. Matice, Ljubljana, Kongresni trg 1-I. Dnevni red: 1. zapisnik, 2. poročilo odbora in nadzorstva, 3. volitve, 4. slučajnosti.

• Hrvatski planinci na Mirni gori. Hrvatsko planinsko društvo v Karlovcu, podružnica Martinšćak, je organiziralo izlet svojih članov v Slovenijo in bo danes večje število hrvatskih planincev pohitelo na Mirno goro.

• Službeni list uprave dravske banovine prinaša v 47. številki od 10. t. m.: Navodilo glede obdelave načrtov za uporabo opeke novega in starega formata, uredbu o izpremembi in dopolnitvi uredbu o skupnem davku na poslovni promet s tarifno, objavo banke uprave o pobiranju občinskih trošarin in razne objave iz »Službenih novic«.

SUKNO TEOKAROVIC

POZOR!

Oglejte si na velesejmu v paviljonu M kako se izdeluje naše sukno. Ravno tam velika izložba sukna, buret svile, odev, nove stroje in pletilne volne. 135

• Umetniška razstava na tujskoprometni razstavi Dolenjske na Ljubljanskem velesejmu je odprta samo še danes in jutri. Razstavili so B. Jakac, Tone Krallj, Mara Kraljeva, France Gorše, Stiplovec, Anđić, Žagar in Mira Pregljevca. Razstava nam kaže Dolenjsko v likovni umetnosti. Zanimanje zanjo je precejšnje. Prodanih je bilo že več del. Razstava je brez vstopnine! Ne zamudite, ogledati si jo!

• Ljudska samopomoč v Mariboru. Naznanja svojim članom, da se vrši občni zbor danes 11. t. m. ob pol 10. dopoldne v Gamelnikov dvorani v Mariboru.

• Mesto, ki hoče postati vas. Mesto Zavidovič v Bosni je poslalo banki upravi kolektivno prošnjo svojih meščanov.

BARVE, LAKE, FIRNEŽ

in vse ostale pisarske in slikarske potrebščine — ako hočete oti reš zadovoljno postrčati — kupite le v trgovini

„LUSTRA“ — V. LAZNIK

Ljubljana, Gosposvetska 8 — (poleg Slamiča) Telefon 2753

Pri večjem odjemu znanen popust. 48

SAMOSTOJNA DAMA

s primerno gotovino si lahko ustvari sijajno ekstitenco. Samostojno podvse elegantne trgovine v Ljubljani. Pomudbe na oglasni oddelci »Jutra« pod »Brezskrbno življenje«. 7390

LIL DAGOVER

najlepša žena filmskega sveta v razkošnem filmu lepote, glasbe, plesa in baleta

Plesalka Barberina

Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri.

ZVOČNI KINO IDEAL

naj bi se mesto spremenilo v vas. Meščani motivirajo svojo prošnjo s tem, da ima Zavidovič danes komaj nekaj nad 2000 prebivalcev, ker se je tekom zadnjih let več tisoč delavcev izselilo iz občine. To izseljevanje, ki je vzelo mestni občini tri četrtine prebivalstva, je posledica poloma največjega lesnega podjetja »Krivajec« odnosno posledica samopomočnosti znanega Frca Regensreifa. Občina Zavidovič želi postati vas zaradi tega, da bi imela manjše davčne in druge izdatke.

• Boda delavcev sarajevske železniške delavnice postaja vedno večja, ker se v delavnici urajajo toliki prisilni prazniki, da imajo mnogi na mesec komaj po 9 delovnih dni. Praznovanja so se začela uvajati že pred dvema letoma, najhujše pa je tekom zadnjih mesecev, ko večini delavstva po odbitku vseh davčatev za zavarovanje ostane od zaslužka le nekaj desetakov na mesec. V sarajevski železniški delavnici se je lani delalo več kakor v drugih delavnicah, letos pa je boda delavstva v njej najhujša.

• Sodavica dražja od vina. V Mitrovič so tovarnarji sodavice tle dni zvišali cene svojim izdelkom za 50 odstotkov, tako da stane sedaj steklenica sodavice poludruzi dinar. To zvišanje so utemeljevali z visokimi taksami. V gostilnah so jo točili dolejš v čašah od dveh decilitrov po 1 Din, in tudi brizgance po isti ceni. Vino je sedaj ostalo po dinarju, brizganci pa stanejo poludruzi dinar. Razumljivo je, da bodo gostje zaradi tega rajši pili cenejšo čisto vino.

• Drzna tatvina. Pred nekaj dnevi je neznan tat po dnevi, ko so bili vsi domači na polju, v hišo posestnika Butarja v Bušincih pri Toplicah ter odnesel precej oblike, okoli 800 Din denarja in zlato uro. Ko je šel obložen s tovorom skozi žitniš

nedelja

koz, ga je sicer opazil neki starejši mož, vendar se ni upal klicati ljudi, ker se je bal tatu.

• Smrtna stena je nazval motorni vozač na velesejmu svojo veliko kadi podobno napravo, po kateri vodi vedno v krogu z brzino 90 km. Ljudem zastaja sapo ob gledanju te drzne dirke. Na vsak način je to senzacija velesejma in je prav, če si občinstvo ogleda drzno atrakcijo. Novost na polju fototehnike pa je fotostreljanje. Kdor pogosti tarčo, dobi v trenutku svojo sliko. Vsekar zabavno in zanimivo. Največ zabave pa nudi, zlasti ob večernih urah, avtodrom, na katerelem se vedno pravi pridno vsi oni, ki bi radi znali sifirati in bodo morda kdaj lastniki lastnih avtomobilov. Zaenkrat pa se na tem avtodromu predvsem vedžajo v karam bolih, tako da imajo številni gledalci dovolj zabave in prilike za zdrav smeh.

• Razpis. Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje mesto hišnika za zgradbo nove carinarnice ob Vilharjevi cesti v Ljubljani pod naslednjimi pogoji: Prošilec mora biti jugo slovenski državljan; predložiti mora dokazila o sposobnosti za manjša instalacijska dela na vodovodnih, električnih in plinskih napravah ter dokazati o sposobnosti v ravnanju s parnimi kotli in centralno kurjalo. Prošilec mora biti poročen in vojašine prost in ne sme biti star nad 40 let; predložiti mora zdravniško izprijelovalno, da je telesno in duševno zdrav ter pravstveno sprjevalno, da je neoporočen. Z mestno hišnika je zvezano prosto stanovanje v stanovanjski koloniji carinarnice, poleg tega se mu pa določa tudi primarna nagrada za upravljanje hišniških poslov, katere bi imel vršiti skupno s svojo ženo Prošnje, opremljene z vsemi dokazili in pravilno kolkovanje je vlagati pri mestnem načelstvu v Ljubljani do 20. t. m. opolnomočeno.

• Avtomobilska izletna vožnja v Trst (prenočišče). Benetke (prenočišče) in Gorica (prenočišče). Odhod iz Ljubljane 27. t. m. ob 16. ur, vrnitev v Ljubljano 30. t. m. zvečer. Točne informacije in program se dobi pri avtopodjetju Pepi Gorican, Tržič.

• Zveza za tujski promet priredi od 12. do 19. t. m. naslednje izlete z odprtimi avtobusi: 13. t. m. Zupanova jama, odhod ob 13. izpred biljetarne »Putnika«, Gajeva ulica. Cena 45 Din. 14. t. m. Izlet na Jezersko. Odhod ob 13. izpred biljetarne. Cena 69 Din. 15. t. m. Izlet v Logarsko dolino. Odhod ob 5. od Fivogva. Cena s prehrano vred 135 Din. 17. t. m. Na Horjul in Vrhniko. Odhod ob 13. Cena 55 Din. 18. t. m. Izlet v Celovec preko Jezerskega. Obed in kopanje ob Vrškem jezeru. Odhod ob 4. zjutraj, povratek zvečer. Cena s prehrano vred 237 Din.

• Trgovci s kolonijalnimi blagom so najbolj poklicani skrbeti za to, da ima ljudstvo priliko kupovati najboljše hranila. Vsa trgovca bi moral nuditi kupovalcem doslej najboljše cikorije, ki je absolutno pristna, brez vsakih primesi, sadja ali železa. To slovit, visokovredno cikorijo izdeluje domače podjetje Frank in drugi v Novem Sadu, ki za zastopa g. Vitomir Dolinšek v Celju. Pa tudi gospodinja same bi morale v vsaki trgovini odločno zahtevati cikorijo, ki nosi na ovitkih zaščitno znamko Slovencev in narodni nošt.

• Čemu uporabljate v svoji pisarni defektne stroje? S tem oženite celo svojega strojepisca in poleg tega vi sami trpite škodo. Pokličite specialista, ki vam za malo denarja popravi in na novo uredi vaše pisalne stroje tako, da ste vi in vaši strojepisec zadovoljni. Res dobro in poceni vas posluži Zivan Legat, Ljubljana, Prešernova ulica 44, telefon 26-36.

• Navdušeni smučarji in drsalci tudi leti ne počivajo. Trenirajo s primerno telovadbo in primernim orodjem, da bodo na zimo takoj v formi. Izvrstno sredstvo za treniranje za zimski sport je vsekar kolotek, ki ga je skombinirala in patentirala naša domača trdka F. Kostanišek v Celju. Koloteki Ju hu, pa niso samo uspešno sredstvo za treniranje, marveč so sporno prometno sredstvo za poletje in je zlasti mladina zelo navdušena zanj. Trdka Kostanišek je to sportsko sredstvo razstavila na velesejmu v paviljonu I. 665 in vlada

Gospodje, če imate občutljivo kožo, razrijte se edino le s kremo »LA TOJA«, ki vsebuje mineralne soli iz radioaktivnih termalnih vrelcev svetovnoznane zdravilišča LA TOJA v Spaniji. — »CHEMOTECNA«, Ljubljana, Mestni trg 10. 7377

Danes se — o deželani — na semenj odpravite in potem pa — kakor lani, Slamiča pozdravite!

Razstavljena spalnica

zgrajena v vedno modernem slogu, od firme Albert Cerne, pri remizi, v paviljonu F, vzbuja pravo senzacijo in je dosegla največ interesentov. 7384

Obiskovalci velesejma

Oglejte si krasno razstavo tapetniških izdelkov: couch-zofe, spalne fotele, otomane i. t. d. v paviljonu »E« št. 52—56.

FRANC JAGER

tapetnik in dekorator, Ljubljana,

Sv. Petra nasip 29. Telefon 20-42.

vesposlošno zanimanje za ta domača sportni izdelek, ki ima nedvomno veliko bodočnost. Smučarjem in pa drsalcem pripravljamo, da se zanimajo za ta predmet, ki jim oo nedvomno nudil mnogo veselja in vežbe.

• Darujte podpornemu društvu slepih, Ljubljana. Pod Trnco 2-III.

• Oblike in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

• Na dopustu in počitnicah čitamo Karla Maya iz Cirilove knjižnice v Mariboru.

Iz Ljubljane

u. II. operna produkcija drž. konservatorija nam bo pokazala, a kako resnostjo se na tem zavodi goji polg solopetja tudi dramatična igra. Cela vrsta gojencev iz šole go Cirile Škerl — Medvedove nastopi in izvaja posamezna dejanja iz znanih oper: »Marta«, »Faust«, »Madama Butterfly« in »Aida«. Nastopijo že naši znani in tudi v javnosti priznani gojenci, nekaj pa je tudi novih imen. Produkcija bo v dramskem gledališču, na tančni spored se dobi pri dnevnih blagajni v operi, kjer so na razpolago tudi velopnice od 15 Din navzdol. V torek torej je poslednja produkcija operne šole v tekočem šolskem letu.

veljaj

u. Na klavirski produkciji, ki jo priredi z gojenci zagrebške glasbene akademije prof. Kumar v Ljubljani jutri 12. t. m., so zastopani naslednji skladatelji: Franjo Dugan ml., Slavko Osterc, Danilo Švara, Fran Šturm, Adamič Emil, Ivan Matečič, Ivan Grbec, Janko Ravnik, Mihovil Logar, Boris Papandopulo, Božidar Kunc in Josip Slavenski. Že po programu je ta produkcija izredno interesantna. Priliko pa bomo imeli ta večer prvič slišati mlade klaviriste iz Zagreba. Vstop je prost proti nakupu sporeda, ki stane 3 Din in se dobi v ponedeljek v Matični knjižnici. Produkcija je v Filharmonični dvorani, začetak točno ob 18.

85.-

Rjavi ali črni damski boks čevlji.

75.-

Lahki moški polčevlji z usnjatim podplatom. Iz močnega boksa, rjavi ali črni z gumastim podplatom. Din 89.-.

ANT. KRISPER, Ljubljana

Mestni trg 26 Stritarjeva ul. 1-3

u. Sreska organizacija JRKD za mesto Ljubljana sklicuje za 19. t. m. ob 20. redno letno skupščino v prostorih »Zvezdec«. Dnevni red: poročila sreskega odbora, nadzornega odbora in sreskega poslanca ministra dr. Alberta Kramarja o politični situaciji v državi in slučajnosti. Kraljeve odbore opozarjamo na okrožnico z dne 2. t. m. v zadevi delegatov za skupščino ter prosimo točnega in polnoštevilnega odziva. Sreski odbor JRKD.

Krasni so razgledi na zelenih Kofcah! Tedenska oskrba 315—385 Din. Podrobna pojasnila da: Kveder, Kofce nad Tržičem.

POVEČANO SLIKO ZASTONJ

13x18

dobi vsak, kdor kupi pri meni film in ga da kopirati. Poslužite se prilike in poskusite!

Foto Tourist Lojze Šmuc

Miklošičeva c. 6, vis-a-vis hotela Uniona.

V NAJEM SE ODDA

DOBROIDOČE

KINO PODJETJE

Ponudbe je nasloviti na »Aloma Company«, Ljubljana, pod »Zlata jama«.

7304

PROTI SONČNIH PEG ? ORISOL CREME!

DANES VSI NA

„TOMBOLO ZA OTROKE“

OB 15. URI

na Kongresnem trgu

u. Dobrodelna tombola za otroke. Opozarjamo občinstvo na dobrodelno tombolo »Za otroke«, ki bo neprekinjeno danes ob 3. popoldan na Kongresnem trgu. Krasni, dragoceni dobinki in plemeniti namen tombole naj vsakega podžge, da kupi še danes zadnji dan nekaj sreč in poskusi svojo srečo. Srečke se bodo razprodajale dopoldne in popoldne na vseh važnih križiščih, zlasti pa na Kongresnem trgu.

u. Mladinsko prireditve lilejske osnovne šole ponovi podmladek Rdečega križa na občo željo v ponedeljek 12. t. m. ob pol 16. v Delavski zbornici. Na vzporedno bodo poleg petja in telovadbe štiri prizori Marije Grošljeve: »Šolski prag in metaja«, »Upor v šolski torbič«, »Dva navihana čevljarčeka in prizor s petjem šola kma lu bo končana. Cene sedežem: 6, 5 in 4 Din, stojščem 1 Din 50 par.

u. Poizkusne dušeslovne vaje so za letni semester končane. Za soodelovanje občinstva se podpisano vodstvo toplo zahvaljuje. Kdaj pa se bodo te vaje nadaljevale v zimskem semestru, bo objavljeno v jeseni. Vodstvo seminarja za filozofijo in eksperimentalno psihologijo.

u. Razstavo »Oblike« v Jakopičevem paviljonu bo otvoril nje pokrovitelj, g. ban dr. Drago Marušič, danes ob desetih, ne pa ob enajstih, kakor je bilo prvotno razglašeno.

u. Promenadni koncert priredi godba 40. pp. Triglavskega dne 11. do 13.30 v Zvezdi v prid Rdečemu križu pod vodstvom višjega kapelnika g. Vimerja. Spored: Kovaržik: »Halo! Radiožurnal Praha« (koračnica); Thomas: »Raymond« (vertura); Meyerbeer: »Hugenotten« (fantazija); Parma: »Pozdrav z Gorenjske (valček); Jakl: »Odmeki iz naših krajev« (popuri); Dvořak: »Iz lepih dan« (srbski popuri); Flégel: »Pgle-mele« (češkoslovaški popuri koračnic).

obisku

u. Preporodovci! V torek 13. t. m. ob 20. bo predaval v čitalnici JNAD »Jadrana« g. ravnatelj Evgen Lovšin o Pokojniškem zavodu. Ker bo predavanje zelo zanimivo, prosimo, da se udeležijo predavanja vsi člani JSJU Preporoda. Vabljeni tudi člani SO Preporoda in člani JNAD »Jadrana«.

u. Sentjakobski okrožni odbor krajevnih organizacij JRKD opozarja vse soumiselnike na shod danes ob 15. pri Vrbinu oziroma v gasilnem domu na Barju.

u. Krajevna organizacija JRKD za Vič in Rožno dolino poziva tem potom svoje člane na udeležbo manifestacijskega zborovanja v Beogradu dne 25. t. m. Vožnja v Beograd in nazaj je brezplačna. Prijavit se je takoj pri predsedniku ali tajniku.

u. Pevsko društvo Krakovo - Trnovo, ki je doseglo lepo priznanje na prvem festivalu, stopi spet pred publiko 16. t. m. ob pol 9. zvečer s svojim koncertom v dramskem gledališču.

u. Sestanek Društva stanovanjskih najemnikov bo v torek 13. t. m. ob 18.30 in o ob 19.30.

u. Nad sokolske lepake so se spravili. Prejeli smo: Sovraštvo do sokolstva kaže gotovi elementi za Bežigradom s tem, da sproti trgalni razobešene plakate Sokola III. s katerimi naznanja ta razvitej para in svoj javni telovadni nastop. Nastop teh kulturnih delavcev je sistematično organiziran. Sokolstva v njegovem razmahu pa to ne sme ovirati, niti ovirati njegovega javnega nacionalnega dela. Poučarjamo, da bo Sokolstvo znalo v vsakem primeru braniti svojo čast. Postopalo bo brezobzirno proti vsakomur in naj pride inicijativa od koderkoli in od kogarkoli.

u. Koliko je pa ura? Brigita Jordanova, šivilja iz Vevč, je stala te dni na Krekovem trgu in čakala na odhod avtobusa. Med tem pa je pristopil k njej neznan mlajši človek in jo poprašal: »Koliko je ura?« Jordanova mu je hotela povedati, tedaj pa jo je neznanec še vjudneje poprosil, naj mu uro pokaže in mu je Jordanova res ustregla. Snela je zlato uro z roke, kakor jo je neznanec osledoval, potem pa z njo pobegnil. Okračenka je najbližje mu stražniku prijavila svoj doživljaj.

u. Velika racija v mestu. Predsinočnim in sinočnim je priredila policija v mestu in na periferiji veliko racijo. Policijski organi so tekom noči preiskali razne lokale po mestu in pretehtali tudi razne hleve in šupe. Predsinočnim so aretirali nad 30 brezposelnežev, povečini mladih ljudi z juga, večeraj pa, ko so preiskavali slične lokale po šiški in na ljubljanskem polju so zopet aretirali 22 mladih in nekaj žensk. Večino aretirancev so izgnali iz Ljubljane, oziroma jih poslali po odgonu v njihove domovinske občine in le kakih 10 so jih izročili sodišču.

Vremensko poročilo

dne 10. junija 1933.

številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

Ljubljana 7, 759.2, 9.2, 90, W1, meglja, 5.0, dež, Ljubljana 13, 756.6, 16.8, 66, NNE1, 10, —, Maribor 7, 757.9, 10.0, 80, mirno, jasno, 0.0, dež, Zagreb 7, 758.3, 12.0, 80, ESE2, jasno, 3.0, dež, Beograd 7, 757.3, 12.0, 90, W1, 10, 7.0, dež, Sarajevo 7, 759.0, 10.0, 80, mirno, 1, —, Skopje 7, 757.1, 14.0, 60, ESE2, 6, 5.0, dež, Split 7, 757.3, 18.0, 50, SE2, 1, —, Kumbor 7, 756.5, 16.0, 80, mirno, 3, —, Rab 7, 757.8, 15.0, 50, SSE2, 3, —, Vis 7, 757.3, 18.0, 60, SSW2, 5, —.

Temperatura je bila v Ljubljani najvišja — 7.7, 15.0, — Maribor 18.3, 8.0, Zagreb 23.0, 9.0, Beograd 14.0, 8.0, Sarajevo 18.0, 5.0, Skopje 24.0, 10.0, Split 22.0, 14.0, Kumbor —, 12.0, Rab —, 13.0, Vis —, 16.0.

SVOJI K SVOJIM!

KLAVIRJI

tvrdke Warbinek konkurirajo vsem inozemskim znamkam, tako v kvaliteti, kakor tudi v ceni. Oglejte si razstavljene vzorce na velesejmu. Paviljon E. 7239

Pri obledeli sivorumenkasti barvi kože, motnih očeh, slabem počutku, zmanjšani delovni moči, duševni depresiji, težkih sanjah, žledodnih bolečinah, pritisku v glavi, namišljeni boleznii je pametno, da izpizete nekaj dni zapored vsako jutro na teške kozarček naravne »Franz Josefove« grenčice.

Takoj s prvim soncem moramo pričeti s sončnimi kopelmi, tedaj je posebne važnosti maža z

NIGEROL OLJEM

ali

NIGEROL KREMO

za sončenje in masazo (patent št. 5922). Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

DROGERIJA GREGORIČ Ljubljana, Prešernova ul. 5.

u. Vlom v podstrešje. Posetnica Ivanka Selanova na Glincah je predvčeršnjim opazila, da sta iz stene podstrešja iztrgani dve deski. Selanova se je takoj podala v podstrešje, kjer pa je na svoje nemalo presenečenje ugotovila, da je nekdo odnesel od tam tri pare čevljev, še dobro ohranjenno suknjo in še nekaj drugih predmetov. Selanova je prijavila tatvino policiji ter izrazila domnevo, da je izvršil vlom klad mlad berač, ki je poprej prosjačil v hiši in že poznal razmere škoča znaša nad 900 Din.

u. Jutri dne 12. t. m. prostovoljna javna dražba moke konfekcije v Prešernovi ulici 54, dvorišče.

velesejma

u. Krožni avtomobilski izlet na Dolenjsko priredi društvo »Krkac« v nedeljo 2. julija. Proga Ljubljana - Kotevje - Zuzenberk - Višnja gora - Ljubljana. Stroški za vožnjo, kosilo in večerjo, znašajo 75 Din. Obvezne prijave s predplačilom 40 Din sprejema Zvezna knjižarna v Selenburgovi ulici.

u. Damam se priporoča novo otvorenja prikojevalnica damske garderobe in knjev Jožica Kumelj, Gledališka 2-II; izpraznena v inozemstvu. Izdelovanje vse garderobe hitro in konkurenčno. 853

u. Izjava. Glede na govor, ki sem ga imel na javnem sestanku članstva Narodnega gledališča dne 3. maja (priobčenega v izveščku v »Slovenec« dne 4. maja 1933) izjavljam, da obžalujem in preključem vsa, kar žali uradni položaj in ugled gospoda upravnika Otona Zupančiča, — Ciril Debevec.

u. Kam pa danes? Na vrtno veselico v »Hribarjev

Iz Maribora

a—Vodstvo po zbirkah v mariborskem muzeju. Danes dopoldne bo vodil obiskovalce etnografski zbirnik tukajšnjega muzeja prof. g. Franjo Baš. Pričetek vodstva, ki bo združen s temejito razlago, bo ob pol 11.

a—**Iz okrognega tajništva JRKD.** Okrogno tajništvo JRKD v Mariboru poziva članje organizacije, naj prijavijo najkasneje do 15. t. m. udeležence, ki se nameravajo udeležiti manifestacijskega shoda JRKD 25. t. m. v Beogradu.

a—**Obrtno gibanje.** V maju so bile izdane naslednje nove obrtne pravice: A. Lackner, trgovina, Magdalenska 91; A. Rus, prevoznik, Turniška 9; T. Furlanova, gostilna, Glavni trg 19; T. Marekova, gostilna, Betnavska 39; L. Babič, čevljar, Vetrinjska 5; I. Merdaus, brodarstvo, Terstenjakova 24; A. Hergold, avtoizvošček, Slovenska 22; Lederer, mizar, Trdinova 18; Mariborska tovarna perila, Tržaška 8; K. Trafenik, gostilna, Gosposka 26; A. Lisjak, restavracija, Aleksandrova 3; J. Zafi, mesar, Kralja Petra trg št. 1. — Izbrisane pa so bile v maju naslednje obrtne pravice: J. Wagner, trgovina, Slovenska 4; H. Stieblerjeva, trgovina, Rosinova 21; R. Stieberceva, branjarija, Plinarniška 15; I. Hochmüller, trgovina, Stritarjeva 5; M. Jaš, trgovina, Pristanška 2; B. Fanišinger, trgovina, Aleksandrova 55; F. Križanova, branjarija, Koroška 90; M. Monarjeva, trgovina, Aleksandrova 32; J. Pobežnikova, branjarija, Glavni trg; J. Mlekuševa, trgovina, Koroška 89; L. Klein, trgovina, Koroška 3; R. Andrašičeva, branjarija, Trstenjakova 22; I. Ternek, branjarija, Verstovškova 6; dr. H. Böcher, kemična tovarna, Jurčičeva 6; L. Wolframova, drogerija, Gosposka 33; J. Hronek, stavbni mojster, Koroška 39; M. Kovačeva, sežmarstvo, Wildenreinerjeva 16; M. Zorkova, sežmarstvo, Ob železnici 16; K. Rihova, trgovina, Koroška 14; K. Krstič, trgovina, Aleksandrova 14; A. Habjančeva, branjarija, Vodnikov trg 3 in F. Koger, klepar, Milinska 47.

VSE TISKOVINE
ZA TRGOVINO, OBRT, INDUSTRIJO, DRUŠTVA, ZABAVNEKE IZDELUJE IN SE PRIPOROČA
POLJAVSKA TISKARNA
MARIBOR, GREGORČEVA ULICA 6.

a—**Včerajšnji živilski trg.** Cene so na zelo obilno založenem trgu znatno padle. Kmetje so pripeljali poleg 12 voz krompirja še tudi dva voza domaćih češenj, ki so se prodajale po 4 do 12 Din/kg. Perutnine je bilo nad 3000 kljunov. Zaradi obilnega zanimanja cene niso padle. Par piščancev se je dobil za ceno 20 do 25 Din.

a—**Trg za seno in slamo.** Na trg so pripeljali kmetje 10 voz sena po 40 do 60 Din za 100 kg in 5 voz slame po 35 do 40 Din za 100 kg. Naprodaj sta bila tudi 2 voza slamnatih snopov po 1.25 do 1.50 dinarja za snop.

a—**Nesreča delavca.** V petek zvečer je padel 40-letni delavec Feliks Breznik z Zrčkovske ceste tako nesrečno čez neko desko, da si je nevarno poškodoval hrbtenico. Zdravi se v bolnišnici.

a—**Huda motokolišna nesreča.** V petek zvečer sta zavozila na križišču Stritarjeve in Frankopanske ceste dva avtomobila s motornimi kolesi 32-letni poročnik 45. pehotnega polka Božo Roksanovič in 28-letni mesar Viktor Vihar z Ruške ceste. Karambol je bil strašen in sta oba vozača poškodovana, prav tako pa sta neuporabni tudi motorni kolesi. Vihar, ki je dobil resnejše poškodbe je na čemsi nozi, je bil na reševalni postaji obvezan in prepeljan v domačo oskrbo, hudo ranjenega poročnika Roksanoviča, ki ima nevarne notranje poškodbe, na so morali prepeljati v tukajšnjo vojaško bolnišnico.

Iz Celja

a—**Slovensko obrtno društvo v Celju** je imelo v četrtek zvečer svoj redni letni občni zbor, na katerem je bila sklenjena prodaja Obrtnega doma v Celju. Zbornici za TOJ v Ljubljani. O tem smo poročali že večkrat. Na občnem zboru se je predsedal društva g. Vinko Kukovec spominjal v minulnem poslovnem letu umrlih članov odvetnika g. dr. Antona Božiča, ge. Ivane Vošnjakove in g. Prevolskega. Društvo je pridržalo dva članska sestanka, svoj občinski obrtniški ples, osmesečni tečaj za knjižovedstvo, predavanja o obrtnem zakonu in luksuznem davku ter predavanje na obrtniški praznik 19. marca. Vzdružje tudi izvršen pevski zbor obrtnega narajanja, ki ga vodi strokovni učitelj g. Segula. Rokovni tajnik g. Drago Zalkar, ki je prevzel tajništvo okrogne odbora v Celju se je v prisrčnih besedah poslovil od društva, v katerem je deloval skoro deset let. Poročilo blagajnika g. Zoharja izkazuje primanjkljaj 8642.86 Din, bilanca pa 201.618.76 Din premoženja. Letos je 40 let, odkar je bilo društvo ustanovljeno. Predsednik g. Kukovec je ob tej priliki nadal kratko zgodovino društva. V novi odbor so bili izvoljeni naslednji g. g. predsednik Vinko Kukovec, podpredsednik Anton Lečnik, tajnik Karlo Koštomajr, blagajnik Franjo Zohar, odborniki Karol Golob, Miloš Hohnice, Josip Pelikan in Franjo Vehoar, namestnik Viktor Beve, Mihael Dobrave in Stefan Ferant; pregledovalca računov sta Konrad Golobranec in Karl Perec. Proračun do 31. marca 1934. izkazuje 49.169.83 Din potrebštin, 92.500 Din kritja in 43.330.17 Din prebitka.

a—**Za mladinsko igro »Pastirček Peter in kralj Brillantini«**, ki jo bodo v prihodnjem letu igrali mladi člani dramskega društva v Celju v Mestnem gledališču, vlada v Celju in okolici precejšnje zanimanje. Uprizoritve bo v razvedrilo mladini pa tudi odraslim. Priporočamo občinstvu, da s nabavi vstopnice takoj v predprodaji v knjigarni K. Gorčarja vdove.

a—**Prijave za I. pokrajinski zlet SKJ** v Ljubljani sprejema blagajnik Sokolskega društva v Celju Drago Naprudnik v Levstikovih ulici 3. Telovadice plačajo 20 Din, ostalo članstvo Sokola 22 Din, nečlani pa 27 Din za zletni znak, s katerim so združene vozne olajšave, prehrana in vstop na telovadnice. Prijavitelj se je treba takoj.

a—**Redno streljanje strelske družine** v Celju bo danes od 8. dalje na vojaškem strelišču v Pečovniku.

a—**V počitniške kolonije ob morju in na Pohorju** bo poslala protituberkulozno ligo v Celju letos 10 otrok.

a—**Javno predavanje o čebelarstvu** bo danes ob 15. na posestvu g. Gaberske na Lavi pri Celju.

a—**Vodnikova družba** prosi vse, ki se liho še ostati njeni člani, odnosno se vpišati kot novi člani, da bi se čim prej oglašili v tujkoprometni pisarni pri kolodvoru v Celju zaradi poravnave članarine za tekoče leto. Člani, ki se niso prejeli knjig naj jih dvignejo v omenjeni pisarni.

a—**Na orglarski šoli v Celju** bo delal letos zrelostni izpit 9 gojencev in 1 gojenka tretjega letnika. Zaključek šole in zrelostni izpiti bodo v sredo 5. julija.

a—**V celjski bolnici** je umrla v petek 9. t. m. v starosti 62 let poštna uradnica Magdalena Lopanova iz Dravograda. Blagi spomin!

Iz Kranja

a—**V spomin na umrlo prokuristko »Jugobruno«** go. Marijo Brunovo, daruje slovensko uradništvo trdke 160 Din Rdečemu križu.

a—**Zvočni kino v Narodnem domu** v Kranju bo predvajal krasen cirkuški film »QUICK«. V dodatku Paramountov žurna v našem jeziku. Predstave ob 5., 7. in 9.

Iz Tržiča

a—**Jadranski stražarji** so tudi v Tržiču dobili svojo podružnico. Ustanovni občni zbor se je vršil 6. t. m. ob 8. zvečer v meščanski šoli. Vodil ga je tržički župan g. Globočnik Franc. Udeležba je bila prav lepa, saj je bilo navzočih nad 40 članov. Predno so se začele volitve, je prišel iz Ljubljane g. H. Marjanovič kot odposlanec občinskega odbora, ki je očrtal navzočim naloge JS. Za tekoče leto se je izvolil 7-članski odbor, katerega predsedstvo je na splošno željo prevzel g. Černoš Mijo, sočini predstojnik v Tržiču.

Iz Kamnika

a—**Konec cestnih del.** Da zaposli vsaj nekaj brezposelnih delavcev, je bil prišel kamniški cestni odbor nekatera nujna cestna dela, ki so bila pred kratkim dovršena. Križišče cest Mengeš—Radomlje in Kamnik—Ljubljana in Jaršah je zdaj lepo urejeno in prav posrečeno je preurejen nevarni ovinek pri Okornem mlinu na Duplici. V Mekinjah je znižan Cajarjev klanc, ki je bil doslej zelo strm in za teže naložene vozove skoraj neprehoden. Cestnemu odboru je bila nakazana vsota 105.000 Din kot prispevek iz fonda za brezposelne. Od te nakazane vsote je prejela dozdaj polovico. Ker je bilo treba prirediti cestna dela dovršiti, je odbor izdal za ostalo polovico nakazane vsote bono, na katero so kamniški trgovci izdali delavcem živila in jim s tem prisločili na pomoč.

Iz Litije

a—**Učiteljsko zborovanje.** JUJ sreske društvo v Litiji bo zborovalo v soboto 17. t. m. ob 9. pri Mikliču v Ljubljani. Predaval bo šolski upravitelj g. Samec z Mutjave o računstvu in osnovni šoli, nadzornik g. Bežek pa o učiteljskih vrtinskih krožkih. Razpravljalo se bo tudi o raznih stanovskih zadevah. Šolski upravitelj iz vsega sreza pa bodo razpravljali o banovinski razstavi šolskih vrtov.

a—**Jadransko Stražo že imamo.** V četrtek zvečer je vabilo sreskega načelnika go spoda Podboja privabilo polno učilnico na rodne Litije. Naši šolarji so šolo okrasili s propagandnimi napisi in emblemi I. S. Zbor je vodil g. Podboj, temeljne ideje JS pa je podal delegat ljubljanske centrali g. Marjanovič. Na predlog notarja g. dr. Grasiča je bil izvoljen za predsednika JS g. glavar Podboj. Predsedniku banovinskega odbora JS g. podbanu Pirkmajerju, k je naše zborovalce presenetil z iskrenim brojavnim pozdravom, je bila sporočena brojavna zahvala. Pričakujemo, da se bo naša JS krenko razvijala, saj ima že ol rojstvu krepko četo 150 članov.

Iz Trbovelj

a—**Tabor bojnikov na Kumu.** Za praznike so imeli bojnikov iz svetovne vojne na Kumu velik tabor, katerega so se udeležile vse organizacije iz Zasavja. Ze v nedeljo popoldne se je zbrala na Kumu velika množica. Zvečer so zažgali bojnikov velik kres. Na binokstni ponedeljek je bila služba božja, ki jo je opravil predsednik trboveljske sekcije katehet g. Ratej. Med službo božjo je svirala steklarška godba iz Hrastnika. V svojem cerkvenem govoru je poudarjal katehet g. Ratej, da je vojna rodila mnogo gorja, vendar tudi ljubezen, ki naj veže v bodoče vse narode. Po službi božji se je vršilo slavnostno zborovanje, ki ga je otvoril predsednik trboveljske organizacije katehet g. Ratej s pozdravom na kralja, ki je utelešena sila države. Pozdravu je sledilo živahno vzkljanje kralju. Spomnil se je tudi prvega predsednika generala g. Maistra in iskreno pozdravil zastopnike posameznih organizacij. Nato so nastopili razni govorniki, ki so vsi poudarjali velik pomen organizacije za gojitve pravega bratstva in za obrambo svetovnega mira. Uspeli zbor je zaključil predsednik g. Ratej z besedami: »Ljubav te do brata naj vodi, rešitelj v stiski mu bodi!«

a—**Legitimacije in znaki za pokrajinski zlet Sokola v Ljubljani.** Udeležki opozarjajo, ki se nameravajo udeležiti pokrajinskega zleta v Ljubljani, da si najkasneje do 17. t. m. preskrbe znake in legitimacije pri društvenem tajniku br. Plavšaku Robertu ml. Cena znaku in legitimaciji je 27 Din. Znaki in legitimacije so povezani z z. l. zano vožnjo po železnici, s prostom vstopom na telovadnice in še z drugimi ugodnostmi, ki jih zainteresenti zvedo pri br. tajniku.

a—**Naš avtobusni promet ogrožen.** Huda kriza, ki vlada po naših revirjih, je prizadela tudi naše avtobusne podjetnike. Četudi vozne cene niso pretirane, je potnikov, ki so se prej posluževali avtobusov, vedno manj, zaradi česar so zašli podjetniki v stiske. Potrebno bi bilo nekaj ukrepi, da se avtobusni promet le vzdrži.

Iz Hrastnika

a—**Velika tombola** bo 18. junija ob 2 popoldne pred Sokolskim domom z mnogimi lepimi in »reakcijskimi« glavniimi dobitki in več sto drugimi dobitki. Tombolske kartice po 3 Din se dobe v Sokolskem domu in pri trgovcih.

a—**Nevaren požar** je nastal v sredo jutraj v steklarni zaradi eksplozije v bakraki poleg plinomera, v katerem se je na-

Kathreiner-Kneipp s Franckom se kuha pravilno tako, da se daje v hladno vodo, a ne v vročo.

hajal tudi ogeljkov vodik. Strašno nesrečo je preprečil steklarniški ključavničar Eliš, ki je še pravočasno zaprl plinovod, ter se pri tem izpostavil veliki nevarnosti. Gasilec, ki so ogenj naglo zadušili, je tokrat prvič zelo dobro služil novi vodovod. Na istem mestu se je že pred leti pripetila nevarna eksplozija.

a—**Smrt berača.** V četrtek popoldne je obeležen v občestnem jarku ob banovinski cesti proti Dolu berač Skerhan Matija, 79 let star, pristojen v občino Marija Gradec. Kmalu popoldne pa so mimoidolci opazili, da je mrtve. Obveščeno orožništvo je dalo truplo pokojnega prepeljati na dolsko pokopališče.

Iz Novega mesta

a—**Seja mestnega občinskega zastopa** se je vršila te dni. Ugodilo se je prošnji Sokola—da uporablja občinski prostor nad teniškim igriščem za vžbeze s diskom in kopji. Ugodeno je bilo prošnji strelske družine, da napravi svoje strelišče na občinskem svetu ob Krki, do katerega ima dovoljenje za 10 let. Odbor je pristal na ponudbo tujsko-prometnega sveta banske uprave, da mestna občina da ves svoj razstavi tujsko-prometni material v ljubljanski stalni tujsko-prometni muzej. Kot odškodnino za razstavi prostor bo občina plačevala mesečno 50 Din. Za na občni zbor Osrednje protituberkulozne lige, ki bo 11. t. m. v Ljubljani, je bil določen kot delegat mestne občine podžupan g. Filip Ogrič. Važen sklep se je bil, da se bo v bodoče pobirala občinska trošarina od vsega vina, ki bo vnešeno, odnosno prodano na drobno od producenta posameznim strankam v mestu. Način, kako se bo to pobiranje vršilo, bo določil finančni odsek, kateremu se je ta naloga poverila. Zupanstvo bo z odlokom banske uprave razpisalo mesto občinske babice. Zglasovano je bilo tudi, da se nakaže za pogorelec v Drašičih znesek 500 Din. Sklenjeno je bilo, da se zgradi kratka cesta ob desnem bregu Krke, ki bo držala od hiše dr. Pavliča do Barbičeve parcele. V upravni odbor Mestne hranilnice je občinski odbor izvolil naslednje gg.: trgovca Koba Josina, notarja Matijo Marinčiča, dentista Filipa Ogriča, dr. Josipa Režka, trgovca Josipa Ogriča, lekarnarja Drago Andrijačiča, trgovca Josina Turka, višjega veterinarskega svetnika Otmarija Skaleta, hotelarja Josipa Windischerja ml., juvelirja Alojzija Reizta, gimnazijskega ravnatelja Ludvika Vagaja in trgovca Josipa Paučiča. Med slučajnostmi so posamezni občinski odborniki kritizirali izpeljavo nove ceste, ki bo držala iz Kandije v Ragovo. To predvsem zaradi načrta napravljene in sedaj izpeljane nekaterih krivulj, ki po njihovem mišljenju niso na mestu. Naposled je župan g. dr. Režek opozoril občinski odbor na novi občinski zakon, ki stopil v veljavo 13. t. m.

a—**Prenevanje dostop v gozd.** Posestniki iz Gotne vasi, ki posedujejo gozdne parcele vzhodno od vasi v smeri proti Št. Joštu, so pred dnevi dosegli v te kraje nove povelja. Svoje prenevanje posestnikov morajo v sili s tem, da delajo obiskovalci gozde veliko škodo. Ta prepoved pa zadene ne le vsem siromašne sloje. Le-ti so hodili le s svetlo na tla, mestu najbližji gozd nabi različne gozdne plodove, zlasti gobe, ki se zanje posebno v teh časih porasta hrana. Prav bi bilo, da se ta prepoved ublaži. Zc postavljeni gozdni čuvaj naj bi pazil na škodljivce, ki se naj strogo kaznujejo.

a—**Namestu psa gospodarka.** Na binokstni ponedeljek zvečer sta se pojavila pred hišo posestnika Senkiča v Pristavi pri Št. Jerneju dva moška iz tamkajšnje okolice. Obema je bil že dalje časa napoti Senkičev pes, ki sta ga hoteli ubiti. Gospodar, ki ga je spravilo iz hiše pasje tuljenje je opazil pri psu oba moška, pa ju je pozval naj se odstranita. Tedaj sta oba z nožem napadla Senkiča. Napadeni, ki je dobil hude rane po rokah in životu, je bil prepeljan v bolnišnico usmiljenih bratov na zdravljenje.

a—**Napaden pred hišo.** V Stranski vas je posestnik Ivan Vindišman zagledal nekoga svaščana, da si krajša pot čez njegovo zemljišče. Vindišman je svaščana za brnil pot, obenem pa ga tudi ostel. Ko je posestnik nato hotel stopiti v svojo hišo, i prihitel za njim kritelet lastninske pravice in udaril Vindišmana z nekim topim predmetom po glavi. S hudimi poškodbami pri glavi je Vindišman moral biti prepeljan v bolnišnico usmiljenih bratov. Napadalec je ovaden sodišču.

NI

VEČJE SREČE

ZA STARŠE

NEGO

ZDRAVI OTROCI.

Kdor ljubi svojega otroka, ta ga tudi dobro hrani, ker prehrana v otroški dobi odloča čisto o tem, ali bo otrok, ko odraste, korakal po sončni ali senčnati stezi.

Čisto mleko prebavlja nežni otroški želodec zelo težko. Zato bi bilo potrebno, da bi matere dajale otrokom mleko s

Kathreiner-Kneippovo sladno kavo in „Pravim Franckovim dodatkom“

Znanstveno je ugotovljeno: Kathreiner s Franckom in mlekom se prebavlja trikrat hitreje in trikrat lažje kot čisto mleko.

Iz Laškega

a—**Letošnji nabori** bodo v Laškem 25. t. m. od 7. do 8. za občino Laško; od 8. do 10. za občino Jurklošter in od 10. dalje za občino Sv. Lenart.

a—**Na binokstni sejem** je bilo prignanih 174 glav živine, od katerih je bilo skoro polovica prodana. Cene so se gibale med 3 in 4 Din za kg žive teže. Par volov je bil prodan po 5.50 Din/kg. Tudi za Italijo je bil tokrat naložen en vagon.

a—**Brezsrčna mati.** Na dan sejma 6. t. m. je našla ga. Smerjeva pred hišo na pragu ovoj iz katerega je gledalo dvoje očes približno dvamesečnega otroka. Pri detetu je našla gospa listič, na katerem sporoča otrokova mati, da je otroku ime Angela in da ga ne more preživljati, zaradi česar prosi, da ga prevzame najbližjica.

Iz Konjic

a—**Za potujočo kmetijsko razstavo**, ki bo na razpolago konjskem srezu v soboto 1. julija v Poljčanah, vlada med prebivalstvom veliko zanimanje. Konstituiral se je krajevni razstavi odbor pod predsedstvom sreskega načelnika g. dr. Suharčevega Matevža. Najbrže bo dovoljen poseben vlak z odhodom iz Zreč ob 6.30. S tem vlakom se bo peljala tudi šolska mladina v Poljčane. Od 8. do 9. ure si bodo ogledali razstavo krajevni odbor, vsi župani sreza in gospodarske organizacije, od 9. do 11. ure šolska mladina, nato bodo sledile posamezne občine, a zvečer se bodo vršila predavanja s spremljanjem filma. Za odrasle udeležence bo veljala polovična vozna cena, za šolsko mladino pa četrtinska.

Iz Ptuja

a—**Občni zbor Muzejskega društva** v Ptujju se je vršil v petek v refektoriju muzeja. Kot zastopnik Mariborskega muzejskega društva se je zboru udeležil banovinski arhivar profesor g. Baš. Zbor je vodil predsednik g. dr. Komljanec, ki je podal poročilo o delovanju društva. Izrazil je tudi potrebo o izdaji preglednega poročila o delovanju društva, ki ožaja letos 40letnico. Tajniško poročilo je podal

Iz našega narodnega življa v Ameriki

Hlapci Jerneji — Pomen slovenskega trgovstva — Smrt zaslužnega organizatorja naših rojakov v Ameriki

Nedavno smo poročali o glavni skupščini ali konvenciji največje organizacije naših rojakov v Ameriki SNPJ (Slovenski narodni podporni jednoti). Glasilo Slovenske svobodomiselnice podpore zveze je posvetilo tej konvenciji med drugimi tudi naslednje značilne vrstice: Vsi napredni Slovenci v Ameriki sledijo z zanimanjem poteku konvencije. Problemi, ki jih rešuje, so izredno važni, ker živimo v važnih časih. Od dela, ki ga bo izvršila, bo v precejšnji meri odvisen potek in razvoj našega splošnega narodnega življa v Ameriki. Naše bratske organizacije namreč niso le podpore ustanove, temveč so tudi izraz našega splošnega duševnega nivoja, naše kulturne, socialne in politične izrazitosti. So verni, zrcalo »hlapcev Jernejev«, ki so šli v tuino iskat življenja in sreče. Srce niso našli dosti, toda življenje v tujni jih je učilo, jim brusilo značaje in postali so majhen narod s svojim posebnim in izrazitim kompleksom — Ameriški Slovenci.

Zanimivo obravnava isto glasilo tudi odnosaje med slovenskimi trgovci in delavci. Stopamo v novo dobo trgovanja in medsebojnega občevarja. Preteklost zadnjih treh let je črna in žalostna. Zapisana je v knjigah naših trgovcev in obrtnikov, ki so žrtvovali tisoče in tisoče dolarjev, da bi svojimi dobrimi in dolgoletnimi odjemalcem preskrbeli vsaj najpotrebnejše. Do za njega dolarja je marsikateri zastavljal v svojo trgovino, da bi jo obdržal. Sedanjost balancira med odjemalcem in trgovcem, kajti treba bo poročati dolgotrajno, ki so skoro nezmožni. Pozabiti se ne sme na one, ki so pomagali z živčjem v dobi brezdelja. Prihajajoča bodočnost odpira vrata do boljšega razumevanja one šole, v katero smo hodili zadnja tri leta. Spoznali smo, da je domači trgovec naiholiši, ker je pisal v knjigo in čakal. Spoznali smo, da so veržene trgovine poznale samo naš denar in da se niso brigale za naše besede in prošnje. Naša društva, kulturne ustanove in domovi so izmoranji. Nikoli in tudi v zadnjih treh letih jih niso podpirale veržne trgo-

učitelj g. Smodič, ki je dejal med drugim da so se v minilem letu izvedla arheološka izkopavanja na Tyršovem trgu in na grobišču v Hajdini, ki so bila zelo uspešna in je naš muzej pridobil spet nekaj dragocenosti. Pod Grajskim hribom je bil odkrit hodnik iz srednjega veka, na križnem hodniku minoritskega samostana pa freske iz srednjega veka. Znatno sta se tudi povečali muzejska zbirka in biblioteka. Zatem je podal prof. Alič blagajniško poročilo, iz katerega izhaja, da so se izdatki krili iz članskih prispevkov in subvencije banske uprave v Ljubljani. Naposled je še poročal zastopnik Mariborskega društva profesor g. Baš o pripravah za izdajo slavnostne številke »Časopisa za zgodovino in narodopisje«, ki ga bo izdalo Zgodovinsko društvo v Mariboru ob priliki jubileja Muzejskega društva v Ptujju. Po poročilih se je razvil živahen razgovor o raznih strokovnih vprašanjih.

a—**Sprejemni izpiti** na tukajšnji gimnaziji za I. razred bo 26. t. m. Prošnje, kolkovane s 5 Din, je vložiti najpozneje do 24. t. m. Priložiti je krstne liste in izpričevala o dovršenem 4. razredu osnovne šole z najmanj dobrim redom.

a—**Pevski odsek Glasbene Matice** bo imel sestanek s pevskim nastopom 14. t. m. ob 20. v Narodnem domu. Vstopnine bo in se prijatelji Glasbene Matice vabijo.

a—**Obstreljani.** Trije bratje Frančiči, posestniški sinovi iz Zg. Jablane, so bili na straži pri nekem mrlju. Ko so se ponoči vračali domov, je v temi počil strel iz lovske puške, ki je vse tri ranil. Dva brata, ki sta bila huje poškodovana so prepeljali v mariborsko bolnišnico, a tretjega brata Toneta v ptujsko bolnišnico.

a—**Izjava.** Podpisani Brenčič Anton, trgovec in občinski svetnik v Ptujju sem pri občinski seji, ko se je sklepalo o preložitvi živilskega trga med slučajnostmi, glasoval proti nujnosti predloga, v stvari sami pa sem se vzdržal glasovanja. Ker se v zlobo-namenu razširja vest, da sem glasoval drugače proti svoji poprejšnji objavi, izjavljam, da bom vsakega, ki bo razširjal neresnično vest, sodniško zasledoval. V Ptujju, 9. junija 1933. — Brenčič Anton.

Smrt na cesti

Straža, 10. junija. V zadnjem času je pohajal po topliški okolici neki slaboumen ubožec, ki je bil tudi slaboviden in nem. Ustavil se je tu in tam, da je dobil kako miloščino. Zadnji terek pa je ležal pri vasi Gor. Polju ob cesti in menda spal. Mimo je pripeljal neki voznik močno naložen voz desk iz Javornikov žage na Dvoru na železniško postajo Straža. Voznik sam je sedel na vozu in ni mogel opaziti na cesti ležečega siromaka. Konj je beraču stopil na glavo in v tem trenutku je šele opazil voznik nesrečo; hitro je ustavil konja, pa bilo je že prepozno.

Ponesrečenec je dobil tako hude poškodbe na glavi, da je v nekaj trenutkih izdihnil. Njegove istovetnosti ni bilo možno doznati, ker ni imel pri sebi nikakih izkazov. Orožništvo si je na kraju nesreče ogledalo dejanski položaj nato pa so truplo ponesrečenca prenesli v mrtvašnico v Straži in ga tam poškropili s svetlo oljem. Voznika ne zadene nikaka krivda

SPORT

Maribor : Primorje

Danes ob 17.45 na igrišču ASK Primorje

Na igrišču Primorja bo danes nastopil novi poudarjeni prvak. Njegov prvi letosnji obisk v Ljubljani velja slovenskem predstavniku v nacionalni ligi Morda bo hotel odhoda sklepati iz razpoložljivosti v klasičnem obliki, vendar ne vemo, če bi bilo tako sklepanje upravičeno. Kajti kakorkoli si je Primorje izvajalo udeležbo v tekmovalni v nacionalni ligi, vemo, da udeležba je vsak čas postala kandidat za izpad iz lige. Po drugi strani pa se je Maribor z naslovom poudarjenega prvaka kvalificiral za pretendent za vstop v ligo.

Razmerje sil med obema moštvoma, smatranost s tega stališča, je torej precej izravnano kot enolično. In je tudi uspeh današnje prijateljske borbe vse prej kot v naprej določen. Važen je tudi moment preizkušnje pred resnimi tekmovalji. Primorje igra že prihodnjo nedeljo nad vse važno ligaško tekmo z Vojvodino, in sicer v Ljubljani Maribor pa se bo moral v bližnji bodočnosti pomeriti s prvakom splitskega poudarjenega s Splitom, s katerim mu je igra prvo kolo kvalifikacijskih tekem za vstop v ligo Jasno je, da bosta oba kluba postavila na polje svoje najboljšje moči, da se v zadnjem hipu vidita, s kakimi silami razpolagata.

Za ljubljanske ljubitelje nogometnega sporta pa pomeni gostovanje simpatičnih črnobelih z dravske obale še posebej do godek, saj je mariborsko moštvo na glasno in v poslednjih letih goji najbolj kultiviran nogomet v Sloveniji. Zato so si tudi pridobili pred leti mnogo simpatij med ljubljanskimi nogometnimi privrženci in gotovo se danes lahko računajo na tople sprejem v Ljubljani.

Pred to glavno tekmo se bosta ob ugodnem vremenu igrali še dve predtekmi: ob 14.45 igra tretja garnitura Primorja s Slovanom (ojačena druga garnitura igra z Rapidom v Mariboru), ob 16.15 pa bo začela tekma Hermes : Grafika. Torej je za vsak okus dovolj izbire!

Mednarodne motorne dirke v Mariboru

15. in 18. junija bo Tezno pri Mariboru pozorišče napetih motornih bojev. Motoklub Maribor kot prireditelj se ni ustrašil ne dela, ne stroškov ter sestavi program, ki bo nudil prvostolni motoristi sport.

Za to prireditelj se je prijavil najboljši evropski dirkač, da nam pokaže svoje znanje in rutino. — Omenjamo med drugim sledečega Danca: Niels Soerensen in Leopold Killmayer z Dunaja, najuspešnejši avstrijski vozač po pesku, travi in dirt track, vozi ravnotako na Rudge 500 ccm ter se istokotno udeležuje vseh pomembnejših internacionalnih dirk. — Berend vozi na Omega 350 ccm in je nedvomno eden izmed najhitrejših vozačev. Tella iz Addis Abbeba prihaja z Rudge 500 ccm strojem s tekmovalni iz Bukarešte in Zagreba. Hoffman, Falk, Vertič se poslužujejo ravnotako stroja Rudge 500 ccm, Schmidt iz Gradca pride s tekmovalni iz Zagreba in vozi na Ariel 500 ccm, Kofler na Rudge 350 ccm, Zach iz Liezen vozi na AJS 500 ccm. Eregger-Gracac na Rudge 250 ccm.

Jugoslovanski vozači so: Starič, letič Kranjec na AJS 500 ccm, šiška ravnotako na AJS, Črhomček iz Bjelovara, odlični jugoslov. vozač na Ariel 500 ccm, Kopic, Zagreb, in naš mariborski dirkač Cecil Hinko s svojim z vodo hlajenim motorjem Puch 250 ccm; dalje mnogobetajoča juniorja Vreznig in Lotz na Puch 250 ccm. Prireditelj četa vsekakor biti zelo napeta.

Uspehi sabljaškega turnirja v Mariboru

Kakor smo že poročali se je vršil v Mariboru za binokostne praznike veliki sabljaški turnir, ki je bil prvi v večjem obsegu in mednarodnega pomena v naši državi. Turnirja so se udeležili iz naše države: Ilirija (Ljubljana), Makabi in Concordia iz Zagreba, Obilič iz Vel. Bečkerek, Hakoah iz Subotice in Mariborski akademski sabljaški klub ter Steierm. Landesfecht-klub, G. A. K. in Grazer Turnverein iz Gradca. Vsega skupaj se je udeležilo turnirja okoli 100 sabljačev in 50 oficijelnih zastopnikov, dunajskih klubov, avstrijske sabljaške zveze in jugoslovanskega Saveza z vsem svojim odborom.

Prireditelj je potekala v popolno zadovoljstvo vseh udeležencev. Namen prireditelj je bil mariborskemu občinstvu demonstrirati sport, ki nima ničesar sirovega v sebi in je zlasti za inteligentne poklice zaradi svoje gibčnosti posebno pripraven.

Rezultati turnirja so pokazali, da so sabljači iz Zagreba, kot centra sabljaškega sporta in sabljači iz Subotice in Vel. Bečkerek močnejši ko naši. Pa tudi slovenski sabljači se stalno izpopolnjujejo. V prvi vrsti člani Ilirije, ki jih trenira izbrani sabljaški učitelj g. polkovnik Cvetko.

Rezultati, ki so jih dosegli Slovenci v državnem prvenstvu, so vsekakor častni. Ilirija si je pridobila državno prvenstvo v damskem floretu in v floretu seniorjev, Mariborski akademski sabljaški klub pa državno prvenstvo v epelu seniorjev. Poleg tega pa še več drugih in tretjih mest.

Mednarodna borba proti Avstrijcem je pokazala popolno utrujenost naših sabljačev. V borbah za državno prvenstvo so se naši sabljači precej izčrpali, dočim so bili Avstrijci sveži in neutrujeni. Zato je tudi

poraz sabljačev dravske banovine v razmerju 2:1 razumljiv.

V okviru državnega prvenstva je bil v terasni dvorani hotela »Orel« slavnostni občni zbor JMS, kateremu je predsedoval najprej senator g. dr. Ploj kot starosta, nato pa podpredsednik JMS g. Büchler v zastopstvu obolevale predsednika Zveze, ministra v p. g. dr. Mažuraniča. Prisostnih je bilo okoli 50 delegatov raznih sabljaških združenj naše države. Občni zbor je pokazal, da se sabljaški sport, ki je v naši državi še mlad, stalno razvija.

MASK je priredil na čast udeležencev turnirja tudi banket, ki mu je predsedoval podban g. dr. Pirkmajer. Banketa se je udeležilo 50 oficijelnih predstavnikov.

Mednarodnemu turnirju in akademiji so prisostvovali ban g. dr. Marušič in predstavniki civilnih in vojaških oblasti.

Svetovna prvakinja in olimpijska zmagovalka Ellen Preisova je sicer prisostvovala turnirju in akademiji ter celo sodelovala v razsodišču na državnem prvenstvu, na akademiji pa ni mogla nastopiti, ker je imela od treninga za sabljaški turnir za evropsko prvenstvo (8. do 30. t. m. v Budimpešti) vneto roko. Mesto nje je nastopila njena tienerka, izborna borilka v damskem floretu, vdova pok. svetovnega sabljaškega mojstra ga. Neralic-Veržnikova proti polkovniku g. Cvetku (Ilirija). Ta borba je bila na akademiji tudi najlepša in najzanimivejša.

Akademija je zelo lepo uspela in je bila velika uniońska dvorana nabito polna. V borbah so nastopili letošnji državni prvaki v posameznih orožjih proti lankoletnim prvakom.

Mariborski akademski sabljaški klub je s tem turnirjem pokazal upravičenost svojega obstoja in delavnost svojih članov. Ves turnir je bil vzorno organiziran za kar gre v prvi vrsti zasluga okrajnemu glavarju g. Milanu Makarju, senatorju g. dr. Ploju in g. dr. Pichlerju.

MASK bo tudi v bodoče ostal v ospredju sabljaškega sporta in dvigal njegov pomen za okrepitev telesa. Želimo mu najlepših uspehov.

Službene objave LNP

(S seje k. o. dne 8. VI. 1933.)

Nazvoči gg: dr. Köstl, Pevalček, Novak, Zajc, Setina, Tomšič, Pogorelec, Bucik.

Kaznuje se igrač Dernik Anton (Ilirija) po § 13 k. pr. upoštevajoč § 7 olajševalnih okoliščin z osemindvajseto zabrano igranja do 17. junija t. l. zaradi preostre igre pri prijateljski tekmi Ilirija II : SK Reka dne 17. aprila t. l. Ukine se kazensko postopanje proti igraču Starmaru Ivanu (SK Zadruga), suspenz se s tem dvigne. Ukine se kazensko postopanje proti igraču Brear Ivanu (SK Jadrani). Po zaslusni igri Legović Franca (ZSK Hermes) in Bogme Simona (SK Ilirija) se odpošlje akt JNS v rešitev. Tajnik III.

Čestitke ASK Primorju. Minister za telesno vzgojo naroda dr. Hanžek je poslal ASK Primorju pismo, v katerem najiskreje čestita k državnemu prvenstvu v lahki atletiki za moštva z željo, da bi klub tudi dalje vztrajno delal za razvoj in napredek lepega in koristnega lahkoletskega sporta.

Novi odbor ASK Primorja. Na zadnjem izrednem občnem zboru izvoljeni odbor se je na svoji prvi seji konstituiral takole: predsednik načelnik Ivo Sanein, I. podpredsednik načelnik Adolf Ribnikar, II. podpredsednik podžupan prof. Jarc, III. podpredsednik poštni direktor dr. Tavzes, IV. podpredsednik veletrgovca Tončič Tomazič; glavni tajnik O. Cek, visokošolec, II. tajnik Boris Puc, odv. kandidat; glavni blagajnik Berič Simon, višji uradnik Narodne banke, II. blagajnik Luin Mirko, priv. uradnik; statističar vrhovnik Mirko, bančni uradnik Odborniki: dr. Vilko Batič, podpolkovnik Jaklič, ravnatelj Djinovski, ravnatelj Čustović, Zupančič Karlo, univ. prof. dr. Veber, prof. Raič, dr. Birs, Kralj Ivo, trgovec, Hafner Josip, industrialec, inž. Debelak, Stanko Jurij, dr. Omladič, dr. Vrečko, dr. Köstl, inž. Dukič, Ravnikar Jože, Sanein Savo. Načelniki sekcij: dr. Prodan (lahka atletika), Br. Tuma (plavalna), N. Buljevič (nogometna), Stanko (kolesarska), Michel (smučarska). Razsodišče: predsednik dr. Vovk; člani: dr. Lulik, dr. Gruđen, dr. Čeh, dr. Malnič. Obnem se je na seji centralnega odbora izvolil izvršni odbor za reševanje tekočih poslov; poslevočedi Stanko, tajnik Cek (namestnik II. tajnik), blagajnik Berič (namestnik II. blagajnik), podžupan prof. Jarc, dr. Birs, Čustović, inž. Debelak, J. Hafner, S. Sanein in načelniki sekcij.

ASK Primorje, kolesarska sekcija. Po reorganizaciji bo kolesarska sekcija Primorja letos izvršila obširen program. 30. julija bo izvedla velike medklobske in klubske kolesarske dirke na 80 km, in sicer ob priliki važne ligine tekme Primorje : Gradjanski, tako da bodo vsi dirkači lahko prisostvovali tej važni nogometni borbi. V začetku septembra bo sekcija razpisala dirke za prehodni pokal g. bana in pokal mestne občine, ki sta v prehodni posesti kluba. Sekcija bo ob priliki prve tekme razdelila vsa lani razpisana darila. — Vse klube vnaprejšno, da 30. julija ne prirejajo svojih dirk, marveč se udeležijo dirke Primorja. — Sekcija poziva vse bivše dirkače in začetnike, da se čim prej prijavijo za verifikacije in treningov pri tajniku Rakiču, odnosno vodji kolesarjev Kosmini.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Reditelji: Batič Lovrač, Saje, Fuks, Banič, Erbežnik morajo biti ob 14. na igrišču. Ob 14.45 pa: Marc, Ulaga, Jeršek, Bahišt II, Strnač, Janežič II, Petrič, Vahen I in II, Race, Sovine, Petrič II. Ligin moštvo mora biti ob 17. v garderobi.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 10. naj se javijo na igrišču zaradi opreme: Oblak, Ferjan, Prešern, Kretič Glavič, Močnik, Kos, Škrajnar, Primar, Mokorel, Kariž, Brodnik, Zalokar, Ozebek Lorbek, Košenina Tekma z Grafiko bo ob 15.30 na igrišču Primorja.

ZSK Hermes (službeno). V smislu sklepa seje centralnega odbora z dne 8. junija se suspendira do končne preiskave igrač Klančnik Gustav.

Hubertus terpentino in navadno milo

TSK Slovan. Danes ob pol 14. naj bodo na igrišču Primorja Lipovšek I., Bunc, Pelicon, Biegel, Poljšak, Uhan, Galle, Smrekar, Vidic, Thuma, Ceglar, Ključec, Sluga in šavs. Opremo na igrišče preskrbi gospodar.

SK Grafika poziva igralce Papler, Mekina, Anzelc, Pipan, Strohmayr, Ustnik, Verčnik, Bežan, Katavič, Kmetič, Stupica, Trobešek, Verbek, Martinčič, da so ob 15. v garderobi. Igramo proti Hermesu. Vsi verifikirani igralci se pozivajo, da predajo tov. Strohmayrju do 13. t. m. po eno fotografijo v društvenem prostoru sicer se bo proti njim postopalo. Člani Old-boy moštva morajo oddati v torek na treningu opremo, ki jo še posedujejo. V torek ob 20. bo važna seja u. o., katere naj se vsi zanesljivo udeležijo.

SK Jadrani. Po sklepu u. o. se pozivajo vsi verifikirani igralci, da se danes ob 10. dopoldne javijo na igrišču v Kolesarji. Vsa naj prinese s seboj legitimacijo JNS in po eno sliko. V primeru, da slike nima, se bo istotam izvršilo slikanje. V izogib črtanja, prosimo točno in zanesljivo.

SK Reka. Jutri ob 13.30 morajo biti na kolodvoru za tekmo proti Disku: Pikič, Bojan, Nani, Korli, Korle, Drage, Pino, Minke, Broni, Laznik, Nino.

SK Svoboda (Vič). Zadnjič se pozivljejo igralci, da vrnejo opremo in sicer: Lavrenčič, Laznik, Petrovič, Torkar, Kokalj Lenasi, Marinko, Vinšek, Jankovič, Stojahar, Pome, Pogacar. Oprema naj se izroči gospodarju Simonuči ali Jernejčiču v Delavski zbornici ves dan, tudi po 18. uri.

SK Zalog. Danes ob 9. naj bodo na našem igrišču: Butara, Kralj, Ambroz, Taurer I., Kocjančič, Edi, Boben I., Perhacev, Jaka, Fatur I., Cerne, Rezerva: Jože, Boben II. — Ob 14.: Planinc, Fatur II., Dorbež, Velepič, Polk I. in II., Stajnik, Židan St., Završnik III., Židan C., Sabec. Kapetan: Židan Stane. — Ob 15.30: Jože, Gvido, Završnik I., Mejač, Hus, Strah, Mahkovec, Završnik II., Boben II., Valenčič, Hans. Kapetan: Hans. — Točno in ob vsakem vremenju! — Igraji Taurer I., Boben I., Jaka in Mejač se zadnjič opozarjajo, da prinese s seboj slike, ker v nasprotnem slučaju v bodoče ne bodo prišli v postev za postavje. Današnji nogomet v Celju. Danes ob 10.15 se bo pričela na Glaziji prijateljska tekma med graškim Sportklubom in Celjem, ob 16.30 pa na igrišču pri Skalni kleti prvenstvena nogometna tekma med Laškimi in Olimpijci iz Celja; ob 15. bo istotam predtekma med rezervoama Jugoslavije in Atletikov. Obe glavni tekmi bosta gotovo zelo zanimivi in napeti. Sodil ju bo g. Ochs iz Celja.

Sportni odsek Ribarskega društva. V okolici Ljubljane se odda v Savi 10 ribolovnih dovoljenj za bele ribe, odnosno lipane. Event. reflektanti naj se zglase v torek 13. t. m. mid 19. in 20. pri sportnem odseku Ribarskega društva (hotel Miklič), kjer bodo dobili nadaljnje informacije.

Čudno je v sportu zmerom

Nihče naj ne misli, da je v sportu samo zdaj toliko čudnih dogodkov, različnih nepravilnosti pri ocenjevanju posameznih disciplin in drugačnih netočnosti. Zgodovina je ohranila dokaze, da so imeli naši predniki že v davni preteklosti prav takšne težave in sitnosti, kadar so morali soditi o sportnih rezultatih in vrtnah tekmovalcev. Tudi s te strani se ponavljajo znana resnica, da na svetu pač ni nič novega in so ostale vse navade nespremenjene, daš se medtem menjavali ljudje in so se tudi sicer spremenile razmere.

Tako se mora človek čuditi, če misli, da so imeli v starem veku sportne arene, v katerih je bilo več prostora kot ga imajo največji moderni stadioni (novi rimski do 150.000 oseb!). Stara rimska Kartagina na severnoafriški obali n. pr. je imela cirkusko areno za okroglo 300.000 gledalcev. Areno samo so mogli iz velikih zatvornic napolniti z vodo, tako da so se v njej odigravale prave pomorske bitke. Seveda Kartagina ni bila tako ogromno mesto kakor sta n. pr. sedanji Los Angeles ali Berlin, prizorišči zadnje in bodoče olimpijade. L. 388. pr. Kr. je Tesalijec Eupolus pri 98. olimpiadi podkupil svojega nasprotnika v boksu Formiona iz Halikarasa — ki je bil zmagovalcev v isti stroki na zadnji olimpiadi — kar zato, da bi mu prepustil zmago. Toda popolna publika je opazila prevaro, prvo podkupovanje v sportu je bilo razkriti in oba boksača sta prejela obutne denarne kazni.

Zanimivo je, da tudi »kapranje« (nabiranje dobrih moči po drugih klubih za odškodnino) ni posebnost modernega veka, temveč so ga prav tako poznali tudi že stari Rimljani. Bogatejša mesta so včasih zrtvovala dragocena darila za atletičarje, ki bi zastopal njihove barve. Posebno je ta »obrt« ovelela v starem Rimu, kjer je bil prosluli Neron najbolj znan kot nepopolji šljiv sportni veriznik. L. 67. po Kr. je ta rimski despot podkupil sodnike na dirkah, pri katerih je startal tudi sam, z 200.000 drahmami. Dasi je bil v prvem krogu padel z voza, so ga nato res proglasili za zmagovalca.

Sicer pa so imeli za slične prestopke že takrat določene hude kazni. Tekmovalci in funkcionarji, ki so se kakorkoli pregrešili proti amaterskim določbam, so čisto v stadionu bili do krvi. Ta kazen je bila najbolj sramotna in so je bili sicer deležni samo sužnji.

Kazni so pozneje odpravili, zdaj pa so menda sploh le bolj na papirju.

Sokolstvo

Proslava srebrnega jubileja Sokola v Logatcu

Lepo je proslavil o binokostih Sokol v Logatcu srebrni jubilej. V soboto zvečer je priredil uspešno telovadno akademijo. Uprizorili so špicarjevo simbolično igro »Triglav« (režlja br. Šenice). Sodeloval je društveni orkester pod vodstvom br. Kvasa. Akademiji je prisostvoval tudi naročni poslanec g. dr. Stane Rape. Akademijo je otvoril s slavnostnim govorom prosvetar br. Deu, ki je orisal občinstvu zgodovino logaškega Sokola in pozval vse, ki ljubijo svoj narod, kralja in domovino, da se strnejo k skupnemu delu pod sokolskim praporom. Ob vzliku kralju in prestolonasledniku kot starešini SKJ je intoniral or-

(Ljubljanski Sokol) 1027, 2. Stegu (Sokol I.) 991, 3. Puki Mirko (Sokol II.) 986 točk; nižji oddelek: 1. Cerar Slavko 774, 2. Lazar Arnold 768, 3. Klemenčič Lojze 762 točk (vsi Sokol I.); višji oddelek članice: 1. Vazzacova Jelica (Ljubljanski Sokol) 539, 2. Akička Milka (Ljubljana - Šiška) 525, 3. Stegujeva Cili (Ljubljanski Sokol) 430; srednji oddelek: 1. Komacova Duška (Sokol I.) 491, 2. Velikonjeva Mija (Ljubljanski Sokol) 481, 3. Simončičeva Gusti (Sokol I.) 455 točk; nižji oddelek: 1. Šavnikova Dolfi 472, 2. Stolfova Malči 422 in 3. Gaberškova Avgusta 398 točk (vsi Ljubljanski Sokol).

Sokol v Hrastniku opozarja vse, ki se žele udeležiti pokrajinskega zleta v Ljubljani, da se najkasneje do 15. t. m. prijavijo pri br. Grozniku zaradi naročitve legitimacij za polovico in četrtinsko vozno ceno. Kasnejše prijave se ne bodo upoštevale.

Tajnega izleta mirenškega okrožja, ki ga je priredilo 21. maja popoldne, so se

Varčna gospodinja računa z vsako paro in skrbi za to,

da se v njeni hiši uporablja samo to milo, ki je povsem domače in poceni.

Dobite ga povsod.

udeležila razen Žužemberka, ki je preodoljena, vsa društva v skupnem številu 330 telovadečev in ostalega članstva. Odhod vseh društev je bil s sedeža društva točno po 12.30, prihod na cilj pa je bila od 14.45 do 15.35. Cilj tega izleta je bil tik Rakovnika v gozdiču, kjer je bil pripravljen piknik po društvu Mirna. Po 16. uri je bil na teniškem prostoru grada g. Barba na Rakovniku skupen nastop vseh oddelkov pod vodstvom okrožnega načelnika. Nastopilo je 36 moške dece, 42 ženske dece, 17 moškega in 12 ženskega naraščaja, 24 članice in h zaključku 53 članov. Vsi oddelki so odlovali letošnje vaje in z njimi otvorili v novomeški župi letošnje svečanosti. Okrožni načelnik je pozval ob odhodu vsa društva, naj se udeležijo nastopov v Trebnjem, Novem mestu in v Ljubljani. Poleg številnega občinstva, ki je tudi prihitelo na ta zlet, smo opazili župnega načelnika br. Lj. Papeža, ki se posebno zanima za vse delo v okrožju. Delno v vlaki in peš so se vračala društva zopet na vse strani, veselo počjo pogumno sokolske koraknice, noseč skozi vasi našo pesem in ime.

Sokol v Rajhenburgu je imel 7. maja uspeh počezlet na Grmado. Na praznik 25. maja pa smo priredili mladinsko akademijo z mladinsko igrico »Povodnim možem«, govorom, telovadnimi točkami vseh oddelkov in deklaracijami. Vse program akademije je bil prav lepo izveden. Velika zahvala gre našim neumornim voditeljem, ki so s požrtvovalnostjo vodili vse delo. Na žalost akademija v finančnem oziru ni dobro uspela, ker je bil obisk slab. Videli nismo mnogih, ki se ob raznih prilikah širokotojno, da so Sokoli in nacionalisti, a na narodne prireditve ne pridejo. Pri tej priliki poudarjamo, da vodijo vse naše društveno življenje učiteljstvo in železniški uradniki, ki pa so seveda tuji v Rajhenburgu in so kot uradniki od danes do jutri v našem kraju. Rajhenburžani, zganite se in prihodnjič pokazite več zavednosti!!

Sokol v Artičah. Na dan sv. Rešnjega telesca, 15. t. m. priredi Sokol v Artičah telovadni nastop. Začetek ob pol 15. na prostoru brata Rožmana Martina. Poseti- te prireditelj bratje, sestre in prijatelji resnega in poštenega dela! Čisti dobicek je namenjen za izpopolnitev telovadnega orodja, odra in knjižnice. Po nastopu bo prosta zabava s pestrim sporedom. Igrala bo godba na pihala iz Kapel. Sodeloval bo tudi artički tamburaški zbor.

Otvoritev Sokolskega doma v Braslovčah. Danes bo v Braslovčah svečana otvoritev Sokolskega doma, kateremu bo kumoval ban g. dr. Marušič. Prireditelj bo združena z okrožnim zletom savinjsko-saleškega okrožja. Zveze z vlaki so na vse strani zelo ugodne, sestram in bratom iz Celja pa bo na razpolago na večer tudi avtobus. Delavno braslovsko društvo zasluži, da prične na otvoritve nove sokolske trdnjave poleg bratskih sokolskih društev tudi vsi, ki so naklonjeni Sokolstvu.

Ruški Sokol opozarja članstvo, ki se namerava udeležiti pokrajinskega zleta v Ljubljani, da se prijavi pri društvu (v Sokolskem domu) do 15. t. m. Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati.

Sokol v Dolnji Lendavi je imel na binokostni ponedeljek javni telovadni nastop, ki je bil lep praznik za Lendavo. Izpred narodne šole se je razvil sprevod po mestu na letno telovadišče. Tu je pozdravil Sokole, vojsko in občinstvo starosta br. mgr. Šikič. Njegovemu vzliku kraljevski hiši, posebej še starešini SKJ, nadalje Jugoslaviji in razmahu sokolske misli so se odzvali vsi navzoči z navdušenjem. Telovadni program se je izvajal pod vodstvom načelnika br. Dobernika in načelnice sestre Kosmačeve. Ponosna sta lahko oba na lepo uspešno prireditelj. Lahko rečemo, da so telovadeči za Ljubljano dobro pripravili. Nastop vojske je kakor vsako leto tudi letos bil deležen velikega navdušenja. Nastop je sledila prijetna zabava na telovadišču.

Otvoritev Sokolskega doma v Braslovčah. Danes bo v Braslovčah svečana otvoritev Sokolskega doma, kateremu bo kumoval ban g. dr. Marušič. Prireditelj bo združena z okrožnim zletom savinjsko-saleškega okrožja. Zveze z vlaki so na vse strani zelo ugodne, sestram in bratom iz Celja pa bo na razpolago na večer tudi avtobus. Delavno braslovsko društvo zasluži, da prične na otvoritve nove sokolske trdnjave poleg bratskih sokolskih društev tudi vsi, ki so naklonjeni Sokolstvu.

Ruški Sokol opozarja članstvo, ki se namerava udeležiti pokrajinskega zleta v Ljubljani, da se prijavi pri društvu (v Sokolskem domu) do 15. t. m. Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati.

Sokol v Dolnji Lendavi je imel na binokostni ponedeljek javni telovadni nastop, ki je bil lep praznik za Lendavo. Izpred narodne šole se je razvil sprevod po mestu na letno telovadišče. Tu je pozdravil Sokole, vojsko in občinstvo starosta br. mgr. Šikič. Njegovemu vzliku kraljevski hiši, posebej še starešini SKJ, nadalje Jugoslaviji in razmahu sokolske misli so se odzvali vsi navzoči z navdušenjem. Telovadni program se je izvajal pod vodstvom načelnika br. Dobernika in načelnice sestre Kosmačeve. Ponosna sta lahko oba na lepo uspešno prireditelj. Lahko rečemo, da so telovadeči za Ljubljano dobro pripravili. Nastop vojske je kakor vsako leto tudi letos bil deležen velikega navdušenja. Nastop je sledila prijetna zabava na telovadišču.

Otvoritev Sokolskega doma v Braslovčah. Danes bo v Braslovčah svečana otvoritev Sokolskega doma, kateremu bo kumoval ban g. dr. Marušič. Prireditelj bo združena z okrožnim zletom savinjsko-saleškega okrožja. Zveze z vlaki so na vse strani zelo ugodne, sestram in bratom iz Celja pa bo na razpolago na večer tudi avtobus. Delavno braslovsko društvo zasluži, da prične na otvoritve nove sokolske trdnjave poleg bratskih sokolskih društev tudi vsi, ki so naklonjeni Sokolstvu.

Ruški Sokol opozarja članstvo, ki se namerava udeležiti pokrajinskega zleta v Ljubljani, da se prijavi pri društvu (v Sokolskem domu) do 15. t. m. Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati.

Sokol v Dolnji Lendavi je imel na binokostni ponedeljek javni telovadni nastop, ki je bil lep praznik za Lendavo. Izpred narodne šole se je razvil sprevod po mestu na letno telovadišče. Tu je pozdravil Sokole, vojsko in občinstvo starosta br. mgr. Šikič. Njegovemu vzliku kraljevski hiši, posebej še starešini SKJ, nadalje Jugoslaviji in razmahu sokolske misli so se odzvali vsi navzoči z navdušenjem. Telovadni program se je izvajal pod vodstvom načelnika br. Dobernika in načelnice sestre Kosmačeve. Ponosna sta lahko oba na lepo uspešno prireditelj. Lahko rečemo, da so telovadeči za Ljubljano dobro pripravili. Nastop vojske je kakor vsako leto tudi letos bil deležen velikega navdušenja. Nastop je sledila prijetna zabava na telovadišču.

Otvoritev Sokolskega doma v Braslovčah. Danes bo v Braslovčah svečana otvoritev Sokolskega doma, kateremu bo kumoval ban g. dr. Marušič. Prireditelj bo združena z okrožnim zletom savinjsko-saleškega okrožja. Zveze z vlaki so na vse strani zelo ugodne, sestram in bratom iz Celja pa bo na razpolago na večer tudi avtobus. Delavno braslovsko društvo zasluži, da prične na otvoritve nove sokolske trdnjave poleg bratskih sokolskih društev tudi vsi, ki so naklonjeni Sokolstvu.

Ruški Sokol opozarja članstvo, ki se namerava udeležiti pokrajinskega zleta v Ljubljani, da se prijavi pri društvu (v Sokolskem domu) do 15. t. m. Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati.

Sokol v Dolnji Lendavi je imel na binokostni ponedeljek javni telovadni nastop, ki je bil lep praznik za Lendavo. Izpred narodne šole se je razvil sprevod po mestu na letno telovadišče. Tu je pozdravil Sokole, vojsko in občinstvo starosta br. mgr. Šikič. Njegovemu vzliku kraljevski hiši, posebej še starešini SKJ, nadalje Jugoslaviji in razmahu sokolske misli so se odzvali vsi navzoči z navdušenjem. Telovadni program se je izvajal pod vodstvom načelnika br. Dobernika in načelnice sestre Kosmačeve. Ponosna sta lahko oba na lepo uspešno prireditelj. Lahko rečemo, da so telovadeči za Ljubljano dobro pripravili. Nastop vojske je kakor vsako leto tudi letos bil deležen velikega navdušenja. Nastop je sledila prijetna zabava na telovadišču.

Otvoritev Sokolskega doma v Braslovčah. Danes bo v Braslovčah svečana otvoritev Sokolskega doma, kateremu bo kumoval ban g. dr. Marušič. Prireditelj bo združena z okrožnim zletom savinjsko-saleškega okrožja. Zveze z vlaki so na vse strani zelo ugodne, sestram in bratom iz Celja pa bo na razpolago na večer tudi avtobus. Delavno braslovsko društvo zasluži, da prične na otvoritve nove sokolske trdnjave poleg bratskih sokolskih društev tudi vsi, ki so naklonjeni Sokolstvu.

Ruški Sokol opozarja članstvo, ki se namerava udeležiti pokrajinskega zleta v Ljubljani, da se prijavi pri društvu (v Sokolskem domu) do 15. t. m. Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati.

Sokol v Dolnji Lendavi je imel na binokostni ponedeljek javni telovadni nastop, ki je bil lep praznik za Lendavo. Izpred narodne šole se je razvil sprevod po mestu na letno telovadišče. Tu je pozdravil Sokole, vojsko in občinstvo starosta br. mgr. Šikič. Njegovemu vzliku kraljevski hiši, posebej še starešini SKJ, nadalje Jugoslaviji in razmahu sokolske misli so se odzvali vsi navzoči z navdušenjem. Telovadni program se je izvajal pod vodstvom načelnika br. Dobernika in načelnice sestre Kosmačeve. Ponosna sta lahko oba na lepo uspešno prireditelj. Lahko rečemo, da so telovadeči za Ljubljano dobro pripravili. Nastop vojske je kakor vsako leto tudi letos bil deležen velikega navdušenja. Nastop je

Kraljestvo mode

Mednarodne dirke in poletna moda

Na tisoče gledalcev prisostuje velikim dirkam, večinoma pa jih ne zanima samo sport, temveč tudi očarljiva modna slika, ki se jim nudi ob tej priliki. Nikjer drugje ne bi našli toliko okusnih in umetniških izvedenih modnih idej — tu se je zbralo vse, kar je v zadnjem času iznašla moda legega, dragocenega in originalnega.

Seveda se tudi tu poznajo dolga leta krize, vendar pa so vse te velepredvide se vedno na takšni višini, da je pogled nanje užitek za vsakega poznavalca konj — in mode.

Vsekakor moramo priznati, da so se modni stvaritelji tu pot pot posebno trudili: prinašajo nam izredno okusne modele, v katerih so koncentrirali značilnosti nove mode, tako da iz nekoliko modelov prav lahko razvidimo vso modo bodočih mesecev.

Motil bi se, kdor misli, da učinkuje samo komplicirano ukrojena obleka, ki je izdelana iz dragocenega tkanja. Često dosežemo največje uspehe z uporabo navadnih tkanin. Nenavadno eleganten je n. pr. preprost kostum iz naravnega barvnega šantunga, ki ga vidimo na prvem mestu naše skice. Po sredi zapeta jopica ima obliko telovnika. Velika pentlja iz istega tkanja zaključuje tesni izrez ob vratu. Ozko krilo ima po sredi zvončast rob, ki učinkuje kot nekakšno nadaljevanje jopičnega prečja.

Mnoge modne stvaritve so zgrajene na izrazitih barvnih kontrastih. Črno-belo, beže-rjavo, pa tudi rjavo-belo so zelo priljubljene barvne sestave. Kakor vemo, imajo vsa elegantna poletna ogrinjala le »stričetrinske« dolžine ter na dolge rokave. Takšen model okrasimo najlepše s širokimi vrstami azurja. Naša druga skica predstavlja temen paletot te vrste v zvezi s svetlo popoldansko obleko in svetlim, širokokrajnim slankom.

Ze večkrat smo poudarili, da so temne obleke najbolj elegantne. Posebno učinkoviti so gladki, ozki modeli z originalnim

kopom, ki ga krasi svetlobarven šopek rož in z njim v skladu svetla progla na robu. Tudi ozki pas je enake barve (predzadnji model).

V poletni modi bodo igrale veliko ulogo vzorčaste svile, kar je povsem razumljivo, če pomislimo na barvno bogastvo in nežno risbo novih vzorcev. Ker se na vzorčastem blagu vse podrobnosti izgube, je največje važnosti temeljna linija takšne obleke. Kratki, zvončasti rokavi poudarjajo poletni značaj takšne obleke. Na modelu te vrste nam ugaja cvetlični venec, ki ga namestimo ob vratnem izrezu. Tudi širokokrajni slanki okrasimo s šopkom enakih cvetlic (zadnja skica).

Schroll
Od leta 1813
odlično
belo platno

Lesena stojala za klobuke

so jako praktična in jih ima vsaka dama rada v svoji omari. Nova stojala za klobuke pa so posebno originalna, ker pritr-dimo nanje izrezljano, živobarvno poslikano.

no leseno ploščo, ki predstavlja stilizirano osebo ali žival. Zelo slikoviti sta n. pr. kmetica in srednjeveška plemkinja na naših skici, pa tudi razni drugi motivi, kakor živalski emblemi, cvetlice ali sportne figure učinkujejo originalno in veselo.

bila opazila, da nimata česa prižgati.

»Štiri trabuke,« je ukazal ata. »Na-brusi si pote!«

»Meni pa dve brazilki,« je dejal go-spod Jakob in potrpežljivo malega po licu. »Lepi, z rumenimi pikami. Dva krajcar-ja sta tvoja. Če kmalu prideš, ti dam ponjhati.«

Šepec iz župnikove lepe, s srebrom vložene tobacnice je bil višek Robinzo-novega slavohelepa. Kakor strela je prhnil iz hiše in po šolskem griču niz-dol.

Ob znožju griča je bilo pri Brezniko-vih; tam je tekla vaščanov in privezbo duš roznata »lizabona«, tam so se ko-pičili v omari cesarski zakladi, ki so jih tobakarji bližnje okolice izpreminja-li v slabši in boljši dim. Nad pečjo sta viseli zarjavela kriva sablja in puška na kapico, večno hlepenje učiteljevega Ci-rička, ki je nujno potreboval puške in sablje za svojo robinzonsko opravo. In ker je ob Karaibskem morju zama-n čaka šnarske trojembornice z orožjem in strelivom, se je rad hodil k Brezniko-vim obližovat.

A to pot ni niti slutil, kakšna pusto-lovščina ga čaka. Sredi klanca je bil, ko je mahoma raztrgal ozračje strašanski pok. Prav izza Breznikove hiše se je vzdignila meglica višnjevkastega dima.

Kombineža — kot bluza

je ideja, ki je ne moremo zadosti prehvati-si s praktičnega in sodobnega vidika. Po-meni pa tudi resnično prištednjo, ki jo dandanes znamo ceniti. Nova kombineža

ima princesni kroj, ki se zadnje čase uve-ljavlja v boljšem perilu. Vendar pa ni iz-rezana, kakor drugi komadi te vrste, tem-več se zapenja visoko ob vratu ter ima tričetrt dolge rokave, tako da dobimo okusno blužo, ki jo moremo nositi k vsa-kemu krilu.

Radio

Nedelja 11. junija

LJUBLJANA 8.15: Poročila. — 8.30: Protituberkulozna liga (dr. Debevc). — 9: Versko predavanje. — 9.30: Prenos cerk-venih glasbe. — 10: Cena električne en-ergije (inž. Mattanovich). — 10.30: Šolski radio na Čehoslovake in pri nas. — 11: Mladinska akademija. — 12: Čas, plošče. — 15: Kmetijska ura. — 15.30: Prenos z velesjema. — 16.30: Turgenjeva ljudska igra »Tuji kruh«. — 20: Pevski koncert ge. Thierry-Kavnikov. — 20.45: Plošče. — 21.30: Čas, poročila. — 21.45: Radio jazz.

Ponedeljek 12. junija

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Prenos klavirske produkcije iz Fuhar-monije. — 19: Šolske telovadne vaje. — 20: Sokolsko predavanje. — 20.30: Prenos iz Zagreba. — 22.30: Čas, poročila, plošče. BEOGRAD 12.05: Radio orkester. — 15.30: Pesmi. — 16: Lahka godba. — 19: Prenos evropskega koncerta s Holandske. — Prenašanje tujih postaj. — ZAGREB 12.30: Koncert na ploščah. — 15: Prenos otvornega govora angleškega kralja na svetovni gospodarski konferenci. — 20.30: Violinski koncert. — 21: Igra. — 21.30: Dalmatinske pesmi. — PRAGA 19: Prenos evrop. koncerta s Holandske. — 21.10: Slušna igra iz Brna. — BRNO 19: Prenos s Holandske. — 21.10: Slušna igra. — 21.50: Cirkuske koračnice na ploščah. — VARŠAVA 17.15: Arlje in pesmi. — 18.35: Lahka glasba na ploščah. — 20.15: Slav-nosten program povodom elektrisk. kon-gresa Poljske in Čehoslovake. — 22.45: Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Plošče. — 12: Lahka glasba. — 17.15: Zborovski pe-tje. — 19: Koncert vojaške godbe. — 20.45: Historična muzika. — 22.45: Lahka godba na ploščah. — BERLIN 20.10: Virtuozno igranje na citre. — 21: Lirične skladbe Joh. Brahmsa. — Godba za ples. — KÖ-NIGSBERG 20: Prenos mednarod. kon-certa s Holandske. — 21.15: Literaren pro-gram. — MÜHLACKER 20: Dunajske »ko-medijantske« pesmi. — 21: Beethovnova simfonija št. 5. — 22.45: Nočni koncert iz Frankfurta. — BUDIMPEŠTA 17.30: Or-kestralen koncert. — 19: Prenos evropske koncerta iz Hilversuma. — 22.10: Lahka in plesna glasba. — RIM 17.30: Vokalen in instrumentalni koncert. — 20.45: Mešan program. — 22: Lahka glasba.

Torek 13. junija

LJUBLJANA 11.15: Šolska ura: Kako naj čitamo lepo čtivo (Marjan Tratar). — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18.30: Radio or-kester. — 19.30: Naša mala letovišča. — 20: Sokolske telovadne vaje. — 20.30: Glasbeno predavanje. — 21: Klavirski kon-cert ge. Šmalc-Svajgerjeve, vmes poje ga. Medvedova Brahmsove samospeve. — 21.45: Čas, poročila. — 22: Slovenska glas-ba radio orkestra. BEOGRAD 11.15: Radio orkester. — 16: Popoldanski koncert. — 19.50: Narodne pesmi. — 20.30: Prenos iz Zagreba. — 22.30: Plesna glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Koncert tamburaškega zbora »Zvonoc«. — 21.30: Pevski koncert. — 22.40: Plesna glasba. — PRAGA 19.25: Vojaška godba. — 20.30: Slušna igra. — 20.40: Večer ruske glasbe. — 22.25: Pesmi za ples za dva klavirja. — BRNO 19.25: Koncert iz Prage. — 20.20: Spevigrta. — 22.40: Ruski večer iz Prage. — VARŠAVA

Pismo z Jadrana

Šibenik, po Binkoštih.

Binkoštni prazniki so na vsem Jadranu široko odprli vrata v sezono. Natočili so nam sončne luči zvrhano mero, prinesli so nam pravo poletje. V Splitu, pravijo, se je ta dva praznika trlo gostov. Gasilec, poštnih kongresistov, izletnikov vseh barv in krajev, v velikih skupinah in posamič. Split je bil spet enkrat ves v paradi, raz-giban, kakor si le morete zamisliti življe-nje v tej naši obmorski prestolnici. Pa je majhen delež žel tudi po krivem zastopa-vljenju Šibenika. Prišli so nekateri gostje po-gledat semkaj in včasih jim je bilo. Prav vsem. Posebno tudi tujcem (zlati Avstrij-cem), ki počasi že kapljajo v sončni para-diž Jadrana. Saj je res: kaj si more ponot-nik po tej deželi pozeleti lenšega, kakor dan ali dva prebiti v senci starinske sve-tovoslavne katedrale sv. Jakoba, osveži-ti se v kopalnici tam daleč blizu otoka, pohiteti k slapovom Krke, pozibati se s čolnom ali jadnico po zalivu, nagledati se z Belvedera lepote otočja, ki je malo kje tako goste in slikovito, kakor haš pred vrati Šibenika! Podoba, ki ti svetlo osta-ne v spominu.

Binkošti v obmorskem mestu... še »vojne povrh: katoliške in pravoslavne. Zvonkjanja vam je zarana, tistega tenke-ga pritrkavanja preden prav zapoje peteli-ni in potem vse jutro vse dopoldne... Z nekaterih hiš zaplapolajo zastave. Nagajiv vetrič prhuta z njimi. V mestu, stisnjemem ob morju navkreber v hrib, je še sila po-plevnejši, ko je bil pred tednom še hu-čjo zajedljiv. Zato pa je tam doli v zalivu in zlasti še zunaj na odprtem morju neugna-no vztrajati. »Ga ga z veseljem lovijo ja-drince, kolnejo pa prav gotovo popotniki na ladjah, podvrženi morskim boleznim... Z obzidja stare, že napol porušene trdnjave ori pesem, »a jo čuje vse mesto. In nu, momci rekruti! Pojo, kolikor jim da-jo junaška grla. Narodne vseh naših po-krajin. Zdrava mladost se odziva iz polne duše soncu in morju.

Prav tisti čas je otožno klenkal zvonček pravoslavne cerkve, ki stoji blizu spodaj pod trdnjavo in jo obdaja kopalnišče ka-kor majhen park. Klenkal je zvonček in skozi ozke ulice se je na binkoštno popol-dnevil velik žalni sprevod. Številni krasni venci, trije duhovni, premogni meščani. Dolgotrajno, žalobno opevanje v cerkvi, nato govori ob kamenitem grobu. Koga pokopajo? Umri je mlad mož, član uglej-ne meščanske družine Mataruljeve, absol-viran medicince. Ugonobila ga je jetika. Na sam veliki praznik nastopajočega pe-letja mora v grob... Kakor so dan prej pokopali nekega šestosolca.

Pa ni bil sam. Prav tisti čas je z Golnika priskočil sporočilo, da je usnil absolviran pravnik Tarle, sin premožne trgovske družine šibenike, od vseh ljubljen, okreten, delaven odločen nacionalist. Ko je obo-el, je bila zama vsa skrb in pomoč. Mrtev se je vrnil domov k morju in pogreb je bil vprav velikanski.

Jetika ne izbira, ali človeku je čudno pri

MAKARSKA

Morsko kopalnišče in letovišče na pod-vožju Blokova (1762 m). Divna plaža (1500 m), kristalno čisto morje, krasen borov gozd ob plaži. Izvrstna studenč-nica, električna razsvetljava, dnevne zveze s parobrodci s Splitom in Metkovicem v dveh urah. Kopanje brezplačno. Prospekte in informacije daje brezplačno Kopalniško povjerenstvo. 167

OMIŠ PRI SPLITU

HOTEL BELLEVUE, nova stavba, tekoča voda. Penzije Din 60.— do 80.—. Za daljše bivanje zahtevajte posebno po-nudbo. 120

Hotel Lončarić, Selce

pri Crikvenici. Renomiran. Obiskan od Slo-vencev. Vsaka soba s teraso. Električna. Voda. Domača in dunajska kuhinja. Pen-sion Din 65.—, Prospekt. 168

Omišalj — Hotel Učka

z dependanco »VILA LOVORKA« z la-stnimi kopalnicami in prhami. Zmerne cene. Zahtevajte prospekt! 171

DESET SEKUND GLAJENJA DESET SEKUND ČIŠČENJA

Valet-aparat za britje, jermen za brušenje tudi britvic predstavljajo najpopolnejši pri-bor za britje. Vi veste, kaj pomeni ostrenje za britvice. Ostreje rezilo, daljše življenje boljše, prijetnejše za britje so

"VALET"
Auto Strip
Safety Razor

srcu, ko si ogleduje tukajšnja kopalnišča. Vredna so ogleda, kakor je kaj. Na pravo-slavnem je blaza tišina, s spomenikov za-vori neka ubrana, spokojna patriarhalnost. Katoliško kopalnišče tik pod trdnjavo sv. Ane pa je vse na soncu in se s svojimi be-limi grobnicami, kapelo in cipresami raz-glejuje daleč, daleč tja čez morje in oto-ke. A koliko tožne usodnosti razbiraš s spomenikov! Koliko mladih ljudi, zlasti še inteligentov, študentov, je leglo zadnjih deset let v grob, v to trdo, neizprosno skalovje!

Jetika... Presunjen se vračaš v mesto, k morskimi obali, ki vsa diši po rozmarinu in se sveti v soncu kakor spreminjast opal. Morje, večno utiranje življenja, premo-gim trdnim in bolehnim dobitno kakor mati. A narod tu ob njem, čuje, izgublja težke žrtve. Nekaj jih tu in tam davi ma-larija, a največ jih pobira jetika... Sodin, da bi bilo treba vse vestneje vse skrbnje in natančneje preiskati vzroke in iskati obrambna sredstva. Če se bo to zgodilo, bo prešetano životaenje premočnih dru-žin ob našem morju in storiti ho treba marsikaj pametnega, da se ta očiščni, si-ter tako žilavi rod dvigne iz dosežanih tegob k trajnemu zdravju in napredku.

Kar same po sebi so sile te vrste pod pero, ki se je bilo namenilo razpisati o praznikih in sezoni. A kaj bi o tem toliko! Sonce nas že neusmiljeno žge, kopamo se vztrajno, »a smo počrneli, od opeklin na čelu do kurjih oces na mezinu. Morje je toplo vsaj toliko kakor Ilirija, pa brez umetnega toplotnega pridojstva. In slane je — uh, da te venomer skomina po slast-nih ribah in takole mimogrede po črnini, ki jo Kranjec polagoma začne prezirati zgolj zato, ker je preveč cenena... Baha-či smo, saj se poznamo! Pridi Gorenje! —dr.—

Crikvenica

največje kopalnišče na Jadranu. 4 m pol ure vožnje od Zagreba via Plase. 30 hotelov in penzijonov. Tega leta velike svečanosti in znatno znižane cene informacije in prospekte pošlita Zdrav. povjerenstvo in hoteli sami.

HOTEL MIRAMARE, tel. 11. Suprot lie-čiščnom parku i kupalisti penzija u glavnoj sezoni: 85 — 95 Din ekskl.

DCM DR. SEIDL 50 sob s tekočo vodo. Kopalj. garaže. Pension v predsezoni 65 do 80 Din

HOTEL PENS. ESPLANADE vis-a-vis pla-že. Popoln komfort. Tek. voda. Garaje. Popolna oskrba v gl. sez. 85—95 Din.

HOTEL PENSION SLAVIJA 25 moderno opremljenih sob s tekočo vodo. Kope-lji. garaže. Informacije gratis.

PARK HOTEL CRNKOVIC vis-a-vis kopal-parka. Dopl. kuhinja. Cene predsez. 65—70 Din gl. sez. 80—90 Din. Prospekti.

PENSION REST. WIEN. Nova moderna zgradba. Vis-a-vis kopalnišča. V sobah tekoča voda. Informacije gratis.

PENSION ADRIA, tel. 10. Penzija u glavnoj sezoni: 75 — 90 Din ekskl. UPRAVA: A. CH. URBANETZ. ISTA UPRAVA: PALACE HOTEL, ZAGREB

HOTEL-PENSION IVANČIC. V blizini pri-stanišča in kopalnišča. Tekoča voda. Po-poln pension od 60—80 Din.

HOTEL-PENSION CRIKVENICA, nedaleč od pristanišča. Moderno opremljene so-be. Popolna oskrba od 60—75 Din.

PENS. REST. GJURASIN, novozgrajeno moderno urejeno poslopje z elegantno opremo. Tekoča voda. Pension v pred-sezoni 65—80 Din

PENSION DANICA. Kopanje pred sami-vilo. Popolna oskrba 60—70 Din. Pro-spekti gratis

PENSION EUROPA I. IVANČIC, neposred-no ob kopalnišču. Mirna meščanska hiša. Popolna oskrba od 75—85 Din

PENSION »WIMMER« nasproti kopalni-šču. Lepi vili. Popolna oskrba 45—85 Din

Vladimir Levstik:

Vodljaj

»Ceri!« je zahreščal izza šolskega vo-gala glas dekle Mice. »Ceriil!«

Učitelj Cirilček je odčitajoče pomolil glavo iz Robinzonove votline, ki si jo je bil izkopal nad ilovnico. Kaj mu spet hočejo. V jami se je strop udiral, po-pravil je bilo na vseh koncih in krajih, ne glede na čoln, ki ga je hotel zgraditi za vožnjo po mlaki — kaj pravim! — po Karaibskem morju. Ne, zdajle pa res ni utegnil. Trmasto je umaknil glavo v votlino in vrgel lopatico peska pred prag.

»Ceriil, ali si gluha?« se je razleglo čez pol minute. »Ceriil—il!«

»Hudič!« je rekel sedemletni Robin-son in jezen dodal še dve ali tri grde besede. »Zdaj bo pa res treba iti. Kaj neki je?«

»Ata te kličejo,« je povedala Mica, ko je prihlačal do nje. »Po smotke pojdeš. Kar hitro!«

In res! V veliki sobi sta hodila učitelj in župnik z rokami na hrbtu okoli mize, eden v to, drugi v ono smer, in po nemškem modrovala o politiki: »Dahin-der, dahonder — drabir, drabier!« se je slišalo Cirilčku, a kadar je sam tako poizkusil, ga ni nihče razumel. In sta

bila opazila, da nimata česa prižgati.

»Štiri trabuke,« je ukazal ata. »Na-brusi si pote!«

»Meni pa dve brazilki,« je dejal go-spod Jakob in potrpežljivo malega po licu. »Lepi, z rumenimi pikami. Dva krajcar-ja sta tvoja. Če kmalu prideš, ti dam ponjhati.«

Šepec iz župnikove lepe, s srebrom vložene tobacnice je bil višek Robinzo-novega slavohelepa. Kakor strela je prhnil iz hiše in po šolskem griču niz-dol.

Ob znožju griča je bilo pri Brezniko-vih; tam je tekla vaščanov in privezbo duš roznata »lizabona«, tam so se ko-pičili v omari cesarski zakladi, ki so jih tobakarji bližnje okolice izpreminja-li v slabši in boljši dim. Nad pečjo sta viseli zarjavela kriva sablja in puška na kapico, večno hlepenje učiteljevega Ci-rička, ki je nujno potreboval puške in sablje za svojo robinzonsko opravo. In ker je ob Karaibskem morju zama-n čaka šnarske trojembornice z orožjem in strelivom, se je rad hodil k Brezniko-vim obližovat.

A to pot ni niti slutil, kakšna pusto-lovščina ga čaka. Sredi klanca je bil, ko je mahoma raztrgal ozračje strašanski pok. Prav izza Breznikove hiše se je vzdignila meglica višnjevkastega dima.

»Streljajo!« je prešinilo Cirila. »Brez-nikov oča so ustrelili s puško... Za-kaj? Na koga?«

To si je bilo treba ogledati. Proseč Boga, da bi bil vsaj medved ali volk, če že ne razbojnik, jo je s podvojenjo hit-rostjo ucvrl proti sosedovim. Ko je za-sopel obstal pred hišo, sta mu planili naproti desetletna Breznikova Mima in njena za leto dni mlajša sestra Franč-ka, z očmi razširjenimi od preplaha in ponosa na nezasišani dogodek.

»Pošast!« je jasnila Mima. »Naš ata so ustrelili pošast!«

»Kakšno pošast?« je zahlipal Ciril.

»Pa menda ne hudobca ali zmaja?«

»Divjo zver!« je prepričevalno zavpi-lal Francka. »Takinale je!«

»Ali je volk? Koliko nog pa ima?« je vpraševal Ciril, tresoč se od razburje-nja. »Štiri?«

»Ne, dve! Po zraku je priletela in sedla na streho — ata pa v hišo — po puško — in — bum!« sta v en glas kri-čali sestri. »Kar padla je... Pa ni mrtva. Skače, premetava se...«

Cirilček že ni več poslušal. Robinzon se zlepa ne boji pošasti, ne na štirih no-gah ne na dveh, samo da ne drži očeto-ve leskovke v roki. Razen tega si v deželah okoli Karaibskega morja skoraj ni mogel misliti nevarnih zveri, ki bi le-

tale po zraku. Odločno je stekel okoli vogala in zagledal zmagovito postavo očeta Breznika. Vri krčmar je bil prav-kar obnesel puško na ramo; vsa njego-va vnanost je izražala srdito junaštvo in pripravljenost, da stare ranjeni pošas-ti glavo.

»Varuj se!« sta ovilili Mima in Francka izza Cirilovega hrbta. »Nikar pre-blizu... Jezus, zdajle ga bo!«

In res: tamle je bila, ob svinjaku, pravkar se je bila pobrala na noge... Velika bela ptica s črno obrobljenimi perotnicami in dolgim rdečim kljunom je stala na visokih hoduljah, naslonjena ob zid. Leva kreljut ji je zdrobljena in krvava visela k tlom, kljun se je v muki odpiral in zapiral, v očeh je temnela smrtna groza.

»Kaj je to?« je ostrmel učitelj fant. »Saj to ni pošast.«

»Kaj da ne!« se je obregnil pogumni lovec. »Vodljaj je!«

»Vodljaj?!« Ta beseda je bila Cirilu kar čisto nezmana.

»I nu, seveda je vodljaj!«

»Kaj je to, vodljaj, oča?«

»Ali ga še nisi videl na krajcarju, tro?«

Robinzonu se je zasvitalo. »Vodljaj« je bil notemtakem orel. V tem primeru pa orel ni bil orel, ampak prav gotovo

štorklja. Še včeraj jo je ogledoval v oče-tovi nemški knjigi, kjer so bile naslika-ne vse živali kopne zemlje, vode in zra-ka. In ata so mu bili povedali, da je štorklja koristna ptica, ki zatira poljs-ke miši in vsakovrstno golazen, in da si šteje tam, koder biva, vsaka hiša v srečo, če se spusti štorklja na njeno streho.. Tale je pa stala tu, ob zidu, raz-bita od sesekljanega svinca, nezmožna, da bi se rešila in z obupnimi, nemčnimi očmi prosila za ubogo življenje...

»Oča, to ni orel,« je vzkliznil Ciril, in solze so mu zatemnile pogled. »Štorklja je, saj jo dobro poznam... Prosim, pro-sim, nikar je ne ubijte!«

»Če pravim, da je vodljaj, je vodljaj, pa mi besedi!« ga je nahrulil krčmar. »Menda bom vedel! Kar na streho se je spustil, hudič, in gledal okoli sebe, da bi mi kako kuro odnesel. Pa sem mu jo dal. pošasti. Ta ima dovolji!«

Med tem poukom so Cirilovi možgani vročično delovali. Za vsako ceno je ho-tel rešiti štorklji življenje. In zdajci se mu je ukresala zvižajna misel.

»Saj res,« je dejal, »kakopak, vodljaj bo, na vsak način je vodljaj... Oča, prosim, počakajte malo: naš ata še ni-šo videli živega vodljaja. Malo potrpi-te, da jih skočim poklicat.«

In ko je dobil portorike in brazilke,

Zgodovina pokopališča pri sv. Krištofu v Ljubljani

V spomin domačega zgodovinarja Iv. Vrhovca

(21. maja 1853 do 19. septembra 1902)*

Proti koncu srednjega veka se je Ljubljana tako naglo razvijala, da za pokopavanje mrtvih v cerkvah, samostanih in na taktirnih pokopališčih ni bilo več prostora. Zato so morale misliti oblasti na ureditev skupnega mestnega pokopališča; v to je bil določen prostor okoli prve in najstarejše ljubljanske, to je šentpeterske cerkve. Kljub temu so pokopavali mrtve še vedno v mestu, cerkvah in samostanih, dokler ni končala cesarica Marija Terezija strogo ukazala zapreti vsa pokopališča v mestu.

V Ljubljani je v teku obstajal večkrat razsajala kuga, zato so bile oblasti primorane ustanoviti lazaret za kužne bolezni, in sicer zraven šentpeterske cerkve. Kdaj se je to zgodilo, Vrhovec ni mogel točno dognati, vsekakor pa je bil mnenja, da je bila to kuga, ki je bila posledica šentpeterske cerkve. To je bilo prvo zelo majhen, pozneje od časa do časa povečan, dokler ga niso po opustitvi pokopališča adaptirali za vojašnico.

Preko kresije sta dobila mestni magistrat in najbrž tudi šentpeterski župni urad ukaz, naj posreduje primeren prostor za pokopališče daleč zunaj mesta. Odločili so se za pravadno podružnico šentpeterske cerkve pri sv. Krištofu. Tukaj je bila cerkev sezidana že leta 1497. Seveda ne izvira sedanja zgradba iz one dobe, temveč šele iz leta 1817. Toda cerkev je bila že dolga stoletja dobro znana kakor tudi nekovični križ za sv. Krištofa. Cesar Friderik IV. je pred okroglo 450 leti določil severno mejo mestnega pokopališča od Šiške do sv. Krištofa in pekovaške križa.

Zanimivo je dejstvo, da se je oznanjevala protestantska božja beseda pri sv. Krištofu prej kakor kjerkoli drugod na Kranjskem. Trubar se je shajal s svojimi verskimi tovariši izven Ljubljane in pridigal najprej pri sv. Jakobu ob Savi, na Rožniku in pri sv. Krištofu. Protestanti bi bili v teku časa gotovo dobili cerkev v svojo last, čeprav je bila tako oddaljena od mesta, ki se je takrat nehala pri franciškanskem mostu, ako jim ne bi prepuštili mestni magistrat mnogo bolj priprave cerkve sv. Elizabete v Špičarski ulici. Sto let kasneje (1651) so želeli dobiti cerkev bosonogi avguštinci (diskaleanti), ki so imeli takrat samostan Jamo v Zgornji Šiški, a brez cerkve. Obrnili so se na cesarja s prošnjo, da bi jim prepuštil cerkev pri sv. Krištofu, toda šentpeterska duhovščina se je temu odločno upirala in tudi ohranila podružnico.

Leta 1779 je bilo torej sklenjeno, da se napravi pri sv. Krištofu novo pokopališče. Lega nameravane pokopališča je bila popolnoma v skladu s cesarskim ukazom, zakaj pokopališče je bilo za tisto dobo dovolj oddaljeno od mesta. Na vsej današnji Turševi cesti, od pošte do sv. Krištofa, je bilo samo osem nizkih hiš s hlevi in podi, na desni pet, na levi tri, razen tega pa še dva samostana: eden na desni proti sv. Krištofu, drugi na levi nasproti današnjemu hotelu Slonu. V tem samostanu, ki je bil sezidan leta 1653, so bile redovnice sv. Klare ali klarisintje. Ko so nesli leta 1779, prvega mrljica tod raimo k sv. Krištofu, so bile v samostanu še klarisintje. Dve leti pozneje je cesar Jožef II. razpustil samostan in ga določil za vojaško priporočno skladišče. Zvonik so podrli že leta 1781, ostalo poslopje pa je močno razrušil potres leta 1805. Drugi samostan, ki so si ga sezidali bosonogi avguštinci, je stal na prostoru današnje Kmetijske posojilnice. Cesar Jožef II. je dal samostan l. 1784, zapreti in ga prepuštil deželniim stanovom za splošno bolnišnico, ki jo je potres porušil l. 1895.

Ko se je torej l. 1779 ustanovljalo novo pokopališče pri sv. Krištofu, je bila takrat Dunajska cesta še popolnoma pusta. Zdanja hiša na levi je bila gostilna »Pri figabirtu«, že takrat tako imenovana. Odtod naprej proti sv. Krištofu ni bilo nobenega niti najmanjšega poslopja več, njive in travniki so segali prav do ceste. Na desni pa je bila na prostoru današnjega hotela »Slon« gostilna, tudi »Pri slonu«, last go stitničarja Savinška, ki je bil vsak Ljubljancem poznal kot »elefantenbirta«.

Ko sta dobila magistrat in šentpeterska župnija od kresije ukaz, premostiti pokopališče izven mesta, se niso dotaknili vprašanja denarnih sredstev. Bilo je samo ob sebi umevno, da mora napraviti pokopališče šentpeterska župnija, ki je imela podružnico pri sv. Krištofu. Zemlja okoli cerkve je bila njena last, za njo je bila precej velika njiva in tkzv. »Turška jama«.

Dne 3. maja 1779. je škof Karol grof Herberstein slovesno posvetil novo pokopališče. To pa ni bilo posebno veliko in se je

* Po predavanju prof. Vrhovca: Cl. Zb. Slov. Mat. III. 1901 in Lb Ztg 1902.

izkazalo že v dobi francoskih vojn za mnogo premajhno, torej že po 20 letih Ljubljana je v tistem času dobivala toliko ranjencev iz Italije, da so jih komaj za sile spravili pod streho. Na Prulah so morali izprazniti vse šupe in skednje, kamor se potem nameščali ranjence. Ti so strahovito naglo podlegali svojim ranam, zlasti zato, ker so bile takrat zelo hude zime. Tako je poročal magistrat kresiji, da jih je umrlo povprečno po trideset na dan, kar je bilo za tisto dobo gotovo izredno veliko število. Mnogo so jih pa pokopali kratkoma na Gradu, kjer je bila vojna bolnišnica.

Po francoskih vojnah so razširili pokopališče tako, da so odvzeli še drugo polovico cerkvene njive. Zgradili so tudi mrtvašnico in ograjo. Gradivo je dal brezplačno magistrat, ki je baš takrat podiral mestne obzidje, utrdbe in stolpe. Za prevoz gradiva in zgradbo je po daljših postajanjih posodil šenklaški župnik 4149 gold, ta vsota naj bi se vračala z deloma zvišanimi pristojbinami za pogreb, mrtvašnico in pokop šenklaški župnik pa je zamenjal čakal na vračilo posojila, zakaj oblast je pozabila na najvažnejšo stvar: nikogar ni določila, ki bi pobiral te pristojbine. Zato so si deli plodonosni dobiček cerkovnik pri sv. Krištofu in posamezne ljubljanske župnije v lastnem delokrogu. Leta 1825 pa se je po rušil del starega zidu. Zopet so se obrnili na stolnega župnika za posojilo, toda ta se je odločno uprl, zato je morala za popravilo zidu prispevati mestna občina 485 goldinarjev iz svoje okrajne blaginje.

Ta dogodek je bil povod za preiskavo, zlasti zaradi pritizb glede samovoljnega postopanja cerkovnika pri sv. Krištofu. Kakšno je bilo njegovo poslovanje, v tem se ni spoznal živ krst. Poleg pokopaliških pristojbin je pobiral tudi najemščino za njive in travnike, ki so bili last cerkve sv. Krištofa. Za vse to pa sploh ni polagal nobenega računa, temveč se je pogodil s šent

peterskim župnikom kar počez za skupno vsoto 160 gld. Za to vsoto je imel stanovanje, gospodarsko poslopje, zelnik, travnik in tri cerkvene njive; tudi je smel pobirati pristojbine od zvonjenja pri sv. Krištofu. Res je moral pokopavati umrle kranjence in siromake brezplačno, toda okoliški revni kmetje so bili vajeni kopati grobove za svoje pokojne sami.

Vse to je izpovedal cerkovnik pred komisijo, ki je pričela poslovanje leta 1826, a je končala svoje delo šele leta 1831. Dognala je, da ima dobiti šenklaški župnik še 2140 goldinarjev in ta dolg se je razdelil v plačilo prizadetim ljubljanskim župnijam. Tudi magistrat je dobil svoj izposojeni denar vrnjen. Šentpeterska župnija pa se je obvezala, da se bo pokopališče pri sv. Krištofu v prihodnje vzdrževalo iz lastnih dohodkov.

Leta 1836. je razsajala po naših krajih huda kolera in tudi v Ljubljani je pomrlo toliko ljudi, da je postalo pokopališče pri sv. Krištofu zopet premajhno. Mestni fizik Tušek je stvar preiskaval in nato poročal kresiji, da bi bilo pokopališče dovolj veliko, ako ne bi postopal cerkovnik pri pokopu preveč samovoljno. Za dobro napitnino je ta pokopaval, kjerkoli je kdo hotel premočnejši so imeli grobove takoj pri vodu, na gornjem koncu pa je bilo pokopališče še skoro popolnoma prazno. Zato je nastal tak nered, da razen cerkovnika nihče ni vedel, koliko časa že leži kdo v grobu, navadno pa še sam cerkovnik ne. Do gajalo se je, da so prekopavali grobove in pol strobnelih mrtvev. Pokopavali pa se tudi hkrati po dva v isti grob.

Zaradi ponovnega povečanja pokopališča in navedenih nedostatkov so se vršile številna posvetovanja na magistratu in pri kresiji. Za vse pa so oblasti zavile odgovornost ne na cerkovnika, nego na šentpeterskega župnika in poleg tega tudi na mestne očete na magistratu. Odgovoreni nereda sokriv je bil seveda tudi šentpeterski župnik Bedenčič, ki se skozi desetletja ni skoro popolnoma nič brigal, kaj se godi pri sv. Krištofu. Toda njega niso mogli več klicati na odgovor, ker je med tem že postal dekan v Kamniku. Izid dolgoletne preiskave in mnogih posvetovanj je bil ta, da je guverner leta 1838 odzvel pokopališkemu uradu pri sv. Krištofu šentpeterskemu župniku in jo izročil šenklaški župniji, kjer je še dandanašnji. R. D.

Sinice — sadovnjakov prijateljice in dobrotnice

Ko v jeseni začno samevati naši vrtni, drevoredi in sadovnjaki, ker so se iz njihovega okolišja izselili najbolj in najglasnejši pevci, bi v njih postalo skoro pusto in mrtvo, če bi jih tedaj ne oživljale drobne sinice. Ne posamič, pa po dve in dve, temveč v večjih družbah ter v prijateljskem spremstvu brglozov, mrtvašic in črnjvk letajo v tem jesenskem času od drevesa do drevesa, od grmičevja do grmičevja, z enega vrta in sadovnjaka na drugega, iz ene vasi v drugo. Krivično bi bilo, če bi rekli, da se potepajo in klatijo; nikakor ne. Velevažno in velevredno delo opravljajo od prve pomladi, ko se pojavijo na drevesih in grmih prve žuželke, ko žive one nekoliko vsake zase ali pa paroma, od prvih zimskih dni, ko se je poizgubil ves mrčes. Nekakšno sanitetno službo vršijo v naših sadovnjakih, snažijo in čistijo jih tako skrbno, natančno in temeljito, kakor bi tega ne mogla storiti nobena, še tako pridna človeška roka. Več vrst jih je: vse so pisane kakor žolne; dasi se te vrste med seboj nikoli ne križajo, se vendar jeseni vse rade družijo na svojih izletih in ob tej priliki lahko spoznaš, kako se med seboj ločijo po svoji zunanosti, po barvi, po velikosti, po svojem kretanju, po izvrševanju svojega poklica. Kakor so vse sicer različno pisane in barvane, imajo vendar vse brez izjeme na desni in levi strani ob glavi, tako rekoč na »senčih«, belo pego. Morebiti jih baš zaradi tega imenujemo »sinice«. S sinom nimajo prav nobenega opravka: pač pa so tesno zvezane z jesenjo; ako jih ponekod na Murskem polju in v Prekmurju nekateri »jesenice«, s tem pač prej spominjajo na čas kakor pa na jesensovo drevo. Res pa je tudi, da se navadna in modra sinica, če se v zelenju ne pričakovano prikaže, nekako sinjita v svoji deloma sinji ali vsaj sinjkasti obleki.

Pri nas je najbolj razširjena navadna sinica, ki je izmed vseh tudi največja in najmočnejša, na žalost, celo nekoliko neprimerno roparske naravi kakor srakonec. Če si jo po nepotrebnem ujel in jo držiš v roki oklenjeno s palcem in kazalcem, te bo s svojim močnim stožčastim klunom hitro tako ocljuvala, da se bo prikazala kri in jo boš rajši izpustil. Deni ji v kletko kot družico kako penico, taščico ali črnjevo, napadalo jo bo neprenehoma, razbija ji bo lobanja in iz nje pobraja možgane.

»Kaj mu pa je?« je vzklilnični dobi mož. »Cirilček? Nu, ponjuhaj in razodej svojo bolečino.«

Tako govoreč je udaril z zalito, mehko roko ob pokrov tobačnice, da se je odzvala in je vonj dišečega njuhance kar puhnil dečku v nosnice. Toda Ciril je obupno zmajal z glavo in buhnil v še krčevitejši jok. Tedaj je tudi oče osupnil in pristopil.

»Nu, kaj si hotel? Govori že!«

Zdaj je Cirilček smel govoriti, pa je kornaj, komaj še smel. Z ushišajočim, trgajočim se glasom je zajecjal žalostno novico o ranjeni štorklji, ki ji hočejo pri Brezniku zaviti vrat, ker jo imajo za orla.

»Nu, lena reč!« je vzklilnični učitelj. »Zakaj nisi takoj povedal, neroda?« In je del klobuk na glavo.

Župnik se je pridružil. Rešila odprava je hitela po griču nizdol, kolikor je bilo le moglo glede na okroglo postavico gospoda Jakoba. Ko so pa prispeli do Breznika, zvonila, ni bilo štorklje nikjer. Nič dobrega ne sluteti so stopili v hišo.

»Bogdaj, oča Breznik!« je zaklical učitelj. »Kje imate, vodliarja?«

»Bredni lovec je zadovoljno mlastil z jezikom in se umaknil s praga sajaste kuhinje. Prišlecem se je odprl pogled na mater Breznico, ki je stala pred pečo in prav tisti mah z burkljami porivala vanjo črn lomec, iz katerega je žalobno štrlela dvojica dolgih, rdečih ptičjih nog...»

»Predpogoj! Ciril se je v svoji žalosti krčevito oklenil očetove roke.

»Breznik, Breznik!« je z očitajočim glasom vzklilnični gospod Jakob. »Da vas pamet ne bo spravila v grob, je znana reč, da ste pa tako neumni, si res ne bi bil mislil... Vaš orel je štorklja, to vidim na prvi pogled!«

Tedaj je obšel tudi učitelja dar besede in trenutek se mu je zazdel primeren, da opiše očetu Brezniku pravo vnažno podobo orla, razliko med njim in štorkljo in korist le-te s posebnim ozirno na poljedelstvo. To je storil tako sočno in jedrnatno, s takimi krepkimi opazkami o razodnosti očeta Breznika, da se je zdel temu razgovor že kar predolg in se je jel nestrpno čeljati za kosmatimi uhlji.

»Vejo, kaj jim pravim, gospod učitelj, je dejal, ko se je govornik privrkat oddahnil, »vejo, kaj jim pravim? Naj bo, vodliar! ali naj bo štorklja — župa pa bo le!«

delo. V boju za valinico premaga večja navadna sinica manjšo modro. Umen gospodar bo napravil za modro sinico zaradi tega valinico z ozkim vodom. Človeku se privadi še bolj kakor navadna. Če ji pozimi gospodar zjutraj ni nasul pravočasno kakor po navadi bučnega in drugega zrnja v krmilnico, pogleda skozi okno; če ga zapazi v postelji, močno potrkna na okno in trka tako dolgo, da se zaspane predrami, vstane in ji nasuje kreme. V Mariboru v Dravski dolini je stolp protestantske cerkve do vrha gosto porasel z bršljanom. V njem je bilo vse polno mrčesa. Zbralo se je do sto modrih sinic; pa so ga v kratkem popolnoma očistile. Ko so delo opravile, so odtele proti Mariboru. Vinogradnik in sadjar, polkovnik Vavpotič v Krčevini, jih je z mravljinčnimi jajci, z orehi s semenimi solnčnice in konoplje zvalil na svoje posestvo in jih s tem nanj priklenil tako, kakor da bi bile v njem doma. In sedaj čistijo in snažijo tam.

Zelo se moti, kdor misli, da navadna in modra sinica nimata svoje pesmi. Lepo, tiho, mlo in ubrano znata peti skoro kakor taščica, toda samo spomladi in navadno le na skritih in samotnih krajih, kjer jih nihče ne moti. Klic: »Cicpe, cicpe, pe-pe-pe!« ali: »Cicfuf, cicfuf, fuf, fuf!« pa je znan in izdaja siničke že od daleč. Če ji nastaviš past ali limanico s bučnim zrnjem, ki je zanj očito najslajša slaščica, se vsa vznemiri, brž ko zagleda zrno. Skače sem in tja gor in dol, vedno okoli pasti ali limanice, kakor da bi vedela, da preži tu nanjo nevarnost. Toda ne more in ne more se premagati. »Cin-cin-žrk, žrk — cin-žrk, žrk, žrk, žrk!« pravi sama sebi. Kakor da bi se hotela tolažiti, in že je v pasti ali na limanci. V Beli Krajini doni njen klic sicer kakor: »Ciciban, ciciban, ban, ban!« V Sp. Požu na Korofkem pa si je svoj klic prilagodila domačim razmeram. Ko se puškar iz Borovlj v nedeljo vozi z bredom čez Dravo na Žihpolje, se mu sinička roga: »Bo pičlo, bo pičlo!« Ve, da nima nič in da bo čisto se to zapravil. Ko se zvečer vrača, ga vprašuje: »Sisuh, sisuh?«

Je še kakšnih pet vrst drugih sinic, ki pa se pojavljajo v naših sadovnjakih navadno le v pozni jeseni ali pozimi. Čopasta sinica s pernatim čopom na glavi, prava čoparica ali čopka, vodi včas kakor voditeljica celo jato sinic in drugih ptic po naših vrtovih, četudi se sicer rajši drži iglatega gozda. Meniček s črno glavo in črnim ovratnikom pod belim »semem« prebije poletje tudi rajši v gozdih in gnezdi tam v drevesnih duplinah blizu tal. Beloglavlavica s čudno dolgim repom je velika umetnica v pletenju podolgovatega jajčastega gnezda, ki visi na drevesu med vejami, je pa tudi edina sinica, ki se naših hiš tako rekoč izogiba.

Kadar se vedno živahne, vesele, pridne in koristne sinice oglašajo v naših sadovnjakih, pa naj že kličejo: »Cicbebe, cicbebe, be, be!« ali pa: »Ciciban, ciciban, ban, ban!« jih bo umni gospodar vedno vesel, jim bo spomladi postregel s primernimi valinicami, pozimi pa z zasluženo hrano in krmom. Njih prijatelj in dobrotnik bo, kakor so one dobrotnice in prijateljice njegovih sadovnjakov. Dr. Korotanski.

Tempo časa zahteva

da ste zavarovani proti nezgodam. Naročite Jutro, nezgodno zavarovanje je zastoj pri

Zavarovalnici „TRICLAV“

Srez li je 100 let nosil napačno ime

Sarajevo, 10. junija.

Tiskarski skrat je vsepovsod znan po svoji hudomušnosti, zanimiva redkost pa bo to, da je nosil zaradi njega velik politični okraj skoraj sto let napačno ime. Do tega je prišlo takole:

Pred 99 leti je bilo tiskano delo Milana Dj. Mileševića: »Krnjačevina Srbija.« V odstavku, ki govori o upravnih razdelitvi Podrinja, ki ga je knez Miloš iztrgal iz turške oblasti, pa je zaradi tiskovne napake srez, ki ima svoj sedež v Loznici, imenovan »jadranki«, namesto »jadrske«.

Do tedaj je bil ves okoliš Loznice splošno znan in imenovan kot jadrski, po mali reki Jadar, ki teče skozi Loznico. Tiskovna napaka iz leta 1834. pa se je potem prenesla v razne druge knjige, v zemljepisna dela, v šolske knjige in tudi v uradne spise in se je napačno ime jadranski srez tako udomačilo, da se celo oni, ki poznajo Loznico, niso spomnili na možnost kake pomoči. V sarajevskem listu »Narodno Jedinstvo«, ki prinaša službene objave, pa so te dni vendarle popravili tiskovno napako ter nazvali srez z njegovim pravim imenom: jadranski.

kuhinje. Prišlecem se je odprl pogled na mater Breznico, ki je stala pred pečo in prav tisti mah z burkljami porivala vanjo črn lomec, iz katerega je žalobno štrlela dvojica dolgih, rdečih ptičjih nog...»

»Predpogoj! Ciril se je v svoji žalosti krčevito oklenil očetove roke.

»Breznik, Breznik!« je z očitajočim glasom vzklilnični gospod Jakob. »Da vas pamet ne bo spravila v grob, je znana reč, da ste pa tako neumni, si res ne bi bil mislil... Vaš orel je štorklja, to vidim na prvi pogled!«

Tedaj je obšel tudi učitelja dar besede in trenutek se mu je zazdel primeren, da opiše očetu Brezniku pravo vnažno podobo orla, razliko med njim in štorkljo in korist le-te s posebnim ozirno na poljedelstvo. To je storil tako sočno in jedrnatno, s takimi krepkimi opazkami o razodnosti očeta Breznika, da se je zdel temu razgovor že kar predolg in se je jel nestrpno čeljati za kosmatimi uhlji.

»Vejo, kaj jim pravim, gospod učitelj, je dejal, ko se je govornik privrkat oddahnil, »vejo, kaj jim pravim? Naj bo, vodliar! ali naj bo štorklja — župa pa bo le!«

Š A H

Urejuje dr. Milan Vidmar

V binkoštnih praznikih se je moštvo Ljubljanskega šahovskega kluba v Zagrebu dobro odrezalo. Tekme, ki jih je priredil naš šahovski savez med najodličnejšimi klubi v državi, se bližajo koncu. V zaključno tekmo stopajo samo še štirje najmočnejši: beograjski, zagrebški, ljubljanski in novosadski.

Igralce ima ljubljanski klub prvovrstne. To je nesporno. Ljubljanski klub ima tudi dva mojstra svetovnega kalibra med svojimi člani. Če bi v finalu za Ljubljano nastopila še Pirce in moja malenkost, bi najbrže šlo — Ljubljana bi najbrže osvojila prvo mesto.

Čudno je, da naš ljubljanski klub ne zmore pravega življenja, vkljub idealizmu svojih igralcev. Vrag vedi, kje tiči vzrok. Odbor mogoče ni dovolj živ. Toda zunanji klubovi uspehi bi mu vendar morali dati veselja do dela. Zakaj letos ni glavne turnirja? Ker ni sredstev? Za junaki pohod v Zagreb so bila nabrana takoj.

Tako ne sme iti dalje. Ali naj res odnesemo prvenstvo v državi, ne da bi imeli resničen klub, ki bi sprejel dragoceni plen? Vsa čast šahovski vojski, ki se s takim uspehom bori, ne da bi imela potrebno vodstvo in potrebno preskrbo. Igralci so storiili vse, sedaj je na vrsti odbor!

Iz dunajskega Trebičevega turnirja, igranega v letu 1931. prinašam naslednjo zanimivo partijo. Trebič, bogat fabrikant, je še pred vojno zapustil visoko vsoto za turnirja, ki naj se prirede iz obresti vsake leto za avstrijske igralce.

Beli: F. Kurnert Črni: E. Grünfeld

1. e2—e4	c7—c5
2. Sg1—f3	e7—e6
3. d2—d4	c5×d4
4. Sf3×d4	Sg3—f6
5. Sb1—c3	d7—d6
6. f4—e2	
Becker priporoča na tem mestu g2—g3	
6.	Lf8—e7
7. 0—0	0—0
8. Kg1—h1	Sb8—c6
9. b2—b3	
Aljehinova ideja.	
9.	Lc8—d7
10. Lc1—b2	a7—a6
11. f2—f4	Dd8—b6!

Velemojster Grünfeld je znan teoretik. Tudi to varianto je s svojo 11. potezo obogatil.

12. Sd4×c6	Ld7×c6
13. Le2—f3	Tf8—d8
14. Dd1—e2	Dd6—c7
15. Tf1—e1	Td8—c8
16. Ta1—c1	Le7—f8

Črni je previden. Poteze Sc3—d5 bi na vsak način rad razvednotil. Saj bi bila mogoče kedaj neprijetna, če bi skakač napadel lovca na e7.

17. Sc3—d1	Sf6—d7
18. c2—c4	0c7—b8
19. Sd1—e3	b7—b5
20. Sc3—g4	

V sicilijanki mora beli napadati na kraljevem krilu. Toda ne s figurami. Kmetje morajo v boj! Na pr. 20. g2—g4.

20.	b5×c4
21. De2×c4	Lc6—b7
22. De4—d4	f7—f6

Grozilo je Sg4—h5+!!

23. Dd4—f2	Dd8—a8
------------	--------

Črna dama manevrira čudno, toda spretno.

24. Tc1—d1	e6—e5!
25. f4—f5	Sd7—c5
26. Df2—e2	

Beli trati dragoceni čas. Še bi bil mogoč napad: Df2—h4, g2—g4—g5.

26.	a6—a5
27. Sg4—f2	
27. De2—c4+	je Grünfeld hotel odgovoriti: 27. d6—d5! 28. e4×d5, Lb7—a6! in 29. Sc5—d3.

27.	Kg8—h8
28. Td1—d2	Kd8—b8
29. De2—b5	

To je še šesta dama poteza!

29.	Dd8—c7
----------	--------

Tudi črna dama ne varčuje s potezami.

30. Db5—e2	
------------	------

Priznana potrata!

30.	Dc7—b6
31. De2—d1	a5—a4

Seveda! Črni začena z napadom.

32. b3×a4	Dd6—a5
33. Lb2—a3	Sc5×a4
34. Sf2—d3	d6—d5!

Začetek odlične kombinacije.

35. La3×f8	Td8×f8
36. e4×d5	

Grozilo je d5—d4.

36.	e5—e4!!
----------	---------

Zelo presenetljivo in zelo močno!

37. Sd3—b2	
Na 37. Lf3×e4 odloči 37. Sa4—c3!	

37.	Sa4—c3!
38. Dd1—b3	Lb7×d5
39. Td2×d5	Sc3×d5
40. Te1×e4	Tc8—c1+
41. Lf3—	

Gospodarstvo

Velesejem bo jutri zaključen

Poset našega velesejma se je tudi zadnje dni prav ugodno razvijal, čeprav vreme ni bilo baš vabljivo. Zlasti mnogo je bilo včeraj in predvčerajšnjim solske mladine pod vodstvom učiteljev. Prispele je tudi večja skupina trgovcev iz Južne Srbije, pa tudi naši akademiki so si pod strokovnim vodstvom univ. hon. prof. dr. Ljudevita Bohma temeljito ogledali to zanimivo prireditve.

Zadnje dni so bili zabeleženi pomembnejši zaključki v pohištvo, tapetniških izdelkih, v volni, elektrotehničnih predmetih in v izdelkih naše obrti, ki so razstavljeni v skupnem oddelku. Nadalje so bili prodani vozovi, krznarski predmeti, kupčije pa so bile tudi v keramiki in v pleteninah.

Tudi naši sportniki pridejo na velesejmu na svoj račun. Razstavljeni so najrazličnejši sportni predmeti (zlasti smuči in turistovska oprema), zanimanje pa je za zlasti za šotore tvrde Kolb in za sportne čolne, ki jih razstavlja tvrdka Poljak iz Zirovnice. Razstavljeni večji čoln z dvojnimi vesli je že dvakrat prodan. Naši podeželski posetniki pa se živo zanimajo za krasne vozove, ki jih razstavlja več tvrdk. Seveda pa cvete kakor vsako leto trgovina onim malim razstavljalcem, ki prodajajo na drobno razne tehnične in praktične novosti.

Med posebnostmi letošnjega velesejma je treba še poleg tujskoprometne razstave Dolanske, razstave ljubiteljev prirode v stanovanju ter razstave društva »Zivalec« omeniti še krasen veliki relief Kranja, ki ga na polpokritem prostoru desnega velikega paviljona razstavlja Tjisko - prometno društvo Kranj v merilu 1 : 1250. Ta relief je delo g. Ivana Selana, absolutnega kartografskega in topografskega odseka vojnogeografskega inštituta v Beogradu. Gospod Selan je postal znan že z lani razstavljenim svojim modelom mesta Kamnika. Celih šest mesecev pridnega dela tiči v tem modelu, ki obstaja v celoti s približno 80.000 sestavnih delov. Model ima nad 1500 objektov, med temi 7 cerkva, 7 mostov, 8 tovarn, 7 hotelov, 92 kozolcev, okrog 400 parcel. Relief obsega 8 katastrskih občin v celoti in deloma: Kranj, Strazisce, Struzevo, Rupe, Primskotura, Klanc, Huje, Cirča. Model je točna miniaturna našega starodavnega Kranja ter je v hidrografskem in topografskem pogledu minuciozno izdelan.

Za današnji predzadnji dan velesejma se v splošnem pričakuje izredno velik poset, posebno velika živahnost pa bo brez dvoma na veseliščnem prostoru, ki nudi letos še več atrakcij, kakor druga leta.

Klavzula o največjih ugodnostih in preference

Na današnjem kongresu Mednarodne trgovinske zbornice je imel o vprašanju klavzule o največjih ugodnostih in preferencah izjemen referat bivši avstrijski minister in poslanik Richard Riedl. Njegov referat je zbudil splošno pozornost in je bila na podlagi njegovega referata sprejeta tudi resolucija o tem, kako spraviti klavzulo o največjih ugodnostih v sklad z novimi meddržavnimi dogovori, ki naj olajšajo zunanjo trgovino. V naslednjem navajamo glavne misli referata ministra Riedla.

Neposredna trgovinsko - politična posledica vojne je bila v skoraj vseh državah močna tendenca po avtarhiji. To prizadevanje je bilo povzročeno zaradi nastanka novih držav, ki so naravno iskale v svojih novih mejah doseči svojo popolno gospodarsko osamosvojitvijo. Trgovinska politika po vojne dobe je bila zato v splošnem protekcionistična.

Reakcija na ta razvoj je bila svetovna gospodarska konferenca v letu 1927. Njena zahteva je bila, da se z napravo konec prostostanemu zvišanju carin in tarif. To se naj doseže na tri načine: 1. z avtonomnim ukraji posameznih držav; 2. s sklenitvijo dvostranskih trgovinskih dogovorov in 3. s kolektivnimi dogovori. Vlade so pritrile tem sklopom konference, kar pa jih ni ovrnilo, da so se naprej zvišale svoje tarife. Francosko-nemški trgovinski dogovor je sicer za hip vzbudil upanje, da je nastalo izboljšanje tega razočaranja je prišlo le prekmalu.

Prav tako pa so se tudi ponesrečeni poizkusi, da bi se doseglo znižanje tarif z mednarodnimi dogovori splošnega značaja. Njih cilj je bil postavljen predaleč. Splošno znižanje tarif v vseh državah se je izkazalo kot nemogoče. Omejitve vse te akcije le na nekaj držav, pa se je izkazala tudi kot nemogoča, ker bi uživala te prednosti tudi nepriznane države, če so imele z njimi sklenjen pogodbo s klavzulo o največjih ugodnostih.

Smatra se sicer za dovoljeno, da je klavzula o največjih ugodnostih zvezna a pogolem, da predloži kolektivni dogovor ne morejo zahtevati za sebe druge države na podlagi klavzule o največjih ugodnostih, če niso pristale na te kolektivne dogovore. Toda ta pogoj mora biti v vsaki trgovinski pogodbi izrecno naveden, kar je že ovira k njegovi uporabi.

Klavzula o največjih ugodnostih pa se ni izkazala samo kot ovira za znižanje tarif s kolektivnimi dogovori, temveč je povzročila podobno vpliv tudi pri dvostranskih dogovorih. V času, kakor je sedanjosti, ko prevladuje protekcionistične tendence in imajo tarife v splošnem rastočo smer, se boje države pred podobnimi, ki bi znižale ali vezale njih tarife. Kati pri običajni razlagi največjih ugodnosti se morajo bati, da bi posameznim državam dovoljene tarifne olajšave prišle v dobro tudi državam, ki ne bi dovoliti nobenih olajšav in ki vodijo še naprej protekcionistično politiko. Pri tem vedo, da so jim na bo na podlagi klavzule o največjih ugodnostih v nobeni državi slabše godilo kakor kateri drugi državi, ker bodo določene vse olajšave, ki bi bile dovoljene tretji državi, na črpar same ne bi dovolili nobenih tarifnih ugodnosti.

Nekateri so zato bili mnenja, da se je sistem največjih ugodnosti preživel in da se je treba odločiti za sistem pogojne klavzule največjih ugodnosti, to je za reciprociteto, po kateri more tretja država zahtevati drugim državam dovoljene ugodnosti samo, če je pripravljena tudi sama dovoliti ugodnosti. Na ta način bi se bilo mogoče, da se vsaka ugodnost, ki se prizna drugi državi v poznejši porabi, porabi kot sredstvo za doseglo novih ugodnosti. Tako bi se izval stalen pritisk na znižanje tarif. Slaba stran tega sistema pa je nezgovornost, ki jo prinaša v trgovinsko politiko. Poleg tega bi po tem sistemu vsaka nova pogodba zahtevala takoj nova poznanja z državami, s katerimi so bile preje sklenjene trgovinske pogodbe.

Zato skušajo danes sistem pogojne klavzule o največjih ugodnostih doseči na drug način; predvsem s kontingentiranjem uvoza, da bi kompenzacijski promet praktično izločil največjo ugodnost. Nastaja pa pri tem ta neugodnost, da je treba vedno bolj omejevati uvoz, da mora država vedno bolj voditi zunanjo trgovino in tudi doma upajati vedno bolj načrtno gospodarstvo.

Isto velja za preferenčni sistem, ki se dovoljuje za izvoz določenih predmetov včasih v zvezi s kontingentiranjem, včasih pa brez kontingentiranja. Pri sedanjem pravem položaju morejo veljati takšne preference le, če ne ugovarjajo države, ki jim je priznana največja ugodnost. Da se ta ovira odpravi, si skušajo pomagati države s prikrito preferenco, da dovolijo nekaterim državam ugodnosti pri transportu, kreditu ali podobno. Toda tudi preference morajo onemogočiti sistem največjih ugodnosti.

Izkušnja je pokazala, da je ideal splošnega znižanja tarif z mednarodnim dogovorom nedosegljiv. Zato ni druge pomoči, kakor da skušamo doseči ta ideal postopno. Priti mora do dogovorov med državami, nastati morajo skupine držav v cilju, da si med seboj dovolijo čim večje znižanje tarif. Načelo največjih ugodnosti bi bilo sicer tudi tu ovira, ki pa se da premagati na ta način, da se pri sklenitvi teh gospodarskih zvez med državami določi glede uporabe klavzule o največjih ugodnostih ista izjema, ki danes že velja za carinske unije. Bila bi to konservativna rešitev problema. Za veliki mednarodni promet bi ostala klavzula največje ugodnosti še naprej v veljavi; za ugodnosti, ki bi si jih med seboj dovolile države, pripadajoče gospodarski zvezi, ta klavzula ne bi več veljala. Mogli bi se fiksirati tudi čisto določeni pogoji, kdaj more nastati takšna nova gospodarska zveza držav in obdobje strokovnjakov je v svojem (v avgustu 1931) izdanem poročilu že pripustil možnost takšnih državnih gospodarskih zvez. Tudi Mednarodna trgovinska zbornica se je že bavila s tem vprašanjem in je že določila štiri pogoje, ki bi jih morala izpolniti vsaka gospodarska zveza.

Smo tik pred sestankom londonske gospodarske konference in treba je pripraviti jasne sklope za konferenco. Po vseh razpravah v Zenevi in v M. T. Z. je jasno, da je treba ohraniti klavzulo o največjih ugodnostih kot podlago v mednarodni trgovini, obenem pa je treba pospešiti znižanje tarif na ta način, da se dopušča sklenjanje gospodarskih zvez med državami, za katere največja ugodnost ne bi veljala. Ker je s sporazumom v Ottavi in Ouchyju že narejen začetek za take nove državne dogovore, bi bila stvar tem lažje izvedljiva.

Na podlagi iznešenega je referent predlagal plenumu resolucijo, ki jo je kasneje kongres tudi sprejel in ki se glasi:

1. Kongres Mednarodne trgovinske zbornice je mnenja, da morejo biti gospodarske zvezne dogovori državnih skupin elementi evropskega napredka in da morejo olajšati mednarodni promet, če so osnovani pod temi pogoji: a) Namen teh dogovorov naj bo ta, da se olajšajo trgovinski odnosi med dogovornimi državami, ne da bi imeli zveza kakšno sovražno ost proti drugim državam ali da bi oteževala promet z njimi. b) Dogovori morajo vsebovati adhezijsko klavzulo, to se pravi, pristop k tem dogovorom mora biti prost vseh državam, ki izjavijo svojo pripravljenost, da izpolnijo dogovornim državam naložene dolžnosti. c) Države, ki te pogoje dejansko izpolnijo, čeprav formalno ne prijavijo svojega pristopa, naj bodo deležne vseh ugodnosti, ki se jim med seboj priznavajo države, ki se sklenile ta zvezni gospodarski dogovor (pravilnostna klavzula). d) Zvezni dogovori naj nastanejo na podlagi dolgoročnih pogodb in naj imajo zato trajen značaj.

II. V olajšavo takšnih zveznih dogovorov priporoča M. T. Z. sklenitev mednarodnega dogovora, v katerem podpisnice izjavljajo, da se obvezujejo priznati državam teh zveznih dogovorov izjemo od klavzule o največjih ugodnostih, tudi če ta izjema v sklenjenih dvostranskih trgovinskih pogodbah ne bi bila izrecno omenjena.

III. V vseh drugih primerih pa naj velja še nadalje sedanja klavzula o največjih ugodnostih kot podlaga trgovinskih pogodb in bi bilo želeli, da bi se vsebina in načela klavzule njena razlaga in izjeme, ki so prapustne, določile po mednarodnem dogovoru.

Nazadovanje trgovine in obrti

Zbornica za TOI v Ljubljani je za prvo letošnje četrtletje sestavila statistiko o prijavah in odjavah trgovinskih in obrtnih obratov, ki kaže, kako se je postrila situacija v teh dveh važnih gospodarskih panogah. Tako v trgovini kakor tudi v obrti so letos silno narasle odjave obratov, kar potrjuje dejstvo, da se nazlo množijo opuščanje trgovskih in obrtnih obratov.

Trgovskih obratov je bilo v prvem letošnjem četrtletju v dravski banovini prijavljenih 234 (lani v prvem četrtletju 319), odjavljenih pa je bilo nič manj kakor 344 obratov (lani 313). Dojem je število odjav naraslo lansko prvo četrtletje nazadovalo za eno četrtino, so se odjave pomnožile za 171 %. Gibanje števila odjav in prijav nam kaže naslednja primerjava:

	prijave	odjave	razlika
1930	1297	1162	+ 125
1931	1090	1078	+ 12
1932	1069	1521	- 452
I. četrtletje 1933	234	344	- 610

Od početka leta 1932. torej v enem letu in četrti se je v dravski banovini število trgovin zmanjšalo za 1062. Preseček odjav nad

prijavami je bil letos samo v prvem četrtletju za polovico večji nego lani v vsem letu. Obrtnih obratov je bilo letos v prvem četrtletju prijavljenih le 376 (lani v prvem četrtletju še 993), odjavljeni pa so bili 1003 obrtni obrati (lani 652). Prijave so torej padle skoro na eno tretjino, odjave pa so se povečale za 54 %. Gibanje prijav in odjav je bilo zadnja leta naslednje:

	prijave	odjave	razlika
1930	2721	1725	+ 996
1931	2276	1775	+ 501
1932	2007	2017	- 10
I. četrtletje 1933	376	1033	- 627

Število obrtnih obratov je v Sloveniji leta 1931. naraslo za 500; tudi lani se je skrilo samo za 10. letos pa beležimo že v prvem četrtletju nazadovanje za nič manj kakor 627 obratov.

Gospodarske vesti

Trgovinska poganjanja z Avstrijo. Kakor nam poročajo iz Beograda se bodo v tork 12. t. m. pričela v Beogradu poganjanja zaradi revizije trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Avstrijo, ki so se, kakor znano, vršila že pred poldrugim mesecem na Dunaju. Avstrijski delegaciji je na čelo avstrijski poslanik v Beogradu dr. Plönnies. Člani delegacije pa so višji uradniki avstrijskega kmetijskega, trgovinskega in zunanega ministrstva. Jugoslovski delegaciji na čelo vršilec dolžnosti pomočnika trgovinskega ministra dr. Milan Tošorović. Člani delegacije pa so načelnik trgovinskega ministrstva dr. Milan Lazarević, svetnik finančnega ministrstva dr. Budjić, direktor urada za izvoz živine dr. Petrović in kot tajnik dr. Macan.

Gibanje zavarovanih delavcev v Jugoslaviji. V najnovejši številki glasila Osebnih zavarovanj urada za zavarovanje delavcev »Radniške zaštite« so objavljene podatki o številu zavarovanih delavcev v naši državi. V marcu je bilo pri vseh organih SUZOR-in povprečno zavarovanih 495.566 delavcev, to je le za 12.263 manj nego lani v marcu (v letošnjem februarju je znašalo število 485.106, to je za 43.782 manj nego lani, v januarju pa 482.449, to je za 50.816 manj nego lani). Primanjkljaj nasproti lanskemu letu se je v zadnjih dveh mesecih skril od 50.816 na 12.263. Lani je od januarja do marca še padlo število zavarovanih delavcev za 24.496, letos na se je od januarja do marca povečalo za 12.917. Sezonsko oživiljenje zaposlenosti se je torej letos začelo že v februarju, dojem se je lani pričelo šele v aprilu.

Naš izvoz svinj v Češkoslovaško je kakor znano v maju skoro docela prenehal zaradi znežnega snora naših izvoznikov s češkoslovaškim sindikatom za živino, ki je uvedel visoko takso 52 Kč na vsak uvožen komad. Glede na sporazum, ki je bil dosežen o priliki sestanka zunanjih ministrov Male antante v Pragi, po katerem je češkoslovaška vlada dala sindikatu rok od 10 dni za ureditev tega vprašanja z našimi izvozniki, sicer bo sama uredila sporno vprašanje, je pričakovati, da se bo v kratkem zadeva uredila. Po pravkar objavljenih podatkih, je znašal v maju uvoz svinj iz Jugoslavije le 251 komadov nasproti 4158 komadom v aprilu. Tudi uvoz rumunskih svinj se je skril od 2676 v aprilu na 1838 v maju, dojem se je uvoz svinj iz Madžarske dvignil od 1899 v aprilu na 2347 v maju. V prvih treh mesecih t. l. je po češkoslovaški statistiki znašal ves uvoz jugoslovanskega blaga 50.7 milijona Kč (v I. četrtli. 1932 120.7), izvoz češkoslovaškega blaga v Jugoslavijo pa 60.8 milijona Kč (114.7). Znatno padec uvoza iz Jugoslavije je pripisati okolnosti, da letos nismo mogli izvažati pšenice, ki je bila lani v prvem četrtletju med vsemi predmeti našega izvoza v Češkoslovaško na prvem mestu.

Švicarsko - jugoslovanski kliring. Po podatkih, ki smo jih prejeli od švicarskega konzulata v Zagrebu, je bilo doslej do konca maja v švicarsko - jugoslovanski kliringu vplačanih pri naši Narodni banki na račun švicarskih upnikov 8.30 milijona švicarskih frankov, pri švicarski Narodni banki pa je bilo vplačanih 6.46 milijona frankov, ki so bili izplačani švicarskim izvoznikom. Presošek vplačil pri jugoslov. Narodni banki, ki ni mogel biti izplačan švicarskim upnikom, znaša 1.84 milijona frankov (15. maja 2.06 milijona fr.). Stanje še ne dopušča, odnesno v kliringu pri naši Narodni banki še nevplačanih švicarskih terjatev znaša 3.27 milijona Din. Skupaj je torej še neobračunanih 5.11 milijona frankov švicarskih terjatev (15. maja 5.33). Kakor je iz gornjih podatkov razvidno, se je saldo v švicarsko korist skril.

52. redni občni zbor Kmetске posojilnice Ljubljanske okolice, reg. z. n. o. m. z. v Ljubljani. Dne 10. junja 1933 se je vršil 52. redni občni zbor tega najstarejšega narodnega zavoda v Ljubljani. Iz poročila ravnatelja sta poslušamo, da je zavod kljub težki splošni gospodarski krizi zaradi uvidenosti večine vlagateljev zaključil preteklo bilančno leto z naslednjim, za dane razmere ugodnim uspehom: Upravno premoženje se je obdržalo na višini 250.728.309.73 Din ter se je proti prejšnjemu letu zmanjšalo za 3.774.988.77 Din. Hranilne vloge so znašale ob koncu leta stanja 232.505.569.78 Din ter so se v primeri s saldom z dne 31. decembra 1931 znižale za 10.029.780.43 Din. Pri tem se poudarja, da je bil porast vlog v prvem tromesečju minulega leta znaten in da se pričeli šele v drugi polovici aprila uveljavljati dvigi. Posojila izkazujejo 202 milijone 525.696.21 Din, naložen denar pa 29.523.313.37 Din. Čisti dobiček znaša po izvršnih raznih odpisih 468.428.43 Din, poleg katerega je upoštevati še znesek 531.708.54 Din na obrestovanju rezervnih skladov, ki so se pomnožili po pristitju novih dotalci na 10 milijonov 438.628.05 Din. Število deležnikov se je zvišalo na 6682.

Odtok zlata iz Švice je v juniju nekoliko popustil, vendar je morala švicarska Narodna banka tudi v prvi četrtini junija oddati za 31.7 milijona funtov zlata nasproti 55.2, 76.2 in 145.0 milijona frankov v predhodnih treh četrtinah. Od sred aprila je švicarska Narodna banka oddala v celoti za 509 milijonov frankov zlata, tako da se je zlato zaklad skril od 2533 na 2024 milijonov frankov. V zvezi z odtokom zlata so se znatno skrčile živovne vloge bank pri Narodni banki, ki so od sred aprila nazadovale že od 1050 na 644 milijonov frankov.

Tefaj za damsko krojenje v Ljubljani. Zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI priredi v Ljubljani tefaj za damsko kro-

jenje. Pospeševal bo koncesionirani strokovni učitelj g. Teodor Kune iz Ljubljane. Tefaj bo trajal od 3. do 20. julija t. l. Zbornični Zavod za PO da udeležencem na razpolago vse potrebne pripomočke in učila. Pristojbina, vstevši odškodnino za dobavljen pripomočke, 150 Din, ter jo je poslati obenem a prijavo neposredno Zavodu za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI v Ljubljani. Ker je že sedaj mnogo interesentov, tako da je prostih le še nekaj mest, se na poznejše prijave ne bo oziralo. Pradnost imajo moštiri in moštirice, sprejemajo se pa tudi pomočnice in pomočniki krojaške stroke. Prijavni rok je do 25. t. m.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Stanka Kakušina, trg. z mešanim blagom v Kranju (poravnalni upravnik dr. Ant. Megušar, odvetnik v Kranju; narok za sklenitev poravnave pri sreskem sodišču v Kranju 15. julija ob 9., prijavni rok do 9. julija).

Oddaja zakupa hrivskega lokala na postaji Ljubljana glavni kolodvor se bo vršila potom ofrtne licitacije 7. julija pri direkciji državnih železnic v Ljubljani (Ljubljanski dvor, soba št. 59).

Položaj na naših borzih

Ljubljana, 10. junja. Na ljubljanski borzi je znašal pretekli tedenski davčni promet 2.48 milijona Din nasproti 3.09, 1.84, 3.49 in 3.07 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Največ je bilo prometa v avstrijskih šilingih v privatnem kliringu, ki so se trgovali nadalje po visokem tečaju 8.85 - 8.90. Med vrednostnimi papirji je prišlo do prometa v delnicah Kranjske industrijske družbe po 300.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila Vojna škoda vse tedne precej stabilna in le prišlo do prometa po 195 do 196. V ostalih državnih papirjih je bilo malo prometa. Zaključki so bili samo v 6% bezgluških obveznicah po 31.50 in v 4% agrarnih obveznicah po 27.

V Blairovih obveznicah ni bilo zaključkov, vendar so tečaj ostali stabilni. Na newyorški borzi so se tečaj naših dolarskih papirjev nadalje dvignili, 7% Blairovo posojilo se je v t. m. od 29. maja do 6. junija okrepilo od 17.50 na 19.875 (sredi aprila 13.50), 8% Blairovo posojilo od 20 na 21.875 (sredi aprila 16), 7% Selimannovo posojilo pa od 22 na 23 (sredi aprila 15.50).

Devize

Curih. Pariz 20.38, London 17.51, New York 42.50, Brusel 72.175, Milan 26.975, Madrid 44.20, Amsterdam 208.30, Berlin 121.25, Dunaj 57.50, Stockholm 90.20, Oslo 88.35, København 78.10, Praga 15.41, Varšava 58.05, Bukarešta 3.08.

Dunaj (Tečaj v prv. kliringu.) Beograd 11.42, London 30.58, Milan 47.02, New York 73.78, Pariz 35.49, Praga 25.44, Curih 174.11, 100 S v zlatu 127.50 S pap.

Elektri

Dunaj. Trboveljska 15.55, Alpine-Montan. 12.70.

Blagovna tržišča

HMEJLJ.

Stanje hmeljskih nasadov. Hmeljarsko društvo za Slovenijo poroča 10. t. m.: Nastale vremenske razmere niso ustrezle željam naših hmeljarjev, ker so še vedno mrzle noči in ker primanjkuje solne toplot, kar ne pospešuje rasti hmeljske rastline. Obče stanje je vedno še neenako. Na zvrstevanje je komaj še misliti. Razen že prastarega nasada bolhačev, in drugih živalstev, ne rast'neških škodljivcev. Trebljanje vrst in prvo loko obsevanje se je izvršilo. Nekaj ostankov letnika 1930 je minule dni našlo odjemalcev, in sicer po 4-5 Din za 1 kg.

Petrovac (Bačka), 9. junja. Lanski hmelj je ves razprodan, pač pa se je prodajal letnik 1931. do 20 Din za kg. Nekaj se je prodalo tudi štajerskega hmelja po 1.50 od 3 Din za kg. Seja je ponehalo povpraševanje po starem hmelju, ki ga je še do 10.000 metrskih stotov, in to glavno letnikov 1927. in 1929. Z letošnjim hmeljem je pri nas prav slaba. Poganki rasejo v kuštrovce ne le iz zemlje, temveč tudi s koncem že napeljanih vrvi. Slabo in mrzlo vreme nam je prineslo naravnost katastrofo. Priloroča se rezanje po peronospori napadlih vršičkov in škropljenje nasadov.

LES.

Sezona za bukovo in bliža koncu, ker ni zadosti lesa posekanega v času zimskih sečnje, sedaj se pa zaradi predpisov o zaščiti gozdov ne more več sekati. Povpraševanja po rezanem blagu se množe, vendar pa blaga zaradi zgoraj omenjenih dejavov primanjkuje. Osebito primanjkuje parjeve bukvine. Po dosedanjih izkušnjah bi bilo pričakovati, da se izdeluje več parjene bukvine in to zaradi tega, ker se parjena bukovina pri dobrem manipuliranju ne skvari in se tudi lažje proda, kakor surova. V tesnem lesu je situacija precej dobra, medtem ko vlada v desek stagnacija. Vedno bolj pa se čutijo v lesni trgovini desolate kreditne razmere, ki skoro vsako produkcijo lesa onemogočajo. Ako se te razmere ne popravijo, lahko postane položaj nevarčen, ker so vsa razpoložljiva sredstva že danes izčrpana.

ZITO.

+ Chicago, 10. junja. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 75.75, za september 78, za december 80.25; koruza: za julij 48.25, za september 49, za december 51.875; oves: za julij 28.25, za december 31.25; riž: za september 63.75.

+ Winnipeg, 10. junja. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 64.50, za oktober 66.50, za december 67.75.

+ Novosadska blagovna borza (10. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet 45 vagonov. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, Sombor, sremska, gornjebaška, srednjebaška, baška ladja Begej 207.50 - 210; baška potiska, baška ladja Tisa 210 - 212.50; gornjebaška 205 - 207.50 - Koruza: baška in sremska 63 - 65; za julij 66 - 68; slavonska 67 - 69; baška 61 - 63; baška, okol. Sombor 63-65; baška, ladja Sava ali Begej 67-69; ladja Tisa, Dunav 68-70. Oves: baški, sremski, slavonski 90 - 92. Jčmen: baški, sremski, 64.65 kg 95-97.50. Osmoladni 66/67 kg 100-102.50. Moka: baška in banatska 30c in 30gg 340 - 355; 32c 320 - 330; 35c 300 - 315; 36c 280 do 285; 37c 180 - 190; 38c 65 - 67.50 - Otrubi: baški 52.50 - 57.50.

ZIVINA.

+ Sejem za prašiče v Mariboru je bil dobro založen. Na prodaj je bilo 347 svinj, prodanih pa 171. Cene so bile naslednje: mladi prašiči 5 do 6 letinski 130 do 150 Din, 7 do 9 letinski 180 do 220 Din, 3 do 4 mese-

ni 250 do 350 Din, 5 do 7 mesečni 450 do 550 Din, 8 do 10 mesečni 650 do 680 Din, enoletni 700 do 800 Din; kilogram žive teže 6.50 do 7.50 Din, mrtve teže 10.50 do 11 Din.

Sklepi sodniškega kongresa

Na kongresu sodnikov v Beogradu, o katerem smo že obširno poročali, je bila sprejeta naslednja resolucija:

Sodniki kraljevine Jugoslavije, zbrani na skupščini 5. in 6. junija 1933 v Beogradu, so sklenili po vsestranskem razpravljanju in diskusiji o najvažnejših vprašanjih, da zahtevajo bistveni interesi države in naroda:

I. Da se delo na zenaženju zakonodaje, posebno sodne, pospeši, kolikor je največ mogoče. Pri izenačevanju zakonodaje je treba upoštevati rezultate same znanosti, potrebe, poglede in današnje stanje našega naroda kakor tudi rezultate, dosežene v sodni praksi. Samo zedinjena teorija in praksa moreta dati zaželjene uspehe.

V pogledu nove zakonodaje, ki ima zadovoljiti potrebo unifikacije jugoslovanskega prava, so sodniki prepričani, da to v mnogih primerih ne zadovoljuje z jezikovna strani ni duha, ni čuta našega naroda. Pozitivno pravo mora biti napisano in razloženo tako, da bo, povprečno vzeto, dostopno po duhu in smislu vsem slojem našega naroda. Birokratska in preveč strokovniška terminologija se mora tam, kjer ji ni mesta, praviti in nadomestiti s takšno terminologijo, ki bo letofačno zadovoljila i duh i jezik i pravni čut naroda. Moderno pravo ni več last birokratov, temveč člega naroda, iz katerega je tudi izšlo.

II. Organizacija sreskih sodišč na teritoriju Južne Srbije in Črne gore je danes nujna narodna in državna potreba. Pravna kvaliteta te organizacije, naj bo povsem identična oni, kakoršna je že z zakonom dana za ta sodišča. Število sedežev sreskih sodišč naj se določi po krajinih posebnostih in potrebah naroda teh krajev naše države.

III. Z ozirom na to, da je izenačenje kazenske zakonodaje v glavnem že izvedeno, naj se ustanovi enotno kasarjsko sodišče za vso državo in ni treba čakati še izenačenja civilne zakonodaje. Sedež tega sodišča naj se določi upoštevajoč samo interese pravosodja ter izključujoč pri reševanju tega vprašanja, ki je za pravosodje nad vse emfnetno, vse druge obzire, kakor politične, plemenske, pokrajinske in krajevne.

IV. I. Cimprej naj se sprejme nov porabi sodniški zakon, s katerim bo v vsem urejen položaj sodnikov kot organov oblasti. Ta zakon mora zagotoviti neodvisnost, stalnost in nep

Iz življenja in sveta

Podpis pakta četvorice

v palači Venezia v Rimu. Po brezlično oddani sliki.

Napoleonov prvi poraz

Po poldrugem stoletju odkrita tajna Napoleonove prve ljubezni

Zgodovina pozna samo tri velike Napoleonove poraze: Aspern, Lipsko in Waterloo. Zdalj bo lahko dodala še četrto ime — Ema. Ta Ema je bila 14 ali 15letno dekle v zaspali Valenci, kjer je 10letni stalno lačni Napoleon obiskoval kadetnico. Ema se mu je morala zdeti nepopisno lepa, ker je premagal svojo tedanje trdovratno nerodnost in spisal tole pismo: »Mademoiselle! O priliki aajnega zadnjega srečanja ste me tako ljubko nagovorili da Vas moram res nujno videti na samem. Navzočnost Vaših solskih tovaršic bi me namreč motila, ker Vam veliko imam povedati.« V nadaljnjem ji je razodel svojo vročo ljubezen in ji zatrjeval, da ne bo nevreden njene pozornosti. Sklenil je z besedami, da bo neprijazen odgovor zanj usoden.

Toda Ema se ni zmenila za revnega tevičnika v oguljeni uniformi in mu sploh ni odgovorila. Napoleon je poslal drugo. Še bolj vneto pismo: »Odgovorite mi vsaj Ema, da Vam nisem popolnoma brezpomemben in da mi nudite vsaj kotiček v srečo. Ema je bila tiha. Napoleon je prosil v tretjem ognjevitnem pismu, naj mu oprosti, če jo je morda nehoti žalil. Zopet ni dobil nobenega odgovora. V četrtem pismu je naravnost vprašal, ali ni obljubila komu ljubezen in zvestobo: »Ema, samo eno besedo, samo malo ljubezni za onega ki Vas ima tako brezmejno rad! Vse je

boljše nego ta negotovost. Odprite mi Vaše srce, da bom v njem čital!«

Prošnje niso zalegle, nasprotno, Ema se je naveličala vztrajnega zasledovalca in potožila nekemu častniku, najbrž profesorju na kadetnici. Napoleon je moral doživeti neprijetno zaslisanje in je naposled pokopal vse nade. V zadnjem, petem pismu je prosil Ema, naj bi mu odpustila nadležno, obljuboval je, da je ne bo več motil in je hotel, da bi mu vrnila pisma. Toda Ema se ni marala ločiti od dokazov svoje zmage. Ni odgovorila Napoleonu, a mu tudi ni izročila pism. Morebiti je pozneje na stara leta obžalovala, da ni uslišala zaljubljenca, ki je tako globoko posegel v francosko in svetovno zgodovino. Vsekakor ni nikomur kazala njegovih pism. Ta so bila nad sto let v rokah njenih pravnukov. Naposled so bila prodana nekemu Barbetu, strastnemu ljubitelju avtogramov. Kakor marsikateri vnet nabiralec, je bil ponosen tudi Barbet, da pozna samo on vsem strokovnjakom prikrito Napoleonovo ljubezen. Šele zdaj po Barbetovi smrti in razprodaji njegove zbirke je zvedel svet za malo zgodbo v mirnem mestu Valence.

Komunistični otok

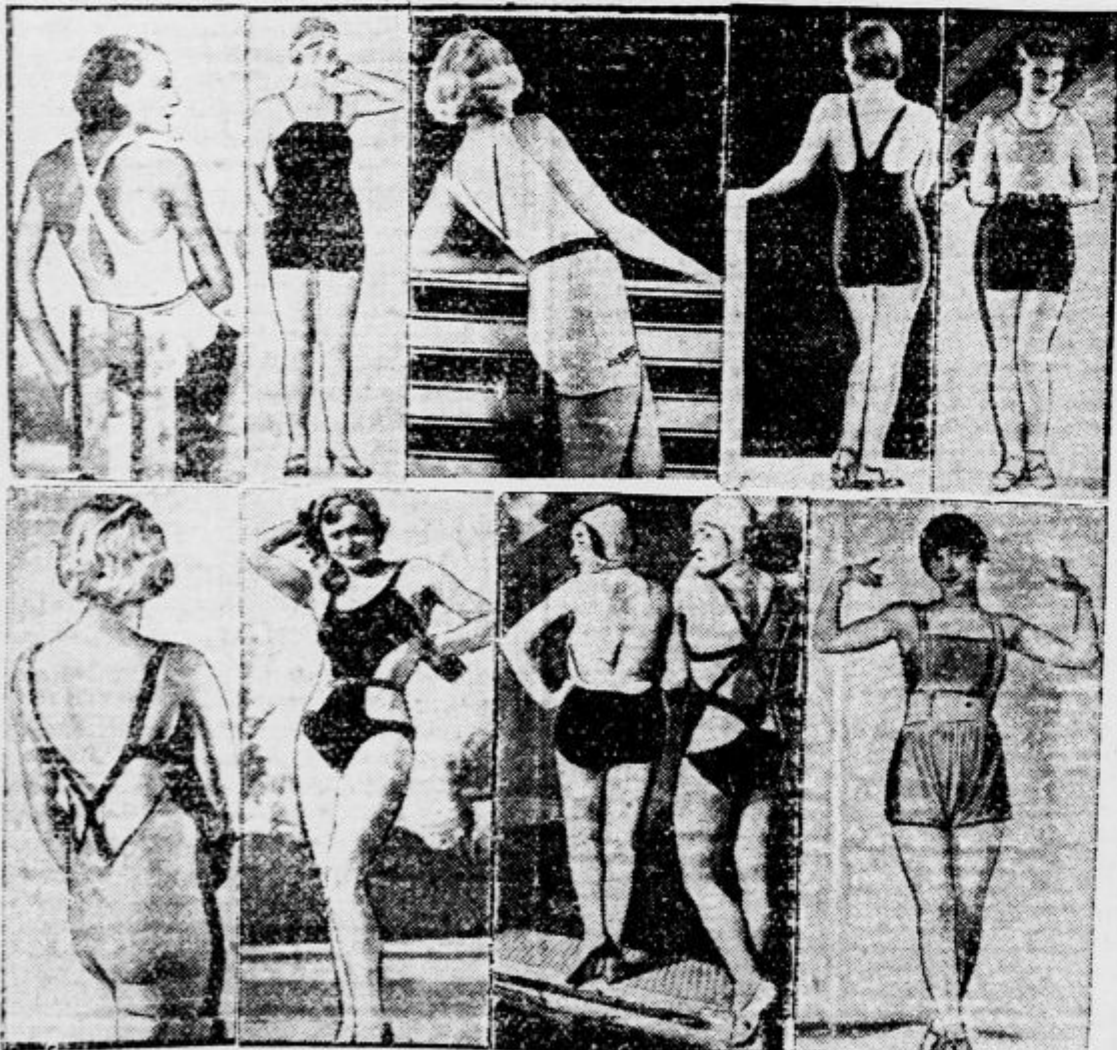
Tokijski »Japan Magazine« pripoveduje o življenju na otočju Hatsuči, ki leži za dan vožnje daleč od japonske prestolnice. Patniki se ne zmenijo za njegovo peščeno obalo, na kateri se sušijo ribiški čolni. A nasprotno, pred vetri zavarovana stran otoka daje zavetišče zanimivi staro-japonski zadrugi, ki šteje 42 družin. To število je stalno in se ne spreminja, kajti samo najstarejši sin vsakega očeta se sme oženiti in ostati na otoku, mlajši bratje pa morajo v svet, kakor je to v navadi od pamtike. V vasi ni nobene gostilne ali trgovine, pač pa ima javno kopališče. Grobovi okoli malega »vetišča« so 600—800 let stari in dokazujejo staro pokolenje sedanjih ribičev. Prebivalci nimajo dednih zemljišč. Občina nakloni vsaki družini kos polja v doživljenjsko uživanje. To je ženski posel, dočim hodijo moški na ribolov. Ves zaslužek za prodajo zelenjave ali ribo se steka v občinsko olagajno in občinski svet ga razdeli med posamezne gospodaje. Otočje ne pozna nobenega sovraštva in brezposelnosti, ker so vsi prebivalci sorodniki. Japonski dnevniki poudarjajo, da je tradicija temelj vsega življenja idealne komunistične zadrge, kar pa seveda nasprotuje nazorom ruskih komunistov.

Španski ministrski predsednik Azana

je s svojim kabinetom demisioniral

Letošnja kopalna moda

Ekslibrisi iz usnja

Ekslibrisi so nastali v drugi polovici 15. stoletja in so bili v veliki modi spet ob koncu prejšnjega stoletja. Danes veljajo že za nekaj prilično zastarelega, a še vedno je mnogo ljudi, ki sicer ne dajejo pobud za ustvarjanje novih knjižniških znakov te vrste, pač pa zbirajo stare. Ta nedolžna manija ima svojo upravičenost, saj nahajamo med temi znaki premnogo takšnih, ki imajo svojo umetniško vrednost. Dočim so se knjižljubi spočetka zadovoljili s tem, da so opremljali svoje knjige s svojim podpisom ali s kakšnim, večinoma latinskim izrekom, so si dajali v dobi ekslibrisov izdelati kakšno radiranko ali litografijo, ki so jo prilepljali v enakih izvodih v svoje knjige ali pa jo vezali vanje. Te risbe so bile izdelane seveda po okusu svojega naročitelja in so vsebovale čestokrat samo družinski grb, večinoma pa so izražale simbolično ali naturalistično bibliofilovo nazorje. Ni se manjkalo med njimi pravih miniaturnih umetnin. Zbiralci takšnih umetnin pa bodo morali sedaj v svojo žalost zvedeti, da so si angleški knjižgovci izmislili reliefne usnjene vinjete, ki bodo opremljali z njimi dragoceno vezane knjige. Če si bo pridobila moda takšnih ekslibrisov tla, tedaj bo pač konec lepih časov, ko so zbirali bolj ali manj dragocene risbe, jih dobivali in si izmenjavali prilično poceni. V bodoče bi morali namreč drage knjige kvariti ali pa hraniti cel izvod, kar bo naravno dosti dražje.

Oglejte si razstavo

KAKTEJ

na velesejmu v paviljonu 7 trvdke

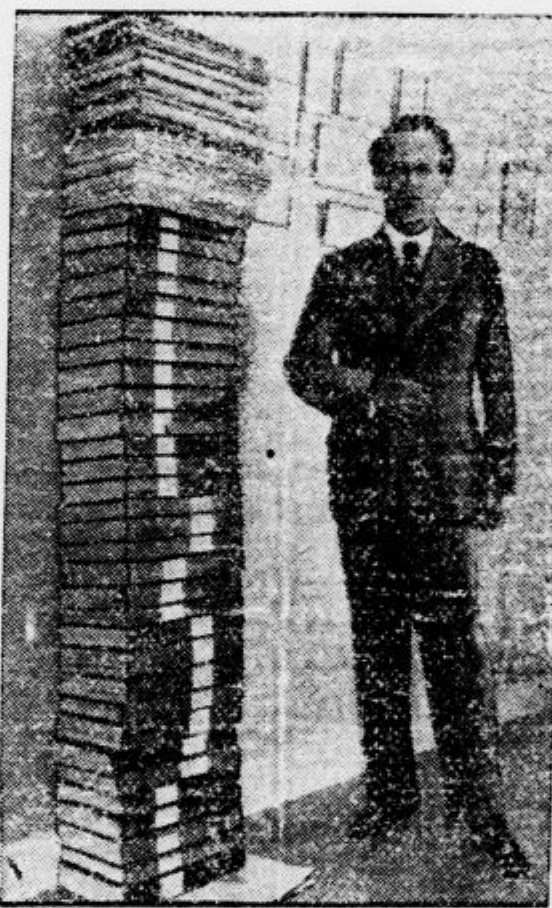
Gustav Baumgartner

Dunaj.

7339

„Epileg“

h Kreugerjevi aferi

Pod vodstvom švedskega policijskega asessorja Sandströma (na sliki) so rabili 3 policijski seržanti, 8 detektivov, 2 stenografa in 5 stroje pisecv celo leto, da so zbrali ves material, ki zadeva delovanje velikega pustolovca. Poročila obsegajo celih 20.000 strani!

Dvojčki in zakoni podedovanja

Kakor vemo, imamo dve vrsti dvojčkov: takšnih, ki so si enaki po spolu in po drugih lastnostih, tako da jih vsi zamenjujejo, ter izvirajo iz istega materinega jajčeca; in takšnih, ki izvirajo iz različnih jajčec ter si običajno sličejo le toliko, kolikor bratje in sestre.

Znanost proučuje pojav dvojčkov z velikim zanimanjem, ker se da na njih podlagi izluščiti marsikatero jedro iz skrivnostnih zakonov dednosti. Kakor znano, oblikujeta človeka in njegov značaj dva činitelja: prirojene lastnosti in okolica. Koliko vplivajo prirojene lastnosti na njegov značaj in koliko okolica, se da najlažje dognati iz primerov istojajčnih dvojčkov, ki so se rodili z istimi lastnostmi in so vzrasli v različnih okoliščinah. Njih telesne, torej prirojene lastnosti so, kakor rečeno tako minimalne, da jih je težko razlikovati in se kažejo n. pr. v malenkostnih razlikah n. pr. v velikosti, značaju polti itd. Isto tako ni med njimi skoraj nobenih razlik v pogledu nagnjenosti za razne bolezni. Dvojčka n. pr. se nista iz tuberkuloznih staršev rodila tuberkulozna, ker se ta bolezen ne podeduje, pač pa imata v sebi nagnjenje za to bolezen in to nagnjenje se javlja čestokrat v prav draštni obliki.

Znan je racimo primer dveh sester dvojčic iste členege tipa, ki sta se rodila v malnem westfalskem mestu in sta od 17. leta dalje živeli v popolnoma različnem okolju. Prva je prišla na deželo, za šiviljo, druga je postala prodajalka v Berlinu. Nekega dne je druga zbolela in zdravnik je ugotovil letiko. Ko je zvedel, da ima sestro dvojčico, je dejal, da bi rad neiskal še to. Prva sestra je dovolila brez nadaljnega dasi je izredno povedala, da ni bila nikoli bolna. Toda zdravnik je tudi pri njej v istem delu našel ugotovit letiko, ki je bila dosežla celo že isto stonbo. Znani so tudi primeri, da sta istovrstna

Zaroka v španski kraljevi hiši

Kakor smo poročali te dni, se je španski prestolonaslednik princ Alfonso Asturški zaročil z bogato Kubanko gospodično Edelmira Pedro-Ocejo. V nasprotju s prvotnimi vestmi je kralj Alfonso XIII., princ oče, togoten radi te zaroke z dekletom iz meščanske hiše ter noče dati svoje- ga privoljenja.

„Vroči kužki“

Kariera popularnega ameriškega milijonarja

»Kralj vročih kužkov« biva seveda v Ameriki, imenuje se Harry Stevens in s 70 leti se je povzpel med srečne lastnike večmilijonskih bogastev. Pridobil si je blagostanje po težkem življenjskem boju. Kot sin londonskega odvornika je zapustil že v mladih letih domovino in šel iskat srečo v Zedinjene države. Po večletnem stradanju in tavanju se je oženil in postal delavec v neki livarni blizu Columbusa. Tu se je stalno zasidral in njegova družina je postajala čedalje večja. Ko so delavci napovedali dolgo stavko, je moral skrbeti že za štiri otroke. Prišel je prodajati po kolodvorih dnevnike in romane.

Nekoč je prišel ponujati svoje blago tudi obiskovalcem velike nogometne tekme. Slučajno je pogledal na spored in nehoti pomislil: Kako nemarno je narejen! — Ta slučajni pogled je bil začetek njegove sreče. Šel je k lastniku stadiona in prosil, da bi mu dal v zakup te letake. Lastnik je pristal, a zahteval je 500 dolarjev za vsako tekmo. Stevens ni imel niti centa v žepu, a kljub temu je podpisal pogodbo. Takoj je šel pobirati oglase za prvo polo, vnovič 700 dol. in na ta način se nekaj zaslužil. V teku let je postal založnik vseh sportnih prireditev v srednjih in zapadnih delih Zedinjenih držav. Prodajal je vsak teden milijone izvodov svojih reklamnih listov, imel lastno tiskarno in številne nabiralce oglasov. Istočasno je odkupil pravico prodajati limonado in obložene kruške obiskovalcem sportnih prireditev. To je bilo velikansko podjetje, kajti pri marsikateri tekmi je prodal do 250 tisoč rezin kruha s klobaso ali sirom. Seveda je imel Stevens lastno mesarico, pekarnico in stroje za rezanje kruha. A šele leta 1900 je postal milijonar, kar so mu omogočili samo »vroči

kužki«. Opazil je namreč, da se občinstvo kmalu naveliča mrzlega prigrizka. A kako bi mu nudil vroče jedi? Kdo bi prenašal vse to po stadionu, kjer mora prodajalec po strmih lesenih stopnicah v gorene vrste sedežev? — Ne kaže drugače, — si je mislil Stevens, — omejiti se bom moral na vroče hrenovke. Če jih bom dobro namazal z gorčico in vtaknil v prerezano žemljo, bodo dolgo ostale tople. Lahko bom naročil tudi vozčke s primernim, stalno kurjenim kotlom —

Vroče hrenovke so imele velikanski uspeh in popolnoma izpodrinile kruh z mrzlo pečenko ali gnatjo. Kot pravi Američan je Stevens seveda prijavil patent in vsak prodajalec vročih klobas mu mora plačati »avtorske pravice«. Promet znaša več milijonov hrenovk mesečno. Ta uspeh je končno veljavno utrdil znani karikaturni Teddy Dorian. Objavil je več hudobnih sličic, v katerih je trdil, da naredi Stevens hrenovke izključno iz pasjega mesa ter jim je nadel ime »Hot dogs« (»vroči kužki«). Neumen trgovec bi karikaturni Dorian najbrž tožil zaradi obrekovanja. A Stevens je poznal svoje občinstvo. Prijavil je »vroče kužke« kot zaščitno lastninsko znamko svoje trdke število njegovih odjemalcev se je takoj skoro podvojilo! Od tedaj pošilja Stevens slikarju letno kot božično darilo velik zaboj najboljših sliček. Pisarna »kralja vročih kužkov« je zdaj nameščena v lastnem nebotičniku na Peti aveniji v New Yorku. Stevens se trudi in dela še vedno, dasi ima veliko kopico milijonov. Če se pogledamo v vzroke njegovega uspeha, moramo naštet: malenkostni, a srečni domislek, veliko delavnosti in vztrajnosti, dobrodružnost in seveda zelo veliko sreče.

Narodni parki

na Češkoslovaškem

O velikanskih naravnih bogastvih Češkoslovaške govori najbolj očitno število njenih zaščitnih ozemelj. V vsej državi je danes 45 popolnih in 91 delnih rezervacij, skupaj torej 136, a v bližnjem času bodo proglasili celo vrsto novih rezervacij zlasti z namenom, da se zaščitijo divjadi, posebno pa redke vrste divjačine. Med popolnimi rezervacijami je omeniti pred vsem najstarejšo pri Novem Hradu, ki jo je l. 1838. osnoval grof Bouquoy. Svetovno znan je tudi Kubanyjski pragozd, edini veliki pragozd v Evropi, ki so ga proglasili za zaščiteno ozemlje že l. 1858. Število rezervacij je najzanesljivejši znak za spoštovanje, ki ga ima kakšno civilizirano ljudstvo do nepokvarjene narave in tudi s tega stališča se sme bratski severni narod prištejati med najkulturnejše na svetu. Kako je v tem oziru pri nas, zlasti pri Slovencih, ki bi morali dajati v tem oziru najlepši vzgled?

VSAK NAROČNIK »JUTRA«
je zavarovan za 10.000 dinarjev!

Zamorec Luvalles

je za 0,2 sek. prekosil dosedanja svetovni rekord v teku na 400 m. Rabil je za to progo 46 sekund

Posetniki velesejma!

Ugodna prilika za nabavo oblačil, ter angleškega in češkega blaga v velesejmskih dneih bo pri renomirani trgovini DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA, Dvorni trg št. 3.

Razstava v paviljonu H 317

Anekdota

Ponočnjak stražniku, ki ga je zalotil, ko je nestrpno trkal s palico po drogu sve. tičke: »Počakajte malo, gospod stražnik, takoj bodo odprli, zgoraj je vendar še luč!«

Vsak dan ena

»Zdaj pa je že čas, da nehaš s svojimi neumnostmi, Janez!«

Kmetijski vestnik

Trsni izbor za dravsko banovino s posebnim ozirom na Dolenjsko

Iz poročila, ki ga je imel pod tem naslovom na vinarskem kongresu v Novem mestu g. inž. Ivo Zupanič, ravnatelj grmske šole, povzemamo:

Trsni izbor tvori osnovo vsakega umnega in gospodarskih prilikah prilagojenega vinogradništva. Trsni izbor predstavlja omejeno število izbranih dobrih vinskih ali namiznih sort in ameriških podlag, ki se priporočajo v razmnoževanje trsnicarjem in vinogradnikom.

Predavatelj je nato v kratkem očrtal zgodovino slovenskega vinogradništva in nadaljeval; 23. avgusta l. 1930. se je vršil prvi posvetovalni sestanek radi trsnega izbora za dravsko banovino v Mariboru. Na tem sestanku so se določili posamezni vinorodni okoliši in določili so se nabiratelji strokovnjaki za posamezne okoliše, ki so proučili okoliše ter izdelali predloge za novo trsni izbor. Na ta način se je zbrala snov za novo banovino z Belo Krajino vred, ki je bila leta 1931. zopet priključena k dravski banovini. Na sestanku 16. aprila l. 1932. v Mariboru so se dokončno določili vinorodni okoliši in trsni izbori za posamezne vinorodne okoliše dravske banovine. Oba sestanka je sklicalo Vinarsko društvo za dravsko banovino s sodelovanjem banke uprave.

Glede na pridelovanje vina je razdeljena dravska banovina na nastopne okoliše:

1. Pohorje (vzhodni obronki Pohorja med Rušami in Konjicami).

2. Kozjak in Gornje Slovenske gorice (gorovje med Dravo in Muro nad Mariborom).

3. Srednje Slovenske gorice (gorovje med Dravo in Muro nad Ptujem).

4. Ormoškotjumerke gorice sestavlja južnovzhodni del Slovenskih goric med Ormožem in Ljutomerom.

5. Gornjeradgorske gorice (gorovje med Ščavnico in Muro).

6. Prekmurske gorice (gorovje v dolnjelendavskem in murskosoboškem srezu).

7. Haloze in obronko gorovje (med železnicami: Središče - Ptuj - Pragersko - Grobelno - Rogatec).

8. Smarčokrogakokozjanski in celjski okoliši (gorovje južno od železnice: Rogatec - Grobelno in južno in vzhodno od železnice: Grobelno - Celje - Laško).

9. Drameljskosavinjski okoliši (gorovje med savinjsko dolino in železnico: Celje - Poljane - Konjice).

10. Bizeljski in Posavje (gorovje v brežiškem srezu).

11. Krško-kostanjeviški okoliši (gorovje v krškem srezu na levem in desnem bregu Krke).

12. Novomeškomokronski okoliši v novomeškem srezu.

13. Črnomeljmetliški okoliši (gorovje v Beli Krajini in črnomeljskem in metliškem srezu).

Ti okoliši so določeni v glavnem glede na že doslej bolj ali manj tipično pridelovanje vina, delno pa tudi glede na kakovost zemlje. Te okoliše so proučili priznani vinarski strokovnjaki ter izdelali predloge za trsni izbor.

Dolenjsko vinogradništvo sta proučevala višji kletarski nadzornik in pok. g. Franc Gombač (krško-kostanjeviški in črnomeljskometliški okoliši) in g. Anton Flego, takratni strokovni učitelj na banovinski kmetijski šoli na Grmu (novomeškomokronski okoliši).

Na podlagi izdelanih predlogov je sklenil sestanek vinogradnikov in strokovnjakov, sklican od Vinarskega društva in banske uprave, 16. aprila l. 1932. v Mariboru, da se naj v bodoče gojijo le po ena glavna in po dve pomožni sorti v posameznih okoliših tako za bele kakor za modre sorte, v prav posebno ugodnih položajih in zemljah pa še tudi kaka posebna ljubiteljska ali polizkusna sorta. Število podlag je znižano na najmanjše število in so določene skoro za vse okoliše iste. Istotako so za vsa banovino določene enotne namizne sorte, ki naj bodo v prvi vrsti za prodajo grozdja, so pa tudi uporabne po večini kot vinske sorte. Za dolenjske vinorodne okoliše so določeni nastopni trsni izbori plemenitih sort in podlag:

1. Krško-kostanjeviški okoliši: rdeča kraljevina, zeleni silvanec in žlahtnina splošno, posejbe laški rizling, beli burgundec in rdeči traminec, od modrih sort pa žametasta črna, modra frankinja in modra portugalka; podlage: riparia portalis, rupestris št. 9 (Goethe), berlandieri x riparia Teleki Kober 5 BB in berlandieri x riparia Teleki 8 B.

2. Novomeškomokronski okoliši: rdeča kraljevina, laški rizling in žlahtnina splošno, posejbe beli burgundec, od modrih sort pa žametasta črna, modra frankinja in modra portugalka; podlage: riparia portalis in berlandieri x riparia Teleki 8 B.

3. Črnomeljmetliški okoliši: rdeča kraljevina, zeleni veltnec in žlahtnina splošno, posejbe beli burgundec, od modrih sort pa žametasta črna, modra frankinja in modra portugalka; podlage: riparia portalis in berlandieri x riparia Teleki 8 B.

Za vse okoliše (prav tako za vse druge okoliše dravske banovine) se zaenkrat priporočajo nastopne namizne sorte: biser iz Czebe kot najprejše, od žlahtnih bela, rdeča in muškata, potem modra portugalka, rumeni muškati in muškati Hamburg.

Glavna sorta rdeča kraljevina naj zavzema v dolenjskih razmerah približno polovico površine vinograda, ki je določen za bele sorte, ostalo polovico naj izpolnijo pomožne sorte. Le v posebno ugodnih razmerah se priporočajo omenjene ljubiteljske sorte. Slično je za modre sorte: žametasta črna ali kavčina je glavna sorta v krško-kostanjeviškem in novomeškomokronskem okolišu, v Beli Krajini je pa glavna sorta modra portugalka; v tem okolišu so pomožne sorte žametasta črna in modra frankinja in še tudi modri burgundec; v prvih dveh okoliših pa sta pomožni sorti modra frankinja in modra portugalka.

Ker je Dolenjska ljubljani najbližja vinorodna pokrajina, se priporoča da posvetijo dolenjski vinogradniki tudi namiznemu grozdju, grozdju za prodajo, potrebno pazljivo.

V naslednjem hočem podati značilne posebnosti posameznih sort in podlag, ki so določene za Dolenjsko.

Glavno belo sorto dolenjskih vinogradov predstavlja rdeča kraljevina, ki rase izredno bujno, rodi obilno, zori pa pozno. V jeseni rada gnije, zaradi navedenih lastnosti so zanjo primerne le boljše, tople in suhe lege za mraz je precej občutljiva. Pravilno se obrezuje le na reznike. Na riparii uspeva prav dobro. Ker je več varietet rdeče kraljevine, bo treba izbrati ono, ki da najboljšo kakovost vina, in razmnoževati le to da se počasi izboljša kakovost belih dolenjskih vin. Rdeča kraljevina da lahka, pitna vina brez posebnega značaja.

Žlahtnina, bela in rdeča, spada med naše najprejše sorte in je za dolenjsko vinogradništvo važna vinska sorta. Dobro uspeva tudi v manj ugodnih položajih. Obrezuje se naj izključno na reznike. Žlahtnina da lahka vina z malo kisline in se da dobro mešati s kislimi vini. Važna je tudi za napravo dolenjskega cvička. Glede podlag žlahtnina ni izbirna.

Laški rizling je kot pomožna sorta v novomeškomokronskem okolišu in bolj kot ljubiteljska sorta v krško-kostanjeviškem okolišu. Splošno je zastopan v vseh okoliših dravske banovine razen v Beli Krajini, tako da ta sorta v veliki meri sodočuje za tip slovenskega belega vina. Laški rizling rodi srednje, dozori sicer nekoliko bolj pozno, vendar pa se s primerno pozno trgativjo doseže tudi v povprečnih letih prav dobro vino. Kakovost vina dobrih letnikov je prvovrstna z izrazito prijetno cvetico. Obrezuje se naj v glavnem le na kratko. Laški rizling je precej odporna sorta, spada pa le v najboljše lege in rodi zadovoljivo na vseh podlagah izvzemši na riparii.

Zeleni silvanec se priporoča kot pomožna sorta v krško-kostanjeviškem okolišu. Ta sorta je v splošnem v dravski banovini poleg laškega rizlinga in belega burgundca najbolj razširjena. Rodi zadovoljivo. Boljšo kakovost vina da silvanec, ako se reže na reznike. Dozori prej kakor laški rizling in da tudi v povprečnih letih prav dobro vino. Z lepimi cvetico. Ker ima silvanec malo kisline, se da prav dobro mešati z bolj kislimi vini. Dobro uspeva tudi v manj ugodnih položajih, v težki zemlji in na vseh običajnih podlagah. Prav izrazita podlaga zanj je rupestris št. 9 Goethe.

Zeleni veltnec je kot pomožna sorta edino v črnomeljskometliškem okolišu. Rodi dobro v ne presušenih zemljah in boljših položajih, zlasti na Telekjevih križanjih berlandieri x riparia. Zanj primerna je le kratka rez. Proti boleznim je dovolj odporen, zori bolj rano in da prav dobra, nekoliko kislasta vina.

Beli burgundec je naveden v vseh treh dolenjskih okoliših kot ljubiteljska sorta, vendar pa se le v manjšem obsegu priporoča tam, kjer je dobro kletarstvo. Obrezuje se na dolgo, rodi srednje, zori bolj rano, je pa občutljiv za ooidi. Da prvovrstna vina s prijetno cvetico.

Rdeči traminec se priporoča le izjemno v krško-kostanjeviškem okolišu. Je to v vsakem oziru odporna sorta, ki ne zori pozno; obrezovati jo je na dolgo, da primerno rodi. Vina da izvrstna z mlo, a izrazito cvetico.

Med modrimi sortami je najvažnejša žametasta črna ali modra kavčina, ki je močne rasti in obilno rodi, a pozno dozori; zaradi tega spada le v boljše lege in je na mestu pozna trgata. Sorta je odporna ter prenaša kratko kakor tudi dolgo rez. Boljša je kratka rez. Tudi za brajde je primerna sorta. Za pridelovanje dolenjskega cvička je žametasta črna glavna sorta. Vina so lahka in kislasta, mnogokrat prekislja.

Modra frankinja je v vseh treh okoliših pomožna sorta, ki je prav rodovitna in odporna; dozori kakih 10 dni za modro portugalko. Obrezuje se naj le na reznike. Vina so po svoji kakovosti boljše od modre portugalka. Spada pa le v boljše lege. Žeteti bi bilo, da se ta sorta na Dolenjskem bolj razširi, da se izboljša dolenjska črna.

Modra portugalka je glavna modra sorta v črnomeljskometliškem okolišu. Rase precej močno, rodi zadovoljivo, dozori rano in spada med najboljše rane sorte. V poštev prihaja tudi kot namizna sorta. Zanj najboljše je kratka rez in najbolj uspeva bolj v suhih zemljah. Proti peronospori je še dovolj odporna; rad jo pa napada ooidi Modra portugalka da mila, prijetna vina, ki so posebno dobra, dokler so mlada. Primerna je tudi za izboljšanje drugih črnin in zvička.

Modri burgundec je brez dvoma najboljše modra sorta, v izboru je le v črnomeljskometliškem okolišu kot tretja pomožna sorta. Rase le srednje močno, rodi srednje in neenakomerno, dozori pa rano, nekoliko pozneje kakor modra portugalka. Zanj je primerna nekoliko vlažna in rodovitna zemlja. Obrezovati ga je izključno le na locne ali šparone. Peronospora ga rada napada. Modri burgundec da prvovrstna harmonična vina lepe vinske rdeče barve s prijetno cvetico.

Vse navedene modre sorte uspevajo na običajnih podlagah.

Od namiznih sort, katere trsni izbor splošno priporoča, smo že omenili žlahtnino in portugalko. Navedi je še muškato žlahtnino, ki je po svoji zunanosti enaka navadni žlahtnini, razlikuje se po grozdju, v barvi in velikosti, pred vsem pa po finem muškatem okusu. Rodi sicer manj kakor navadna žlahtnina, vendar zasluži, da se kot namizna sorta primerno razmnoži.

Zelo priljubljeno namizno grozdje da rumeni muškati, ki ga najdemo skoro v vsakem vinogradu. Ta sorta je precej občutljiva za ooidi. V jeseni po deževju grozdje rade poka rodi sicer precej, vendar pozno dozori. Grozdje pa je užitno, še preden je popolnoma zrelo.

Biser iz Czebe je za naše razmere najprejše namizna sorta, kajti dozori že ob koncu avgusta ali v začetku septembra. Po grozdju je sorta precej podobna beli žlahtnini, vendar je po svoji kakovosti boljše.

Muskat Hamburg je modra, pozna sorta, ki pride na trg kot drugega grozdja ni več. Rodi dobro in je tudi proti boleznim dovolj odporna sorta.

Glede na trgovinsko konjunkturo se priporoča za dolenjske razmere, da se v bodoče goji več črnine in več dobrega cvička, po čemer je večje povpraševanje kakor po belih vinih. V splošnem so črnine tudi boljše, bolj tipične in aromatične kakor pa bela dolenjska vina. Namizne sorte pa naj se gojijo povsod, kjer je prodaja grozdja mogoča.

Za dolenjsko vinogradništvo popolnoma zadostujejo sledeče ameriške podlage: riparia portalis, rupestris št. 9 (Goethe), berlandieri x riparia Teleki 8 B in berlandieri x riparia Teleki Kober 5 BB.

Riparia portalis zahteva ne presuho in ne prevlažno in ne preapeno rodovitno zemljo, ker gredo korenine bolj na široko kakor na globoko. Riparia ugodno vpliva na zorenje grozdja.

Rupestris št. 9 (Goethe) je močna in trpežna podlaga predvsem za lapornate zemlje; s svojimi koreninami gre na globoko in prenaša več apna kakor riparia. V trsnem izboru je določena le za krško-kostanjeviški okoliši.

Berlandieri x riparia Teleki Kober 5 BB in berlandieri x riparia Teleki 8 B sta si v lastnostih precej podobni podlagi. Uspevata v vsaki razen v prav suhi zemlji in prenašata največ apna. Vplivata ugodno na rodovitnost in tudi na zorenje grozdja. Primerni sta za vse sorte, ki se priporočajo za Dolenjsko.

Da se bo mogel trsni izbor učinkovito izvajati, je potrebno, da je trsnicarstvo rejonirano. Banovinski trsnici v Leskovcu pripadajo Bizeljskim in Posavje in krški okoliši; banovinski trsnici v Kostanjevici in banovinski kmetijski šoli na Grmu pripadajo kostanjeviški, novomeško-mokronski in črnomeljsko-metliški okoliši.

Zasebni trsnicarji smejo gojiti le sorte in podlage, ki so določene v trsnem izboru in smejo oddajati vinogradnikom le one sorte, ki so določene za njih okoliši.

Nov trsni izbor je ustvarjen in od zadostnosti vinogradnikov je v prvi vrsti odvisno, ali se bo kakovost vinskega pridelka na Dolenjskem v bodoče dvignila in bo dolenjsko vino našlo zanesljivega odjemalca doma in začelo prodirati tudi v tujino.

Obnova vinogradov v Sloveniji

Iz poročila g. Frana Gombača na vinarskem kongresu v Novem mestu povzemamo:

Naše vinogradništvo v Sloveniji, ki slovi po kakovosti svojih vin daleč naokrog, se krči od leta do leta. Zlasti se to opaža v Beli Krajini in na Dolenjskem, ki sta imela koj po vojni skupno okroglo 9000 ha vinogradov, medtem ko znaša sedanjí obseg po novejši statistiki okroglo 6600 ha, čeprav se je s priključitvijo občine Radatovčev v metliškem okraju leta 1929. obseg še povečal za nekako 100 ha. Tudi na Stajerskem se vinogradi krčijo, toda pri tamšnjih obsežni površini, ki meri okroglo 17.000 ha, se to tako ne opaža.

Vzroki krčenja so v glavnem: staranje prvotnih nasadov, ki po večini presegajo 30 do 40 let, neprimerno ameriške podlage, odstranjevanje s samorodnicami zasajenih vinogradov, slabe kupijske razmere.

Ako ogledujemo starejše nasade, posebnost take, ki so bili že pred 40 leti z ameriški cepilnicami zasajeni, opazimo, da močno hirajo, in sicer ne samo posamezne trte, marveč kar cele vrste, odnosno cele oddelki. To se dogaja tembolj, čim plitvejša in slabša je zemlja in čim neprimkladnejše so podlage. Hiranje opazamo tudi v boljših in dobro oskrbovanih zemljah, zaradi česar ne smemo pripisovati takega hiranja zgolj izmogni zemlji, ampak v največ primerih skrajnemu oslabljenju podlag, ki pogostokrat ne ustrezajo povsem zahtevam dotičnega sveta, kakor tudi ne zahtevam na dotični podlagi cepilnim žlahtnim trtami.

V začetku obnavljanja pred 30 do 40 leti smo porabili za podlage tudi razne, še ne dovolj preizkušene trte, ki se niso uveljavile. Počasi smo pa začeli izbirati najboljše od dobrih in delno tudi hibridizirani, to je, med seboj križati. Tako smo v teku zadnjih desetletij vzgojili raznovrstne podlage, ki prav dobro uspevajo v prikladni zemlji. Naša skrb je zdaj, da preudarno skrbimo za zopetno dobičkanosno obnovo hirajočih vinogradov.

Mnogi oklevajo v tem oziru, češ, da se pri tako nizkih vinskih cenah taka obnova niti več ne izplača. Pomisliti pa morajo, da tudi z drugimi panogami kmetijstva ni nič bolje. Kljub nizkim vinskih cenam je vinogradništvo tam, kjer lege niso sposobne za druge kulture, vendar najdobičkanosnejša panoga.

V prvi vrsti moramo upoštevati dobre podlage. Kot prav dobre ameriške podlage so v splošnem po večletnih vsestranskih izkušnjah za naše kraje priporočljive: riparia portalis ali velkolistnata riparia in selekcionirane križanke: Berlandieri riparia Kober 5 BB in Berlandieri ripari Teleki 8 B.

Glede pomnoževanja žlahtnih trt se je držati že določenega trnatega sortimenta za dravsko banovino. Kdor pa kupi že gotove cepilnice, naj jih naroči le pri zanesljivih, pod državno kontrolo stoječih trsnicarjih naše banovine. Slabe vinske kupije ne smejo vinogradnika spravljati v obup, nasprotno podžgati ga mora k še intenzivnejšemu gojenju trte tam, kjer gorice niso primerne za drugo plodonosnejšo rastlino. Prav sedanja doba, ko ima vino tako nizko ceno in ko so obdelovalni stroški tako veliki, zime pa za celozimsko delo tako ugodne, je primerna za obnovo pešajočih vinogradov. Izplača se, odnosno se bo izplačala sedanja obnova celo pri še ne tako starih vinogradih, kajti to in prihodno pomlad nanovo s primernimi trtami zasajeni vinogradi, ki morajo biti seveda tudi pravilno na novo prerigolani, bodo v teku 5 do 10 let najmanj za polovico plodonosnejši od sedanjih.

Glede na vse tu navedeno stavim naslednje nasvete: Obnovite le toliko vinograde, kolikor zmorete z lastnimi delovnimi močmi, odnosno z lastnimi gnetnimi sredstvi. Za vinograd izberite najboljše lego in opustite vsakršno zasajanje z manj vrednimi vrstami. Kier čim prej pomlad sneg skopni, tem boljše je dotična lega. Prestre lege zravnavajte po možnosti s podizidovi ali škarpami in obvarujte jih pred odnašanjem zemlje s počeznimi jarki. Vrh vsakega vinograda napravite globok odvajalni jarek odnosno vodi, jarno za kompost in gnoj in za vodo. Zasadije vinograd le s podlagami, prikladnimi za dotični kraj, in že določenimi žlahtnimi trtami. Ne sadi-

te in ne pomnožujte samorodnic, ker so te prepovedane in ker si s tem pokvarite dobro vino in realno ime. Grozdje od samorodnic pa tudi ni za prodajo kot namizno grozdje zaradi postranskega okusa in ker ne prenese daljšega transporta. Na Dolenjskem, v Beli Krajini in v brežiškem srezu

Iz življenja na deželi

DOBOVA. 21. maja je bil šod in občni zbor krajevne organizacije JRKD. Po zdravstvenemu govoru predsednika g. Pintariča, Franca, je narodni poslanec g. Urek Ivan orisal v 1 in pol urnem govoru politično situacijo. Ljudje so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem g. poslanca. Udeležba je bila ogromna okoli 500 ljudi. Po impozantno uspelem šodu na prestem, je bil v šoli občni zbor JRKD za Dobovo. Tudi tukaj je bila udeležba sijajna. Sledila so običajna poročila funkcionarjev. Odbor je za malenkostnimi izpremembami ostal isti. Določila se je članarina in izvolili delegati za sresko skupščino. Vpisalo se je mnogo novih članov. Šhod in občni zbor sta posejela s svojo navzočnostjo, naš priljubljeni sreski načelnik g. Brezgar in sreski načelnik JRKD g. dr. J. Dravovšek.

DOLENJSKE TOPLICE. Ob zadnjem močnem deževju je Sušica narasla tako visoko, da so se morali prebivalci v bližnjih hišah izseliti. Tudi več hlevov so morali izprazniti. Vse ulice ob Sušici so bile preplavljene, tako da so morali napraviti za prehod zasilne mostičke iz desek, da so mogli iz hiše. Za binokostne praznike pa smo dobili lepo vreme. Kmetovalci hite z delom da bi čimprej nadomestili zamujeno. Sokol priredi v četrtek 15. t. m. ob pol 21 v kopalski restavraciji telovadno akademijo.

GORENJA VAS. Lepo je uspela slovesna otvoritev strelšča. Dohod k strelšču je bil nato okrašen z zastavami in slavaliki. Najlepše pa je bila okrašena lično zgrajena baraka na strelšču, ki bo služila strelcem kot zaklon ob slabem vremenu. Slavnosti je prisostvovalo nad 200 ljudi. Zbranim je izrekel dobrodošlico predsednik strelske družine kapet. g. Jovanovič, in jihobenem toplo pozdravil, zlasti vodjo sreske izpostave iz Škofje Loke g. Legata, šolskega nadzornika g. Zahradnika in vse prisotne oficirje škojloške garnizije. Podpredsednik družine in zupan g. Jelovčan Franc se je predvsem zahvalil onim, ki so dali brezplačno potreben material za zgradbo strelske barake, in onim, ki so z neumornim delom pripomogli k tako lepi ureditvi strelšča. Z bodrilnimi besedami je klical posebno mladino, naj se krepko poprime društva, katerega namen ni napadanje, temveč le obramba. Rodoljubni govor je končal z vzklikom: »Živel naš kralj Aleksander, živel naša Jugoslavija!« Po končanem govoru je predsednik družine oddal v tarčo prvi strel in s tem proglasil strelšče za otvorenjo. Po končanem streljanju se je množica napotila v Sokolski dom, da prisostvuje pevskemu koncertu škojloškega Sokola pod vodstvom pevovodje br. Adamiča. Dvorana je bila nabito polna. Spored je bil prav dobro izbran in lepo izveden. Požrtvovalnemu pevskemu zboru in pevovodji br. Adamiču vse priznanje!

IVANKOVCI-SV. MIKLAVZ. Na binokstni ponedeljek sta priredili krajevni organizaciji JRKD v Ivanjkovcih in pri Sv. Miklavžu sredi ljutomersko-ormoških gor pri Jeruzalemu shod, katerega se je udeležilo nad 150 udeležencev. Shod je otvoril predsednik ivankovske organizacije g. Rado Bitenc. Na shodu je pojasnil navzočnim volilem poslanec g. Lovro Petovar vzroke gospodarske krize in prizadevanja po omiljenju ter je seznanjal volilce tudi z novimi zakoni. G. Hudinjak, narodni poslanec iz dolnjelendavskega sreza, je na to po črtaval potrebo vsestranske organizacije našega naroda, predvsem pa v novi politični skupini, kjer je treba, da stoji narod strnjen za svojimi poslanci, kajti le tako se dosežejo čimvečji uspehi. Oba naša narodna poslanca sta dosegla za svoja izjava živahno odobravanje. Za njima je še izpregovoril predsednik sreske organizacije JRKD g. dr. Mato Senčar iz Ptuja o brezglavem postopanju naših notranjih in zunanjih sovražnikov, ki mora voditi do čim čvrstejšega strnjenja naših vrst.

LOG — DRAGOMER — BREZOVIČA. Ni še dolgo od tega, ko so se združili poborniki strelskega pokreta ter ustanovili Strelsko družino. Začetki so bili skromni, sedaj pa imajo že lepo urejeno strelšče, ki bo slovesno otvoreno danes, v primeru slabega vremena pa prihodno nedeljo. Ob 14. bo sprevoč s postaje Log na strelšče v Dragomer. Prireditelj se bo vršila s sodelovanjem uprave strelskega ljubljanskega okrožja ter strelskih družin iz Ljubljane in okolice. Zveza v Ljubljano je zelo ugodna. Vrhniški vlak odhaja ob 13.45 iz Ljubljane, na Log prispe ob 14., vrača se pa ob 21. Preskrbljeno bo tudi za redne zveze z avtobusom.

METLIKA. Tujsko - prometno društvo opozarja prijatelje Bele Krajine na veliko gasilsko slavnost na Lokvici pri Metliki. Slavnost, združena z blagoslovitvijo nove brigade, se bo vršila danes ob 14. pod pokroviteljstvom bana g. dr. Marušiča in bodo gostom ob prihodu turistovskega vlaka brezplačno na razpologo vozovi.

VISNJA GORA. O karambolu na Pazečniku pri Rdeči skali med novomeškim tovornim avtomobilom in kolesarjem Jožetom Potokarjem, 23. let starim sinom poslasticevode iz Male Loke, smo že poročali. Kljub takojšnji odpravi v ljubljansko bolnišnico, Potokarju ni bilo mogoče več pomagati. V bolnišnici je mladenič podlegel hudi poškodbi. Priljubljen je bil domov, kjer so ga pokopali na župniškem pokopališču v Višnji gori. — Namesto Jugoslovenske Matice, ki je vsa povojna leta marljivo delovala v našem kraju, se je ustanovilo novo društvo »Branibor«. Za predsednika je bil izvoljen g. dr. Ivan Močnik, starešina okrajnega sodišča. — Nedavno je imela občni zbor družinica Kola jugoslovenskih eester. Novi odbor sestavljajo: predsednika Spitzarjeva, podpredsednika Pehanijeva, tajnica Koporčeva, blaginjakarja Vodiškova, gospodarica Okornova, odbornice: Thurnherjeva, Benedičičeva, Novakova, Onadnova in Dolencova. V nadzorstvu pa predseduje Lozarjeva, kateri so v pomoč Benedičičeva, Lubetova in Skufceva. — V nedeljo 18. t. m. prišpe na našo višnjevsko železniško postajo potujoča kmetijska razstava. Njen prihod vzbuja vseobče zanimanje. V nedeljo 25. t. m. priredi tukajšnja podružnica Zve-

posvečanje v prihodnje večjo pozornost gojitvi rdečih, ker imajo rdeča vina v teh krajih boljšo prihodnostjo tudi glede cen kakor bela vina. Na Stajerskem pa nasprotno. Ne sadite pregesto. Razdalja vrste od vrste ne sme biti izpod 1,20 m, trta od trte v vrsti (navzgor) pa ne izpod 1 m.

ze kmečkih fantov in deklet veliko tekmo koscev v Dragi pri Višnji gori. To bo v naši bližini prva tovrstna prireditelj.

VODICE. V nedeljo 28. maja je bil zbor krajevne organizacije JRKD na prostornem dvorišču Kramarjeve gostilne. Udeležba na shodu je pokazala, da organizacija zelo dobro napreduje. Razen domačih občanov so prišli tudi zastopniki iz Smlednika in Komende. Iz Kamnika sta prišla kot govornika narodni poslanec g. Anton Cerer in g. veterinarski svetnik Josjo Rautar. Udeležil se je zboru tudi sreski načelnik g. Vovšek. Shod je otvoril zupan gospod Jenko. Za predsednika zbora je bil izvoljen g. Zihel Franc iz Vodice. G. Ravtar je nato v živahnem govoru prikazal, kako škodujejo domači nasprotniki s svojim zabavljanjem delu za izboljšanje gospodarskih razmer. Zatem je raztolmačil sedanja položaja in načrte za vsaj delno olajšanje naraščajoče bede. Sledil je kot govornik narodni poslanec g. Cerer. Opisal je današnje politično stanje doma in v Evropi. V debato o novih občinah je posegel tudi g. sreski načelnik. Na zaključku zbora je bila soglasno izrečena zaupnica g. narodnemu poslancu za njegovo delo. Taki shodi naj bi se večkrat vršili.

Novi grobovi

V Gorenji vasi v Poljanski dolini je večeraj jutraj zatisnila svoje trudne oči v 80. letu svoje starosti g. Ivanka Hrovatin, rojena pl. Premierstein, tašča uglednega župana in trgovca g. Franca Jelovčana. Vkljub svojimi visoki starosti je bila še vedno dobro ohranjena ter je bolela le nekaj dni na srčni bolezni, ki je povzročila njeno prerano smrt. Pokopnica se je rodila na znani graščini v Libevčah pri Idriji. Za moža si je izbrala posestnika Aleksandra Hrovatina iz Duple pri Vipavi, in njeno dolgo zakonsko življenje je bilo nad vse srečno. Ranika gospa je bila plemenita slovenska žena in mati. Prav posebno se je odlikovala s svojo skromnostjo in dobrosrčnostjo. Bila je vedno ponosna na svoje slovensko poreklo. Njena velika želja, da bi spala večni sen poleg svojega ljubljene soproga v solčni vipavski dolini, se ji ni uresničila. Pokopana bo jutri ob 9. uri poleg svoje hčere Alojzije na prijaznem tratarskem pokopališču. Zapušča globoko užaloščenega sina Viktorja, ki domuje v Dupleh, Milko, trgovsko sotrudnico, in Marijo, poročeno Malik v Vipavi ter ostale sorodnike.

V Kamnici pri Dolskem je umrl v petek zvečer g. Franc Zupančič, posestnik, gostilničar in trgovec, star 77 let. Bil je vzor gospodarja in za napredek vnet občan. K večnemu počitku ga bodo položili na domačem pokopališču danes ob 17.

V Mariboru je večeraj podlegla daljši težki bolezni 74letna gospa Josipina Stojkovičeva, ki bo jutri ob 16. položena k večnemu počitku na pokopskem pokopališču.

Pokojnim blag spomin, žalujočim iskreno sožalje!

Beogradska občinska bolnišnica

Beograd, 8. junija. Dolgo časa se je vrtila stvar, a sedaj je vendarle prišlo do ustitvarje že davne zamisli, da naj Beograd dobi svojo lastno občinsko bolnico. Državne bolnice so v prestolnici že leta in leta tako prenapolnjene, da ne zadostujejo za nameščanje bolniških postelj nič več ne samo sobe, temveč niti hodniki in se mora celo uporabljati po ena postelja za dva bolnika. Mestna občina je zato že zdavnaj hotela s svojimi sredstvi odpomoci tej stiski in si zgraditi občinsko bolnico. V ta namen naj bi se bila porabila zapuščina Nikole Spasića, čemur pa se je uprla uprava tega zaklada, ker je volilec določil v svoji oporoki, da se sme samo določen del zaklada uporabiti za zgradbo bolnice v Beogradu, ostalo pa za dve bolnici na podeželju. Mestna občina se je tudi pred nedavnim časom pogajala za nakup bolnice zdravnic, angleške ustanove

Cene malim oglašom

Zenitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pri-
stojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.—. Oglaš trgoškega
in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Po Din 1.— za besedo
za zaračunajo nadalje vsi oglaš, ki spadajo pod rubrike »Kam pa
kama«, »Auto-motoc«, »Kapital«, »V najem«, »Posesta«, »Lokale«, »Sta-
novanja odda«, »Stroje«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«,
»Obrti in Les« ter pod rubrikama »Trgovski potnik« in »Zasluz-
žek«, če se z oglašom nudi zasluzek, oziroma, če se išče potnika.
Kdor si pa pod tema rubrikama išče zasluzka ali službe, plača za

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se zaračunajo po Din 1.
za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali
za dajanje naslova. Vsi ostali oglaš socialnega značaja se računajo
po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za
dajanje naslova pri oglaših, ki se zaračunajo po 50 par za vsako
besedo, znaša Din 3.—.

Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.—
pri oglaših po 1 Din za besedo po Din 15.—.

Vse pristojbine za male oglašje se plačati pri predaji naročila, ozi-
roma jih je vpslati v pismu obnem z naročilom.

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par;
za dajanje naslova ali
za šifro na 3 Din. (1)

Šivilj. pomočnik

za perilo 1800 Cep, Maribor, Prešernova ul. 18/II.
1754-1

Pekov. pomočnik

res doberga delavca na vsa pekarska dela in raz-
naslanje peciva išče Mar-
tin Perč, pekarna, Bled.
1756-1

Gospodično

ki bi vodila gospodinjstvo
in ki zna nekoliko knjigovodstva
in ima veselje za
domsko kmetijsko sprej-
mom. Samo posame-
ne prihodke, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Uradnika (co)

popolnoma samostojno pri-
pravo, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Upokojenka

ali oseba, ki ima nekaj
prejemkov, dobi stanova-
nijsko sobo in kuhinjo ter
nekaj plače, če bi oskrbo-
vala s hrano in steno. Iščo
obstoječe in perilo — brez
kupa. Ponudbe na oglaš
oddelku »Jutra« pod »Zemlja
in priroda« 1759-3

Perfekten sluga

(pozdruška perila)
išče za dajanje naslova ali
za šifro na 3 Din. (1)
1759-3

Poštno pomočnik

ki zna samostojno voditi
poslovanje, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Prodajalko

ali natakario
ki posluša 8-10/00 Dn.
sprejemam. Ponudbe na oglaš
oddelku »Jutra« pod »Zemlja
in priroda« 1759-3

Kuharico

znajočo, pošteno in pri-
vredno, ki zna prepraviti
kulinjske stvari, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Prodajalko

ali natakario
ki posluša 8-10/00 Dn.
sprejemam. Ponudbe na oglaš
oddelku »Jutra« pod »Zemlja
in priroda« 1759-3

Mesar. pomočnik

z močnim in pri-
vrednim, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Starejšo prodajalko

znajočo, pošteno in pri-
vredno, ki zna prepraviti
kulinjske stvari, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

G. Th. Rotman

1759-3

Vrtismrček in šilonoska

spet na delu

74.

Nu, lahko si mislite, da smo dohiti-
li Janca, preden so minile tri minute. Med
tem, ko sva ga od zadaj prijela midva s
šilonosko, mu je Brkač nastavljal bridko
sabljo na trebuh. »Rože kvišku!« je za-
rojavil Brkač, »če ne, je po tebi!« Prestra-
šeni Janec je ubogljivo vrgel vrečo na tla
in vzdignil prednje šape kvišku.

75.

»Marš!« je ukazal Brkač in odgnal
kavta v zapor, med tem ko sva midva
vlekla težko vrečo z nakradenim blagom.
A žabe so bile odskakale naprej, da bi se
hitro vrnile na delo, in ko je Janec to
opazil, mu je zrasel pogum. Jel se ru-
vati z Brkačem in skušal pobegniti.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

86.

87.

88.

89.

90.

91.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

Hišnika

sprejemam za vilo v Med-
vedah. Dopolne na oglaš
oddelku »Jutra« pod »Zemlja
in priroda« 1759-3

Gospodično

a pisarniško prakso, sloven-
ščino in nemščino, dobi
ugodno povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Gospodično

znajočo, pošteno in pri-
vredno, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Uradnika (co)

popolnoma samostojno pri-
pravo, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Upokojenka

ali oseba, ki ima nekaj
prejemkov, dobi stanova-
nijsko sobo in kuhinjo ter
nekaj plače, če bi oskrbo-
vala s hrano in steno. Iščo
obstoječe in perilo — brez
kupa. Ponudbe na oglaš
oddelku »Jutra« pod »Zemlja
in priroda« 1759-3

Perfekten sluga

(pozdruška perila)
išče za dajanje naslova ali
za šifro na 3 Din. (1)
1759-3

Poštno pomočnik

ki zna samostojno voditi
poslovanje, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Prodajalko

ali natakario
ki posluša 8-10/00 Dn.
sprejemam. Ponudbe na oglaš
oddelku »Jutra« pod »Zemlja
in priroda« 1759-3

Kuharico

znajočo, pošteno in pri-
vredno, ki zna prepraviti
kulinjske stvari, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Prodajalko

ali natakario
ki posluša 8-10/00 Dn.
sprejemam. Ponudbe na oglaš
oddelku »Jutra« pod »Zemlja
in priroda« 1759-3

Mesar. pomočnik

z močnim in pri-
vrednim, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Starejšo prodajalko

znajočo, pošteno in pri-
vredno, ki zna prepraviti
kulinjske stvari, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

G. Th. Rotman

1759-3

Vrtismrček in šilonoska

spet na delu

74.

Nu, lahko si mislite, da smo dohiti-
li Janca, preden so minile tri minute. Med
tem, ko sva ga od zadaj prijela midva s
šilonosko, mu je Brkač nastavljal bridko
sabljo na trebuh. »Rože kvišku!« je za-
rojavil Brkač, »če ne, je po tebi!« Prestra-
šeni Janec je ubogljivo vrgel vrečo na tla
in vzdignil prednje šape kvišku.

75.

»Marš!« je ukazal Brkač in odgnal
kavta v zapor, med tem ko sva midva
vlekla težko vrečo z nakradenim blagom.
A žabe so bile odskakale naprej, da bi se
hitro vrnile na delo, in ko je Janec to
opazil, mu je zrasel pogum. Jel se ru-
vati z Brkačem in skušal pobegniti.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

86.

87.

88.

89.

90.

91.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

Šiviljo

iščem na dom. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Izurnjeno šiviljo

iščem za nekaj dni na dom
Naslov v oglaš oddelku
»Jutra« 1759-3

Snažilca pribora

in 2 pomočnik natakario,
za čar s kmetijsko sprej-
mom gostilna Cinkole v
Ljubljani, Koparjeva ul.
1759-3

Gospodično

znajočo, pošteno in pri-
vredno, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Uradnika (co)

popolnoma samostojno pri-
pravo, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Upokojenka

ali oseba, ki ima nekaj
prejemkov, dobi stanova-
nijsko sobo in kuhinjo ter
nekaj plače, če bi oskrbo-
vala s hrano in steno. Iščo
obstoječe in perilo — brez
kupa. Ponudbe na oglaš
oddelku »Jutra« pod »Zemlja
in priroda« 1759-3

Perfekten sluga

(pozdruška perila)
išče za dajanje naslova ali
za šifro na 3 Din. (1)
1759-3

Poštno pomočnik

ki zna samostojno voditi
poslovanje, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Prodajalko

ali natakario
ki posluša 8-10/00 Dn.
sprejemam. Ponudbe na oglaš
oddelku »Jutra« pod »Zemlja
in priroda« 1759-3

Kuharico

znajočo, pošteno in pri-
vredno, ki zna prepraviti
kulinjske stvari, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Prodajalko

ali natakario
ki posluša 8-10/00 Dn.
sprejemam. Ponudbe na oglaš
oddelku »Jutra« pod »Zemlja
in priroda« 1759-3

Mesar. pomočnik

z močnim in pri-
vrednim, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Starejšo prodajalko

znajočo, pošteno in pri-
vredno, ki zna prepraviti
kulinjske stvari, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

G. Th. Rotman

1759-3

Vrtismrček in šilonoska

spet na delu

74.

Nu, lahko si mislite, da smo dohiti-
li Janca, preden so minile tri minute. Med
tem, ko sva ga od zadaj prijela midva s
šilonosko, mu je Brkač nastavljal bridko
sabljo na trebuh. »Rože kvišku!« je za-
rojavil Brkač, »če ne, je po tebi!« Prestra-
šeni Janec je ubogljivo vrgel vrečo na tla
in vzdignil prednje šape kvišku.

75.

»Marš!« je ukazal Brkač in odgnal
kavta v zapor, med tem ko sva midva
vlekla težko vrečo z nakradenim blagom.
A žabe so bile odskakale naprej, da bi se
hitro vrnile na delo, in ko je Janec to
opazil, mu je zrasel pogum. Jel se ru-
vati z Brkačem in skušal pobegniti.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

86.

87.

88.

89.

90.

91.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

Pekov. pomočnik

dobro izvečen, dobi mesto.
Naslov v oglaš oddelku
»Jutra« 1759-3

Šofer - strojni

ključavničar
mekanika, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Gospodično

znajočo, pošteno in pri-
vredno, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja in priroda«
1759-3

Uradnika (co)

popolnoma samostojno pri-
pravo, dobi ugodno
povabilo mesto. Ponudbe
na oglaš oddelku »Jutra«
pod »Zemlja

Vrednote

»Sava« 1 Din;
»Jadransko« 1 Din;
»Dajanje nasloda« 1 Din;
»Sirova« 1 Din.

Srebrne krone

staro zlato in srebrno
kupuje po najvišjih cenah
v Ljubljani. Birska
ulica 11, 36 — vhod iz
Vidovanske ceste, pri go-
stini Muzina.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah
v Ljubljani. Birska
ulica 11, 36 — vhod iz
Vidovanske ceste, pri go-
stini Muzina.

Razno

Vsaka beseda 1 Din;
za dajanje nasloda ali
za sirova 5 Din. (37)

Popravilo mlinjskih

strojev in mlatilnic
vseh vrst, izvrši točno ter
po nizki ceni Ivan Pod-
grišek, mizar, Brez pet-
rova.

Radio za vsakega

PHILIPS 2-čevni baterijski
sprejemnik

»Sava«

z zvočnikom, akumulatorjem in mrežno
anodo.

Plačljivo v 12 mesečnih obrokih po Din 90.

PHILIPS 2 + 1 čevni mrežni
sprejemnik

»Jadransko«

z vdelanim zvočnikom.
Plačljivo v 12 mesečnih obrokih po Din 176.

Dobi se samo pri:

PHILIPS RADIO ZASTOPSTVO

H. SUTTNER

Ljubljana, Dunajska cesta št. 1 B
(poleg nebotičnika)

Zahtevajte

še danes

»vzorice!«

Da omogočimo cenjenemu ob-
činstvu tudi izven Zagreba, da
si izbere za svoje potrebe naj-
novejših tkanin pri veliki izbori
po najnižjih cenah, pošljemo
na zahtevo vse vrste vzorcev,
štofov najnovejših kreacij, vseh
vrst svile, enobarvne in pisane,
svile za pranje, nadalje zadnje
novosti v tkaninah za poletne
plašče, kakor tudi eponge, pi-
que itd., vse vrste platna v
raznih širinah, posebno dobro
znana SCHROLL platna, lane-
na platna kakor tudi opreme,
popelne in zefire, enobarvne
in pisane, za perilo.

*

MODNA TVRDKA

»La Parisienne«

Zagreb, Preradovićev trg

Obiskovalci velesejma

Oglejte si razstavo pohištva, lepo moderno
in praktično izdelano sobo za gospode iz
orehove korenine v paviljonu E.

J. R. VEHAR

Splošno mizarstvo

7388

LJUBLJANA Gradaška ulica št. 12

Čitajte tedensko revijo

»ŽIVLJENJE IN SVET«

Zastopnike

za prodajo ljudskih slo-
venskih knjig na odpla-
čila iščemo.

Lahek in ugoden zaslužek. Vsak za-
stopnik je pooblaščen, da pobere pri
odjemalcih predujem Din 30, ki jih
obdrži zase kot provizijo. Dnevno sa-
mo trije odjemalci in že ste zaslužili
Din 90. Ponudbe je poslati na: Bi-
blioteka Interesantnih Romana, Za-
greb, Trg kralja Petra 11. 7375

Strupene kače kot izvozno blago

Zanimiva obrt v Hercegovini — Lovci strupenih kač, škorpionov
in stonog

Mostar, začetkom junija.

Iz mostarskega Doma narodnega zdravja
je po iniciativi dr. Lovra Dojmija izšla po-
buda za novo zelo koristno in zanimivo
obrt. Dr. Dojmi je namreč organiziral lov
strupenih kač, škorpionov in stonog in je
v kratkem času ta lovski plen postal dobro
izvozno blago. Skalnati svet Hercegovine je
najprikladnejše zatočišče strupenih kač,
škorpionov in razne druge strupene golaz-
ni. Strupen kače so bile doslej velika nad-
loga, ker je bilo prebivalstvo prevzeto od
praznoverja ter tako nesposobno za uniče-
vanje strupene nadjoge in tudi za varstvo
pred njo. Sedaj pa se strupena golazen te-
meljito uničuje, to uničevanje pa je zdru-
ženo tudi z zaslužki, ki so zelo dobrodošli
mnogim revnim prebivalcem.

Pisarna dr. Dojmija je postala zanimiva

trgovska posvetovalnica. Na mizi je polno
trgovskih pisem in tudi brzojav z naročili
strupenega blaga. Dosedaj je najboljši od-
jemalec kač in škorpionov tvrdka Bayer-
Maister-Luzius iz Frankfurta, katero zasto-
pa tvrdka Jugefa v Zagrebu. Ta tvrdka pla-
čuje žive škorpionov po 5 Din. Sprejema pa
tudi večje količine na soncu posušenih
strupenih škorpionov in žel in strupenih
stonog. Žela in stonoge plačujejo po 3 Din.
V Hercegovini je razširjena posebna vrsta
velikih strupenih stonog, ki jih prebivalci
imenujejo »česljevci« (glavniki).

S posredovanjem zunanje-trgovskega
oddelka se je na dr. Dojmija obrnila tudi
trgovska zbornica iz Carigrada s prošnjo,
naj bi podrobno sporočil, kako se strupene
kače lovijo, shranjujejo in transportirajo.
Tej prošnji je seveda ustreženo, lahko pa

se pričakuje, da bo v Turčiji nastala kon-
kurenca nove hercegovinske obrti. Pri iz-
vozu strupenih kač in druge strupene go-
lazni, ki je letos aprila takoj, ko je nasto-
pilo za kratek čas toplo vreme, spet oživel,
pa je sedaj nastopila stagnacija in čaka na
odpošiljatev nad 400 strupenih kač in škor-
pionov. V toplih dneh aprila so se spretni
lovci zaradi dobrodošlega zaslužka zelo po-
trudili ter nalovili toliko kač, da je postala
zaloga preobilna. Razni odjemalci se naj-
brž ravna po vremenu in bodo šele po-
zneje poslali svoja naročila. Stagnacija pri
izvozu strupenih kač je torej samo slučaj-
na.

Kačji lovci so se v kratkem času nena-
vadno izurili. Sami so si izmislili razno-
vrstne recepte, s katerimi lovijo kače za
vrat ter jih spravljajo v velike steklenice
in glinaste buče. V domu je urejeno poseb-
no skladišče za kačjo zalogo. V tem skladi-
šču so veliki, z gostimi mrežami pokriti
zaboji. Lovci prihajajo drug za drugim v
skladišče, pri vsakem zaboji pa stoji skladi-
ščnik, ki s precepom spretno vleče kače

iz steklenic ter jih spravlja v zaboj. Neka-
teri lovci oddajo tekmo dneva po 30 do 50
kač. Pri oddaji dobe nakazila, katera la-
ko takoj vnovčijo v pisarni. Največ kač,
škorpionov in stonog se vlovi v zapuščen
skalnat kraj okrog vasi Posušje. Ti
skalnat kraj so bili prej nekakaj kakor za-
kleti. Na nje so se nanašale vsakovrstne
pravlјice in bajke in celo pozimi, ko so ka-
če skrite, so ljudje le v največji sili in ved-
no v strahu hodili tod. Takoj, ko nastopi-
jo sončni dnevi, pa pride v te zapuščene
kraje mnogo spretnih, naravnost predrznih
kačjih lovcev. Preči, ko so se ljudje kač to-
liko bali, je bilo precej žrtve kačjega pika,
od kar pa cvete nova obrt, pa še ni bilo
primera, da bi kača pila kakega lovca.
Vsi lovci so tudi dobro obuti, kar je seveda
najvažnejše pri tem nevarnem lovu. Kačji
lov se širi tudi na Crno goro in so se za
navodila že mnogi od tam obrnili v Mo-
star.

Inserirajte v »JUTRO«

Prodaj dva avtomobila

in sicer Austro in Torino Fiat, zaradi prodaje celih predmetov,
zelo pripravna za prevoz obrtnih predmetov, posebno za kloba-
sičarje, peke, vinske trgovce in druge. Porabita 8 litrov bencina
na 100 km. Cena Din 12.000 in 16.000. Vzame se tudi v račun
vino in drva ali hran. knjižica. Dopise na poštni predal 123 Celje.

ZAHVALA

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sožalja ob bridki
izgubi našega draga očeta, tasta in dedka, gospoda

JOŽETA VELNARJA

se vsem najtopleje zahvaljujemo.

Svojo posebno zahvalo izrekamo pevskega zboru s pe-
vodjo g. Potočnikom za žalostinke na domu in poko-
pališču; ljubiteljski mestni godbi pod vodstvom g. Zacheria
za sviranje žalnih koračnic med pogrebom; gg. Potočniku
in Horvatu za do srca segajoče poslovinne besede ob od-
prtem grobu; Združenju obrtnikov lesnih in umetnih strok,
Trgovskemu in obrtnemu društvu, Okrajni posojilnici v
Ljutomeru in mnogim drugim za krasne vence in cvetje.
Iskrena hvala tudi vsem, ki ste blagega pokojnika
med boleznijo obiskali in tolažili, gg. zastopnikom obrt-
niških in drugih organizacij ter vsem prijateljem in znancem,
ki so ga spremlili v tako velikem številu na njegovi
zadnji poti.

V Ljutomeru, dne 9. junija 1933.

ZALUJOČI OSTALI.

Obiskovalci velesejma

oglejte si razstavo pohištva; lepa spalnica
iz orehovega lesa v paviljonu E št. 100—
102.

FRANC PRELOVŠEK

LJUBLJANA-MOSTE

Prešernova ulica 23 Zelena jama

Prvovrstna francoska kolesa

Aiglon

Viktor Bohinec, Ljubljana

Tyrševa (Dunajska) cesta št. 21

6561

Modna trgovina

v centru mesta, odlično vpeljana, s stalnimi
strankami, z mesečnim dobičkom 10 do 12
tisoč dinarjev se proti gotovini takoj proda.
Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod
»Potrebni kapital 300.000 Din« 7394

Kastaly-jin dekliški
počitniški dom,

veliko lastno posestvo tik ob jezeru, v
Unterach am Attersee (Solnograško). Vsak
sport, dopolnilno poučevanje v jezikih.
Pojasnila: Töchterpensionat v Kastaly,
Wien VIII., Langegasse 65, Telef. A 27-4-22.

7201

1 milijon

odjemalci imajo v rokah glas-
bil Meinel & Herold, torej več
ko vse druge glasbene fir-
me v Jugoslaviji akupaj. To
gotovo nekaj pomeni in zato
zahtevajte tudi Vi predvsem

katalog

te trdke, ki ga dobite brezplačno. Nudi se Vam:

Violine od Din 60—
Rojne harmonike " " 60—
Mandoline " " 60—
Gitare " " 148—
Havajske gitare, saksofone,
komatone in klavirharmonike
itd.

Meinel & Herold

tvornica glazbil in har-
monik, prod. podr.
Maribor št. 101

KLIŠARNA

Telef. 2495

Izvršuje enobarvne in večbarvne črt-
ne klišaje, enobarvne in večbarvne
autotipije, kombinirane klišaje za
navaden in finiji papir, klišaje po
peroristih, slikah in risbah, rokopi-
sih in fotografijah za razglednice, re-
klamne slike, vlnjete

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 23.

TRGOVCI SO NAM VZGLED

Kako se da brez škode za napredek štediti. Reklama na stenskih in drugih
tiskovinah izginja, ker nima stika z občinstvom. »Jutrovi« oglasi pa so od
čitateljev naročeni in kupljeni in so zato stalna in najboljša vez med trgovcem
in odjemalcem.

+ SPOLNE BOLEZNI

sifilis, kapavica, beli tok so ozdravljive brez strupenih injekcij, brez ži-
vega srebra in salvarzana, priprostim, toda radikalnim potom. Tisoči žen
in moških se zahvaljujejo za popolno ozdravitev in trajno zdravje ravno
tež kurti. Tisoči zahvalnih pisem. Uspeh v vsakem slučaju zjamčen.
Kura je zdravju neškodljiva. Ne trpite dalje! Pišite nam in mi Vam
pošljemo zastojno razpravo, kako se izognite bolezni. In tako se boste
štel med srečnike. Laboratorij Havelka, Praha 65-Nusle, Božetechova
ulica 10, J. 17. CSR.

162

Potrli nelzmerne žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem
pretresljivo vest, da nas je naša nad vse ljubljena mama, stara mama,
sestra, teta in svakinja, prababica, gospa

IVANKA HROVATIN

roj. pl. PREMIERSTEIN

po kratkem, mukepolnem trpljenju danes ob 7. uri v 80. letu starosti,
previdna s sv. zakramenti za umirajoče za vedno zapustila.

Pogreb predrage pokojnice bo v ponedeljek, dne 12. junija, ob 9. uri
izpred hiše žalosti št. 50 na domače pokopališče.

Gorenja vas, dne 10. junija 1933.

VIKTOR, sin; LJUDMILA, Marija por. MALIK, hčerki; JOSKO
in KAJETAN PREMIERSTEIN, brata; JELOVČAN FRANC, BAJO
IVAN, MALIK EVSTAHIJ, zetje; ostali vnuki, vnukinje in pravnuki.

7391

JOSIPINA STOJKOVIČ

zasebnica

v soboto, dne 10. junija 1933, ob 7. zjutraj po daljši, težki bolezni, previdna
s tolažili sv. vere, v 71. letu svoje dobe preselila za vedno v boljše in lepše
življenje.

Truplo blagopokojnice bomo prepeljali k večnemu počitku v ponedeljek, dne
12. junija, ob 16. uri izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežje.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v torek, 13. junija, ob 7. uri v župni
cerkvi sv. Magdalene.

Maribor—Selnica ob Dravi—Pulj, dne 10. junija 1933.

JOSIP STOJKOVIČ, soprog; KARMEN in ZORA, hčerki; JANKO ŠKER-
JANC, zet; SMILJANA in ZORICA, vnukinji, in vsi ostali sorodniki.

19.-

Vrsta 4431-00

V toplih dnevih je potreben lahek čevlj. Izdelan je iz platna z gumijastim podplatom, tako da se na nogi niti ne čuti. V tem čevlju nosite lufov vložek za Din 4.—.

25.-

Vrsta 4461-05

Poleti za vsako priliko bel platnen čevljček na sponko z gumijastim podplatom. Vel. 27—34 Din 35.—.

29.-

Vrsta 4761-74

Okusen čevljček v veselje Vašim ljubljencem. Izdelan iz raznobarnega platna s crep-gumijastim podplatom.

29.-

Vrsta 4561-29

Za sport. Idealen in najcenejši čevlj za vse vrste sporta, turizem in razne igre. Vel. 27—34 Din 35.—.

Vrsta 2941-00

Sandale s crep-gumijastim podplatom, praktične, trajne in zelo udobne. Vel. 27—34 Din 45.—, vel. 35—38 Din 59.—.

OTROKOM ZA TELOVO

Imamo veliko izbiri letne obutve. Za vsako letno obleko imamo ustrezajoče letne čevlje. Posebno Vašim otrokom je potrebna naša lahka in udobna obutev. Naše otroške čevlje prodajamo po bagatelnih cenah. OBIŠČITE NAS! POSTREGLI VAM BOMO!

Rata

29.-

Vrsta 3222-00

Otroški telovadni čevlji z elastičnim chrom-podplatom. Potrebni za telovadbo v šoli, pri Sokolu in sploh za vsako gimnastiko. Zenski Din 35.—.

45.-

Vrsta 5641-38

Za živahne dečke trpežen čevlj za vsak štrpalec. Podplat in peta iz gumi. Vel. 35—38 Din 59.—.

35.-

Vrsta 3661-00

Lepi otroški visoki čevlji iz rjavega boksa s podplatom iz krupona.

49.-

Vrsta 5351-05

Za Vaše zlate otroške udobne čevlje iz belega nubuka. Razveselili boste svoje ljubljence. Vel. 27—34 Din 79.—.

35.-

Vrsta 5842-40

Sandale s crep-gumijastim podplatom, praktične, trajne in zelo udobne. Vel. 27—34 Din 45.—, vel. 35—38 Din 59.—.

59.-

Vrsta 5844-05

Za krasne sončne dneve bele čevlje iz belega nubuka. Razveselili boste svoje ljubljence. Vel. 27—34 Din 79.—.

VELIKA IZBIRA V VSEH MODNIH BARVAH IN DESENIH

OTROSKE NOGAVICE:

bombažaste, dolge
Din 8.—, 10.—, 12.—
kratke iz sukanca
Din 7.—, 9.—
dokolenke Din 10.—, 12.—

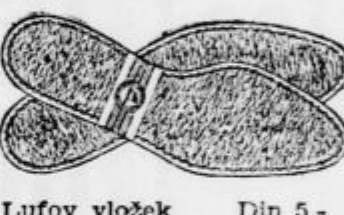
ZENSKE NOGAVICE:

svilene Ia ... Din 29.—
svilene » 19.—
Ia flor » 19.—
bombažaste amer. » 15.—
bombaž. normal » 9.—
iz sukanca za sport 10.—

MOSKE NOGAVICE:

iz sukanca ali polsvile
Din 15.—
egiptovski bombaž z
deseni Din 10.—
iz polsvile Din 7.—
močne bombaž. Din 5.—

Lufov vložek Din 5.—

45.-

Vrsta 3162-00

Za živahne dečke izgotovili smo visoke čevlje s trpežnim gumijastim podplatom. Potrebni za vsakdanjo nošnjo.

69.-

Vrsta 5842-40

Za deklice lakaste čevlje okrašene s pravo kačjo kožo. Podplat in peta iz usnja.

79.-

Vrsta 5842-40

Otrokom za praznike najpripravljeni čevlji. Enostaven in čeden iz belega nubuka.

89.-

Vrsta 5842-40

Malim gospodičnam te lahke šivane fleksibilne čevlje. Praktični, udobni, okusni.

Čistite svoje čevlje z našo kremo. 1 škatla Din 4.—

Kamen za snavenje platnene obutve Din 2.—

Slavnemu občinstvu se opravičujem,

ker me kot stalnega razstavljalca mnogih okusnih predmetov letos pogrša med razstavljalci pohištva. Tem potom se vjudno priporočam za cenjena naročila, katera bom izvršil po lastnih ali danih mi načrtih.

AVGUST ČERNE, mizarstvo

Zg. Šiška, Vodnikova c. 122. Postajališče Heinrichar. LJUBLJANA VII. 7298

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Najnovejši modeli dvo-koles, otroških in igra-
nih vozičkov, pre-
voznih tričikljev,
motorjev in šival-
nih strojev. Velika
izbira. Najnižje ce-
ne. Ceniki franko.

Ljudska samopomoč v Mariboru

nama je izplačala po smrti naše matere g. Barbare Črepinko pripadajočo podporo kulantno. Izrekava ji najprisrčnejšo zahvalo in jo vsakemu priporočava.

Skerba, dne 8. junija 1933.

Jože in Marija Kac.

LJUDSKI SAMOPOMOČI v Mariboru

izreka podpisani najprisrčnejšo zahvalo za izplačilo pripadajočo podporo po smrti mojega očeta g. Jakoba Kmetec in mi je dolžnost to podporno društvo vsakemu priporočati.

Slov. Bistrica, dne 4. junija 1933.

Stefko Kmetec.

JAVNO ZAHVALO IZREKAM LJUDSKI SAMOPOMOČI v Mariboru

ki mi je izplačala po smrti moje matere Jožef Korošec pripadajočo podporo točno in kulantno. Iskreno priporočam vsakomur to prekoristno ustanovo.

Razvanje, dne 6. junija 1933.

Franc Korošec.

TOVARNA BREZ KONKURENCE išče za Slovenijo AKVIZITERJA

ki more prevzeti tudi manjše skladišče v Ljubljani. Ponudbe pod šifro »Akviziter 181« na Jugomosso, Zagreb, Jelačičev trg 5. 7351

NARODNI MAGACIN

SPLOŠNA TEKSTILNA D.

LJUBLJANA, MESTNI TRG 17

Naše cene za časa velesejma so:

Kotenina 75 cm široka	Din 6.—	Creppe de Chine	Din 42.—
Sifon 80 cm širok	» 7.—	Creppe georgette	» 42.—
Platno za rjuhe 150 cm šir.	» 18.50	Creppe Marocain	» 52.—
Platno za kapne 185 cm šir.	» 30.—	Epouge svila	» 42.—
Pol delene	» 8.—	Volnen Georgette 150 cm	» 56.—
Etamine 100 cm širok	» 17.—	Volnen rips 100 cm	» 40.—
Česka svila, 100 cm široka	» 20.—	Štof za moške obleke	» 52.—
Toledo Pique	» 27.—	Česki kamgarn za moške obleke	» 95.—
Criquette	» 30.—	Angleško blago za moške obleke	Din 200.—
Frote vzorčast	» 22.50	Preproge (tekači) 90 cm šir.	» 24.—
Štof za damske obleke 120 cm	» 29.—	Preproge Bouchle	» 35.—

Vse vrste moške in otroške konfekcije.

7389

POČITNIŠKI DOM

realne gimnazije prof. Rainerja v Mauer. V lastnem velikem parku teniško igrišče, kopališče za plavanje, vsaka prilika za gojitev sporta, dobra, obilna hrana. Dopolniti v vseh predmetih srednjih šol. Jezikovni tečajji za tuje. — Mauer b. Wien, Langgasse 113. Tel. Atzgersdorf 833 (du-najska telef. mreža). 7354

Ne zamudite izredne prilike

Globoko pod lastno ceno razprodajam radi opustitve trgovine ves elektrotehnični material, krasne lestence in svetilke, likal-nike itd. dokler traja zaloga.

Slavka Petan, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 25 (Hotel Tratnik) 7357

MALI OGLASI ZA VSAKO ŽENO

Potnje, kakor tudi vse neprijetne po-jave, ki so v zvezi s potenjem, odstranite hitro s prijetno uporabo Oronit vode. 1 steklenica Din 30.—.

Barva za lase, zajamčena v delovanju, enostavna uporaba, trajna in lepih nijan-sah, že leta nedosegljiva, je Oro barva. Stalnost barve zajamčena. 1 garnitura z natančnim navodilom Din 30.—.

Solne pege in drugo nečistočo z obraza odstrani hitro in temeljito holandska Milch krema. Uspeh presene-tljiv! Lonček Din 15.—.

Zanesljiva in preizkušena nega las je mogoča samo z Vodo iz kopriv, ker že po prvi uporabi izgine prhljaj, prepreči izpadanje las in pospeši rast, lasje pa postanejo valoviti in bujni. 1 steklenica Din 30.—.

Belo, lepo in čisto polt si pridobite sa-mo s preizkušenimi sredstvi. Porenal krema, za podnevi in ponoči vas ne bo razočarala. 1 tuba suhe ali mastne kre-me Din 18.—.

Flora-lak za nohte, najfinejša vrste, daje nohtom sijaj briljanta. Zelo okus-na večja steklenica s čopičem Din 15.—, manjša steklenica s čopičem Din 6.—.

Zahtevajte izrečno te preizkušene specialitete ali pišite na NOBILIOR, parfu-merija, ZAGREB, Ilica 34 — Jelačičev trg 1.

Lepe dekliške prsi so ponos vsake že-ne. Svojo lepo obliko dobe hitro in za-nesljivo z masazo Eau de Lahore. Upo-raba je enostavna, uspeh zajamčen. Ce-na steklenici Din 30.—.

Pasta Majalis je specialna krema za umivanje in olepšavo. Uporablja se uspešno pri damah, ki ne prenesajo nobene-ga mila, a žele imeti dovršeno čist in umit obraz. 1 steklena doza Din 15.—.

Zrcalo vsake žene so njene roke, ki ostanejo s pomočjo kreme Je fais blanc vedno bele in gladke, kljub temu, da gojite sport in opravljate pisarniška in gospodinjska dela. Triba Din 10.—.

Najfinejši puder, ki se zelo dobro pri-me obraza in ne propusti znojta ter daje obrazu vedno lepo, temno polt, je Pore-nal puder. Prvovrstna kvaliteta, fin parfum, lepe barve. 1 škatla Din 24.—.

Plavolaskam se ni treba bati za lepe plave lase, ker podeli Blondin Dor že po prvi uporabi lasem lepo, zlato barvo s krasnim leskom. 1 steklenica z navo-dilom Din 15.—.

Neprijetne dlačice z obraza, rok, nog in pod pazduho odstranite hitro in brez bolečin edino z Erbol praškom. 1 lon-ček Din 15.—.

LETOVIŠČE LUČE

v gornji Savinjski do-lini, oddaljeno 15 km od Logarske doline, gorska lega, iglati gozdovi, prijetne ko-peli, dnevno 2-kratna avtobusna zveza s po-stajo in Celjem, pen-zija dnevno 35 Din z obilno, dobro in tečno hrano. Naslov: gostil-na RADUHA, LUČE, ali Ivan Jezernik, Ma-ribor, Koroška cesta 2

Žične vloge po 109 Din

Žične vloge iz izvanredno trde žice Din 159. Plaćljivo vnaprej, franko vsaka železniška postaja. Preprodajalci dobi-jo popust. Pri naročilu se prosi, da se navede natančna notranja mera postelje.

„WEKA“, MARIBOR 9.

Tovarna najmodernejših VRTNIH SONČNIKOV Makso Salgo k. d., Osijek Pred nakupom zahtevajte katalog!

LEKARNO

vpeljano, išče v zakup ali kupi — magister farmacije z odlično dolgoletno prakso. — Cenjene dopise pod »Ljekar-na« na oglasni zavod Publicitas d. d. Zagreb, Ilica br. 9. 7374

Dražba zastavljenega blaga

v Mariborski zastavljalnici, Gosposka ulica št. 46, bo dne 14. junija 1933, efektna dražba od 9. do 12. ure dop. Drago-cenosti od 14. do 18. ure popoldne.

Po potrebi se bo licitacija nadaljevala dne 16. junija 1933. 7365

ALI ŽE POZNATE

Spiegel-ov „CITROPUR“?

Za vroče in hladne pijače, kakor tudi za okisovanje vseh jedil, katerim ste prej dodajali citronin sok ali ocet. Dobiva se v vseh drogerijah in boljših trgo-vinah. Samoprodaja za Jugoslavijo:

J. V. POBERAJ, DROGERIJA, PTUJ. 187

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi, ki nas je zadela s smrtjo naše drage, nepozabne soproge, oziroma mame, sestre, tete in svakinje, gospe

HELENE ZAKOTNIK

se najtopleje zahvalimo za številne izraze sočutja, za poklonjeno cvetje in vsem, ki so jo v tako obilnem številu spremili na zadnji poti.

Masa zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 12. junija ob 1/2 7. zjutraj v cerkvi sv. Frančiška v šiški.

V Ljubljani, dne 11. junija 1933.

Žalujoči ostali.